

Nya bilaterala handelsavtal

– nya möjligheter för livsmedelsindustrin

- De nya bilaterala avtalen väntas leda till lägre tullnivåer men också till mer förutsägbara tekniska handelsregler. Rätt utformade kan avtalen underlätta för EU:s livsmedelsindustri att expandera på nya marknader.
- Avtalen kan också leda till ökad importkonkurrens. Många av EU:s högförädlade produkter har dock goda förutsättningar att hävda sig väl.
- EU kommer förmodligen inte göra några större tullsänkningar på de insatsvaror som i dag är betydligt dyrare i EU än utomlands (exempelvis nötkött, socker och mejeriprodukter). Detta missgynnar i så fall EU:s livsmedelsindustri.

Nya bilaterala handelsavtal

- Nya möjligheter för livsmedelsindustrin

EU håller på att förhandla om handelsavtal med flera länder. Avtalen kan leda till både sänkta tullar och enklare tekniska regler.

Det här kan öppna nya möjligheter för EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri. EU:s företag kan få en konkurrensfördel framför konkurrenter från andra länder när partnerländerna sänker sina tullar. Samtidigt bör de vara väl rustade för att klara ökad importkonkurrens.

EU kommer förmodligen inte att sänka tullarna på insatsvaror som i dag är betydligt dyrare i EU än utomlands. Det innebär i så fall en fortsatt nackdel för livsmedelsindustrin.

Enheten för handel och marknad

Författare
Camilla Burman
Fabian Nilsson
Ida Björklund
Katarina Johansson

Sammanfattning

EU håller på att förhandla fram nya bilaterala handelsavtal med en rad länder. I den här rapporten undersöker vi hur EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri kan komma att påverkas. Vi använder oss av en tvådelad metod:

En genomgång av generella faktorer som BNP, kulturella skillnader och avstånd ger en uppfattning om vilka av avtalen som kan leda till de största effekterna.

Eftersom detaljerade handelsströmmar studeras lägger vi stort fokus på specifika variabler så som tullar och förekomsten av tekniska handelshinder.

På så sätt har vi kommit fram till följande resultat:

Den europeiska livsmedelsindustrin ser ut att gynnas av de nya avtalen. Den har många produkter med efterfrågad kvalitet och starka varumärken, och bör därför kunna ta vara på de nya möjligheter som öppnas när tullarna sänks. Industrin skulle också gynnas om den fick möjlighet att importera billigare insatsvaror, men det är tveksamt om de nya avtalen kommer att leda till lägre importtullar på insatsvaror som socker och nötkött.

Avtalen med Indien och Kanada ser ut att ha störst potential att stärka Sveriges och EU:s livsmedelsindustri. Kina och Ryssland är mycket intressanta marknader, men i dagsläget handlar dessa förhandlingarna inte om direkta tullsänkningar. Det visar en sammanvägning av bland annat deras ekonomiska storlek, utrymme för tullsänkningar samt geografisk och kulturell närhet.

För **bröd, bakverk och sockerkonfektyrer** kan avtalen leda till viss ökning av exporten, men tullarna är inte så höga idag att en sänkning skulle leda till någon omvälvande förändring. EU-producenterna hämmas också av höga interna sockerpriser.

Alkoholhaltiga drycker är en stor europeisk exportprodukt, och flera av de länder EU förhandlar med har mycket höga tullar idag. Avtalen skulle alltså kunna leda till betydligt bättre villkor, men en viktigare faktor för ökad export är troligen att efterfrågan på europeiska produkter ökar med ökat välstånd i de här länderna.

Gris- och kycklingprodukter påverkas mycket av smittskydds- och hygienregler som kan göra det svårt att ta sig in på nya marknader. Om avtalen lyckas förenkla processen kan det vara nog så viktigt som eventuella tullsänkningar.

För **ost** kan sänkta tullar leda till ökad konkurrens på EU-marknaden, särskilt för billiga produkter, men den ökade konkurrensen behöver inte påverka EU:s handel med mer exklusiva produkter negativt.

Bär- och juiceindustrin kan få tillgång till billigare råvaror i och med avtalen, men också ökad konkurrens om marknaderna för de förädlade produkterna.

För **läsk och smaksatt vatten** borde producenterna kunna dra nytta av lägre tullar och växande marknader. Höga sockerpriser i EU kan dock vara en dämpande faktor.

Resultaten gäller endast de studerade produkterna. För andra sektorer kan det se annorlunda ut: importkonkurrensen kan bli hårdare och potentialen för export kan vara mindre.

Innehåll

1	Inledning.....	1
1.1	Varför vill EU ha fler bilaterala avtal?	1
1.1.1	Vilka faktorer påverkar handelsmönstren?.....	2
1.1.2	WTO påverkar tullar och handelsavtal.....	3
1.1.3	Global Europe.....	4
1.1.4	Är bilaterala handelsavtal byggstenar för multilaterala förhandlingar? ...	5
1.2	Syfte.....	6
1.3	Avgränsningar	6
1.4	Metod.....	7
1.4.1	Faktorer som påverkar handeln	7
1.4.2	Definition av förädlade produkter	8
1.4.3	Val av länder och produkter	8
2	EU: s pågående förhandlingar	12
2.1	EU:s befintliga bilaterala avtal	13
2.2	Tekniska handelshinder påverkar handeln	16
2.2.1	Internationella ramar för tekniska handelshinder	16
2.2.2	EU har bilaterala arrangemang med vissa länder	17
3	Möjligheter till ökad handel och export	19
3.1	Befintlig handel med de studerade länderna.....	19
3.2	Global tillväxt.....	22
3.3	Ökad handel och exportmöjligheter	22
4	Möjlighet till ökad handel med de utvalda länderna	24
4.1	Sydkorea.....	24
4.2	Indien.....	25
4.3	Ukraina	27
4.4	Kanada.....	28

4.5	Ryssland	30
4.6	Kina	31
4.7	MERCOSUR	33
4.7.1	Argentina	33
4.7.2	Brasilien.....	34
4.8	Gulf Cooperation Council (GCC)	35
4.8.1	Saudiarabien	35
4.9	Association of Southeast Asian Nations (ASEAN).....	36
4.9.1	Malaysia	37
4.9.2	Thailand.....	37
4.10	Andinska gemenskapen	39
4.10.1	Colombia	39
4.11	Centralamerikanska gruppen	40
4.11.1	Guatemala.....	40
4.12	Förädlade produkter.....	42
4.12.1	Bröd, bakverk och sockerkonfektyr	43
4.12.2	Alkoholhaltiga drycker	47
4.12.3	Bearbetade animalieprodukter	52
4.12.4	Övriga produkter	57
4.13	Insatsvaror	64
4.13.1	Ökad handel och importmöjligheter	65
5	Avslutande diskussion	70
5.1	Vissa produkter kommer inte att omfattas.....	71
5.2	Sammanfattande slutsats för varugrupperna	72
5.2.1	Bröd, bakverk och sockerkonfektyr	72
5.2.2	Alkoholhaltiga drycker	73
5.2.3	Bearbetade animalieprodukter	74

5.2.4	Övriga produkter	75
Bilaga 1:	EU:s befintliga handelsavtal	79
	EES-området.....	79
	Övriga EFTA-länder (Schweiz & Liechtenstein).....	81
	Övriga västeuropeiska stater samt autonoma regioner som kontrolleras av EU-medlemmar	82
	Chile	83
	Sydafrika.....	84
	Mexiko.....	85
	Västra Balkan	86
	Moldavien.....	87
	Medelhavsländerna.....	87
	GSP-länderna.....	88
	De Minst Utvecklade Länderna (MUL)	89
	AVS-länderna	90
Bilaga 2:	Resultat från andra studier	91
Bilaga 3:	Ländergrupperingar	95
Bilaga 4:	Statistikbilaga – nyckeltal.....	98
Bilaga 5:	Statistikbilaga – länder och produkter.....	100
Referenser		116

Tabellförteckning

Tabell 1	Marknadspotential och nyckelindikatorer för EU:s viktigaste handelspartners	5
Tabell 2	Förklaringsvariabler för att bedöma om handeln väntas öka eller inte	8
Tabell 3	Valda länder.....	9
Tabell 4	Utvalda förädlade produkter.....	10
Tabell 5	Utvalda insatsvaror	11
Tabell 6	Nyckeltal för de studerade länderna	12
Tabell 7	Befintliga handelsavtal (augusti 2009).....	13
Tabell 8	Förmåner som EU ger i befintliga avtal uppdelat på produktgrupper.....	15
Tabell 9	Godkända länder och godkända anläggningar i vissa exportländer	18
Tabell 10	EU:s handel (2006) med utvalda länder och produkter samt genomsnittlig tull	20
Tabell 11	EU:s handel med jordbruksprodukter under 2006.....	21
Tabell 12	EU:s handel med Sydkorea (2006) av de utvalda produkterna	25
Tabell 13	EU:s handel med Indien (2006) av de utvalda produkterna	26
Tabell 14	EU:s handel med Ukraina (2006) av de utvalda produkterna	28
Tabell 15	EU:s handel med Kanada (2006) av de utvalda produkterna	29
Tabell 16	EU:s handel med Ryssland (2006) av de utvalda produkterna.....	31
Tabell 17	EU:s handel med Kina (2006) av de utvalda produkterna.....	32
Tabell 18	EU:s handel med Argentina (2006) av de utvalda produkterna	34
Tabell 19	EU:s handel med Brasilien (2006) av de utvalda produkterna.....	35
Tabell 20	EU:s handel med Saudiarabien (2006) av de utvalda produkterna	36
Tabell 21	EU:s handel med Malaysia (2006) av de utvalda produkterna.....	37
Tabell 22	EU:s handel med Thailand (2006) av de utvalda produkterna	38
Tabell 23	EU:s handel med Colombia (2006) av de utvalda produkterna.....	39
Tabell 24	EU:s handel med Guatemala (2006) av de utvalda produkterna	41
Tabell 25	Varugrupper, utvalda produkter och insatsvaror	41

Tabell 26	Tullnivå för studerade insatsvaror	65
Tabell 27	Hur påverkas EU:s export med de utvalda länderna av nya avtal?	70
Tabell 28	GSP-systemet – exempel på produkter som är känsliga, icke-känsliga och exkluderade från systemet	89

Figurförteckning

Figur 1	Enhetsvärden i handeln med sockerkonfektyr mellan EU och utvalda länder ..	44
Figur 2	Enhetsvärden i handeln med choklad mellan EU och utvalda länder.....	45
Figur 3	Enhetsvärden i handeln med söta kex mellan EU och utvalda länder	46
Figur 4	Enhetsvärden i handeln med övriga kex och bakverk mellan EU och utvalda länder	47
Figur 5	Enhetsvärden i handeln med öl mellan EU och utvalda länder	49
Figur 6	Enhetsvärden i handeln med vin mellan EU och utvalda länder	50
Figur 7	Enhetsvärden i handeln med whisky mellan EU och utvalda länder.....	51
Figur 8	Enhetsvärden i handeln med vodka mellan EU och utvalda länder.....	52
Figur 9	Enhetsvärden i handeln med fryst griskött mellan EU och utvalda länder.....	55
Figur 10	Enhetsvärden i handeln med fryst kycklingkött mellan EU och utvalda länder	57
Figur 11	Enhetsvärden i handeln med ost mellan EU och utvalda länder.....	58
Figur 12	Enhetsvärden i handeln med frysta bär mellan EU och utvalda länder	60
Figur 13	Enhetsvärden i handeln med juicer mellan EU och utvalda länder	61
Figur 14	Enhetsvärden i handeln med livsmedelsberedningar mellan EU och utvalda länder	62
Figur 15	Enhetsvärden i handeln med läsk och smaksatt vatten mellan EU och utvalda länder	64

1 Inledning

Den ekonomiska integrationen sker allt snabbare och enligt Världsbanken (2005) sker mer än en tredjedel av världshandeln mellan länder som ingår i någon form av regionalt handelsavtal med varandra. En förklaring till denna stora andel är att antalet regionala handelsavtal har ökat kraftigt under den senaste tjugoårsperioden¹, samtidigt som utvecklingen gått från avtal med i regel små länder och utvecklingsländer, samt avtal mellan grannländer till att det under 2000-talet påbörjades förhandlingar om avtal mellan länder på helt olika kontinenter.

I slutet av 1900-talet var det EU, USA och Japan som drev världsekonomin, men under 2000-talet har skaran utökats med en rad växande ekonomier såsom Kina, Indien, Brasilien och Ryssland. För att förbereda EU för globaliseringen och göra unionen till ett konkurrenskraftigt område i världen menar kommissionen att det krävs åtgärder för att skapa tillväxt och sysselsättning. I Lissabonstrategin och Global Europe beskrivs vilka åtgärder (både interna och externa) som behöver vidtas för att öka EU:s konkurrenskraft². Global Europe innehåller bl.a. förslag till en ny generation av bilaterala handelsavtal som ska ingås med nyckelländer som väljs ut baserat på ekonomiska kriterier³ för att säkerställa att avtalen bidrar till fler arbetstillfällen och ökad tillväxt inom EU. Som speciellt intressanta länder nämns, i meddelandet från kommissionen, ASEAN, Sydkorea, MERCOSUR, Indien, Ryssland, GCC och Kina. Vilka länder som ingår i de olika grupperna framgår av bilaga 3.

1.1 Varför vill EU ha fler bilaterala avtal?

Den främsta prioriteringen för handelsliberaliseringar för såväl Sverige som EU har varit (och är) att nå ett ambitiöst och balanserat multilateralt WTO-avtal. De nya frihandelsavtalen inom ramen för Global Europe bör, enligt kommissionen, bygga vidare på WTO-avtalen och andra internationella bestämmelser, men gå längre och snabbare fram när det gäller att främja öppenhet och integration. Till exempel kan de behandla frågor som ännu inte är redo för multilaterala överenskommelser som investeringar, offentlig upphandling, konkurrens och skydd av immateriella rättigheter. Genom att gå längre på dessa områden hoppas EU: att de nya handelsavtalen kan fungera som språngbrädor snarare än bromsklossar i framtida multilaterala WTO-förhandlingar.

I den akademiska världen är detta ingen självklarhet. Det finns ekonomer som menar att preferensavtalen hotar det multilaterala systemet och förespråkar att avtalen kraftigt

¹ Under 1990 fanns 20 regionala handelsavtal redovisade till WTO, motsvarande i november 2008 var 227 aktiva avtal (418 redovisade).

² Europeiska Kommissionen Utrikeshandel (2006), Global Europe – Competing in the World: A Contribution to the EU's Growth and Jobs Strategy, Bryssel

³ De kriterier som, enligt kommissionen, bör användas i detta sammanhang är marknadspotentialen (baserat på ekonomins storlek och tillväxt) och nivån på skyddet mot EU:s exportintressen i form av både tullar och andra handelshinder. Dessutom måste potentiella partners förhandlingar med EU:s konkurrenter beaktas och då framförallt hur dessa kan komma att påverka EU:s konkurrenskraft. Minst fullständig paritet med konkurrentländernas avtal ska eftersträvas.

begränsas (eller förbjuds) inom ramen för WTO. Andra ekonomer menar att avtalen stärker den multilaterala liberaliseringen, WTO och hela det internationella handelssystemet.

1.1.1 Vilka faktorer påverkar handelsmönstren?

Den *traditionella handelsteorin* bygger på förekomsten av komparativa fördelar, vilka uppstår till följd av och produktivitetsskillnader, (Ricardo 1817). Komparativa fördelar innebär att länder tjänar på att specialisera sig på de varor som de producerar förhållandevis effektivt. Med komparativa fördelar menas att ett land har en lägre alternativkostnad⁴ vid produktion av en vara jämfört med det andra landets alternativkostnad för motsvarande vara. Teorin utgår dock från att alla varor kan produceras av alla länder, perfekt konkurrens råder, fullständig information ges och att det inte finns några transaktionskostnader eller handelshinder.

Ricardos teori utvecklades av Heckscher och Ohlin som menade att ländernas konkurrensfördelar beror på skillnader i faktorproportioner och därför specialiserar sig länderna utifrån tillgången på produktionsfaktorer. Länder som har relativt mycket arbetskraft kan producera arbetsintensiva varor relativt billigt, medan länder som har mycket kapital i förhållande till arbetskraft har större konkurrenskraft i produktion av kapitalintensiva varor. Om länderna specialiserar sig tjänar deltagande länder på handel eftersom skillnader i faktorpriser jämnas ut. Modellen utgår från att alla varor kan produceras av alla länder och att det inte finns några transaktionskostnader eller handelshinder

Modern handelsteori har fokuserat på att den mesta handeln sker mellan länder som exporterar och importerar liknande varor (*sk. inombranschhandel*) och som har ungefär samma teknologi och faktorproportioner. Inombranschhandeln kan inte förklaras till lika stor del av komparativa fördelar och därför har flera ekonomer försökt förklara handeln utifrån stordriftsfördelar⁵. Genom internationell handel skapas större marknader och därmed ökar möjligheterna att utnyttja skalfördelar i produktionen. Skalfördelar innebär att kostnaden per producerad enhet minskar med produktionsvolymen och ju mer sådana fördelar utnyttjas desto högre blir välfärden. Dessa resonemang har viss koppling till *lokaliseringsteorin* som menar att produktionens stordriftsfördelar har betydelse för var företag och individer finns. Inom ekonomisk geografi har samspelet mellan bl.a. stordriftsfördelar och transportkostnader studerats liksom hur dessa påverkar agglomeration och urbanisering. Med agglomerationseffekter menas att företagens kostnader för exempelvis exportdeltagande minskar om det t.ex. finns en bra kunskaps- och informationsspridning mellan företag, liksom ett samarbete kring logistik och transporter samt god tillgång på lokal arbetskraft med specifik kompetens.⁶

⁴ Med alternativkostnad menas vad man måste ge upp av en vara för att producera ytterligare en enhet av en annan vara. T.ex. land A tillverkar antingen 10 bilar eller 2 husvagnar på en timme, vilket ger en alternativkostnad på 0,2 husvagnar (för att tillverka en bil) eller 5 bilar (för att tillverka en husvagn). Land B däremot tillverkar 4 bilar per timme eller 1 husvagn per timme, vilket ger en alternativkostnad på 0,25 husvagnar (för en bil) eller 4 bilar (för en husvagn). Land A har en komparativ fördel av att tillverka bilar (0,2 husvagnar) medan land B har en komparativ fördel av att tillverka husvagnar (4 bilar).

⁵ De extra vinster som uppkommer genom storskalig produktion.

⁶ Englund, Krusell och Persson (2008)

I modern handelsteori har flera ekonomer kopplat samman traditionell handelsteori och ekonomisk geografi. Krugman (1980) menar att hemmamarknadseffekten bidrar till att företag placerar sin produktion av sammansatta varor i regioner med stora marknader eftersom det ger stordriftsfördelar, lägre transportkostnader och därmed högre bruttovinster. Om länder specialiserar sig på att producera vissa varor och importera alla andra varor som efterfrågas så utnyttjas stordriftsfördelarna fullt ut, vilket i regel leder till lägre varupriser och därmed lägre priser för konsumenterna och en ökad mångfald. Trots att länderna har samma teknologi, faktorproportioner och producerar snarlika varor ger handeln välfärdsvinster eftersom specialisering ger lägre produktionskostnader samtidigt som handeln ger ökad mångfald.⁷

Den senaste forskningen inom handelsteorin fokuserar på kostnader som är förknippade med att introducera nya produkter på utländska marknader (marknadsspecifika inträdeskostnader). Dessa kostnader är beroende av flera faktorer bl.a. språkliga och kulturella skillnader, men även avståndet. Det finns studier⁸ som visar att företag som bygger upp sin kunskap om utländska marknader och affärskulturer har en lägre introduktionskostnad för en ny produkt.

Förekomsten av regionala handelsavtal ändrar förutsättningarna för handel, eftersom avtalen innebär att man liberaliserar handeln endast mot ett antal utvalda länder. Handelsavtal kan därför ha två effekter på ett lands utrikeshandel: (1) en *handelsalstrande*⁹ som uppstår då inhemsk produktion ersätts av billigare produkter från partnerlandet eller (2) en *handelsomfördelade*¹⁰ som innebär att billig import från tredjeland ersätts med dyrare import från länder inom frihandelsområdet.¹¹ Effekterna kan vara särskilt markanta på jordbrukssidan eftersom tullarna ofta är högre än för industrivaror.

1.1.2 WTO påverkar tullar och handelsavtal

Det finns för- och nackdelar med att ingå bilaterala avtal jämfört med att nå ett multilateralt WTO-avtal som skulle omfatta nästan alla länder i världen. En av de stora fördelarna med bilaterala avtal är att det oftast går fortare att nå fram till ett avslut när bara två parter ska enas. Bilaterala avtal innebär rent definitionsmässigt att parterna diskriminerar alla andra länder, vilket kan medföra att det inte är de mest effektiva producenterna som exporterar, utan de som råkar ligga i länder som får förmånliga tullar, s.k. handelsomfördelning.

En av WTO:s huvudprinciper är den om *icke-diskriminering*. Den har två delar; mest gynnad nation (MGN) och nationell behandling.

Mest gynnad nation innebär att varje handelsförmån som ett land ger ett annat land automatiskt och ovillkorligen måste gälla alla medlemsländer i WTO. Den här regeln

⁷ ibid

⁸ SJV (2008:17)

⁹ engelska: *trade creation*

¹⁰ engelska: *trade diversion*

¹¹ Nielsen J, Hienrich H och Hansen J.D. (1992) sid 16.

gäller dock inte tullförmåner som ges inom ramen för tullunioner eller handelsavtal som är tillräckligt omfattande.

nationell behandling innebär att när en importerad vara passerat gränsen (och alla tullar och avgifter är betalda) så får den inte behandlas sämre än inhemska varor.

Det finns i vissa fall undantag från principen om icke-diskriminering. Det gäller bland annat åtgärder som är nödvändiga för att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa. Det är också möjligt att på vissa villkor ge särskilda förmåner till u-länder utan att detta räknas som otillåten diskriminering.

För alla WTO-medlemmar finns det tak för hur höga tullar de får ta ut för olika produkter, så kallade bundna tullar. Det är dock fritt fram att ta ut lägre tullar än så, och det sker ofta. De tullsänkningar som genomförs till följd av nya bilaterala avtal görs i regel från en basnivå som anges i respektive avtal och den är ofta densamma som de faktiskt tillämpade tullarna.

1.1.3 Global Europe¹²

Målsättningen med de nya avtalen är att de ska vara mer långtgående och omfatta fler produkter än befintliga avtal och liberalisera handeln så mycket som möjligt (även tjänster och investeringar). I de fall partnerländerna har frihandelsavtal med våra konkurrentländer ska EU få minst lika bra villkor som dem. Ambitionen är även att kvantitativa importrestriktioner avskaffas liksom alla former av exportbegränsningar (t.ex. tullar, avgifter). Frihandelsavtalen bör även omfatta olika former av tekniska handelshinder. Det kan till exempel handla om att parterna anpassar vissa tekniska regler till varandra så att handeln flyter lättare. Dessutom bör ursprungsreglerna moderniseras.¹³

Kommissionen förespråkar att nya förhandlingspartners väljs ut beroende på marknadspotential¹⁴ och graden av tullskydd (såväl tullar som icke-tariffära handelshinder). Av betydelse bör också vara om potentiella handelspartners har pågående förhandlingar med EU:s konkurrenter. Enligt dessa kriterier är ASEAN, Korea och MERCOSUR prioriterade områden. Länderna i fråga kombinerar höga skyddsnivåer med en stor marknadspotential, samtidigt som de aktivt arbetar med att sluta frihandelsavtal med EU:s konkurrenter. Även Indien, Ryssland och GCC uppfyller kriterierna med god marknadspotential och en hög skyddsnivå.

Marknadspotential och vissa nyckelindikatorer för EU:s viktigaste handelspartners redovisas i tabell 1. Observera att tabellen avser marknadspotentialen för all handel, och att den interna EU-handeln är exkluderad.

¹² Europeiska kommissionen (2006)

¹³ Ytterligare exempel är bestämmelser om immaterialrätt, konkurrens och goda styrelseformer på finans-, skatte-, och rättsområdena.

¹⁴ Marknadspotentialen indikerar den genomsnittliga årliga BNP-förändringen mellan 2005-2025.

Tabell 1 Marknadspotential och nyckelindikatorer för EU:s viktigaste handelspartners

	Marknadspotential 2005-2025 (mdr €)	BNP (2005, mdr €)	Genomsnittlig årlig tillväxt 2005-2025 (%)	Handel med EU (2005, mdr €)	Andel av EU:s handel (2005, %)
USA	449	10 144	3,2	412,7	18,5
Kina	204	1 573	6,6	209,4	9,4
Japan	74	3 920	1,6	116,4	5,2
Indien	58	607	5,5	40	1,8
ASEAN	57	714	4,9	115,1	5,2
Korea	45	598	4,7	53,3	2,4
MERCOSUR	35	677	3,6	51	2,3
Kanada	28	849	2,6	40,8	1,8
GCC	27	412	4,3	87,6	3,9
Ryssland	21	526	3,0	163	7,3
Taiwan	18	268	4,3	36,5	1,6
Australien	17	526	2,5	30,1	1,4
Hong Kong	12	149	4,8	31,1	1,4
Iran	10	151	4,3	24,2	1,1
Ukraina	5	61	4,9	20,7	0,9

Not: Det är marknadspotentialen för all handel som avses. Marknadspotentialen indikerar den genomsnittliga årliga förändringen av BNP under perioden 2005-2025. Observera att den interna EU-handeln är exkluderad.

Källa: Europeiska kommissionen (2006)

Ambitionen med Global Europe¹⁵ är hög och kommissionen framhåller att EU redan från början måste försäkra sig om att de tänkta förhandlingspartnerna har liknande målsättningar. Beslut om att starta förhandlingarna ska därför inte helt grundas på de ekonomiska kriterierna utan även på om partnerländerna bedöms vara genuint intresserade av att liberalisera handeln eller ej.

1.1.4 Är bilaterala handelsavtal byggstenar för multilaterala förhandlingar?

De ekonomer¹⁶ som anser att preferensavtal fungerar som *byggstenar* lyfter fram flera argument för sin ståndpunkt, bl.a. att det finns empiriska bevis för att effekten av avtalen är handelsalstrande. Den ökade handeln som följer av avtalen kan fungera som ett positivt exempel och göra kvarstående hinder för fri handel mer uppenbara för allt fler aktörer, vilket i sin tur ökar intresset för framtida multilaterala liberaliseringar.¹⁷

Ett annat argument är att länder som ingår bilaterala avtal inte har någon gemensam yttre tullmur. Detta medför att ett av de ingående länderna kan ha lägre yttre tullar på vissa insatsvaror än det andra, vilket i sin tur kan leda till billigare import och lägre produktionskostnader för förädlade produkter än vad som råder i partnerlandet. I och med att tullarna mellan länderna ifråga i allmänhet är låga efter ingånget avtal kan det land som har lägre yttre tullar för insatsvaror i många fall sälja vissa förädlade varor på det andra landets marknad till ett pris som konkurrerar ut den inhemska produktionen i

¹⁵ Global Europe omfattar även skrivningar om transatlantisk handel och konkurrenskraft, Kina, säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter, förnyad strategi för marknadstillträde, offentlig upphandling samt översyn av handelspolitiska skyddsåtgärder

¹⁶ Enligt Krueger är Ethier (1998) ett exempel på en artikel där det argumenteras för att avtalen fungerar som byggstenar, medan Bhagwati (1995) argumenterar för att de är bromsklossar.

¹⁷ Om inte annat anges baseras hela avsnittet på Krueger (1999)

nämnda land. För att undvika ett sådant scenario är det troligt att lobbygrupper i det drabbade landet arbetar för sänkta yttre tullar på insatsvaror även där. I slutändan åstadkommer detta förfarande en ökande multilateral liberalisering.

Det finns nästan lika många ekonomer som menar att det stora antalet bilaterala avtal *hotar det multilaterala systemet*. I extremfall kan utvecklingen leda till en situation med flera stora handelsblock som har höga tullar gentemot de länder som inte är med. En sådan situation skulle innebära att handeln styrs bort från de mest effektiva lösningarna.

Ytterligare ett argument mot bilaterala avtal är att bilaterala förhandlingar är resurskrävande, inte minst på ministerierna, vilket gör det svårt att samtidigt driva multilaterala förhandlingar på ett konstruktivt sätt.

Baserat på tidigare forskning menar Krueger (1999) att bilaterala handelsavtal i teorin kan vara både byggstenar och bromsklossar för framtida multilaterala liberaliseringar. De empiriska bevisen tyder dock på att det är mer troligt att de fungerar som byggstenar, men det finns all anledning att vara vaksam så avtalen inte försvagar strävan mot en multilateral liberalisering. Preferensavtalen bör därför utvecklas i samma anda som den multilaterala processen.

1.2 Syfte

Det främsta syftet med rapporten är att övergripande studera hur EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri kan komma att påverkas om EU förhandlar fram bilaterala avtal i enlighet med ambitionerna i Global Europe. I rapporten undersöks om nya eller utökade marknader för export av förädlade produkter kan komma att öppnas upp, liksom hur importflöden av framförallt insatsvaror kan komma att påverkas. Rapporten tar hänsyn både till tullar och till olika former av tekniska handelshinder.

1.3 Avgränsningar

Både livsmedelsindustrin och EU:s handelsavtal är komplexa områden. Vi har därför gjort flera avgränsningar.

Vi studerar endast ett urval av produkter, och endast en del av de 42 länder som EU håller på att förhandla med. Hur urvalet har gjorts beskrivs närmare i avsnitt 1.4.

Enligt Global Europe ska den nya generationens bilaterala avtal vara mer långtgående än ett framtida nytt WTO-avtal. Vi tolkar det som att ambitionen endast gäller nya avtal och inte omförhandlade befintliga avtal¹⁸. Mot bakgrund av det omfattar analysen endast nya avtal.

När nya bilaterala avtal förhandlas fram utgör i regel jordbruksavsnittet en relativt liten del av avtalen, samtidigt som avsnitten om industriprodukter och tjänster utgör en betydligt större andel. Vår studie fokuserar på jordbruksprodukter och vi drar inte några slutsatser om hur fördelaktiga avtalen är i sin helhet.

¹⁸ Det är troligt att även befintliga avtal på lång sikt kommer att omfattas av ambitionen i Global Europe i samband med omförhandlingar.

Merparten av de länder som EU förhandlar med är tillväxtsektorer som deltar allt mer i den globala handeln och det är sannolikt att handeln med dessa länder kommer att öka oavsett om de bilaterala förhandlingarna avslutas eller inte. Vi skulle troligtvis gå miste om en del information om vi helt skulle bortse från detta och analysera effekterna av en liberalisering i en fiktiv värld där allt annat än liberaliseringarna förblir oförändrat över tiden. Mot bakgrund av det har vi försökt att inte helt bortse från den del av den ökande handelspotentialen som är relaterad till övriga faktorer än ingåendet av bilaterala avtal i sig.

Alla de länder som vi valt att studera närmare är medlemmar i WTO förutom Ryssland. Det är troligt att ett WTO-medlemskap för Ryssland kan komma att underlätta och även öka handeln, eftersom det skulle medföra bland annat transparentare och mer förutsägbara regler och villkor. Inte heller detta har vi helt bortsett från i analysen, även om den primärt fokuserar på de nya bilaterala avtalen.

Vidare sker förhandlingar om ett nytt multilateralt WTO-avtal, som självfallet kan påverka handeln med de undersökta produkterna och länderna. I analysen fokuserar vi dock primärt på de bilaterala avtalen och inget försök görs att isolera effekterna av de bilaterala avtalen från dem av ett nytt WTO-avtal.

Det kan uppfattas som kontroversiellt att öka exporten av exempelvis alkohol. Vi har dock inte lagt några etiska aspekter på handeln i den här rapporten.

1.4 Metod

Vi har använt en tvådelad metod för att bedöma vilken potential det finns för handeln att öka när de nya avtalen träder i kraft. Vi studerar

- 1) generella faktorer som vi vet har betydelse för vilka länder som handlar med varandra
- 2) framtida tullsänkningar och tekniska handelshinder för vissa utvalda produkter och länder.

1.4.1 Faktorer som påverkar handeln

Transaktionskostnader (i form av bl.a. språkliga och kulturella skillnader), transportkostnader (eg. avståndet) och marknadens storlek återkommer flera gånger i teorin som faktorer som påverkar handeln och handelsmönstren. Även resultat från skattningar i empiriska studier visar att dessa faktorer är viktiga förklaringsvariabler till befintliga handelsmönster. Det är den sk. gravitationsmodellen som, i empiriska studier, visat sig vara den ansats som mest framgångsrikt¹⁹ förklarar globala handelsmönster på aggregerad nivå.

Resultat från en mängd ekonometriska skattningar (för mer information se bilaga 2) visar att handeln ökar med ländernas ekonomiska storlek (BNP) och minskar med

¹⁹ Anderson (1979), Bergstrand (1985), Feenstra, Markusen & Rose (2001), Anderson & Wincoop (2003) m.fl.

avståndet mellan länderna. Enligt Flam (2005) förklarar ländernas storlek och avståndet tillsammans upp till 70-80 procent av all handel på aggregerad nivå. Andra faktorer som har signifikant inverkan på handelsflöden är: gemensamt språk, gemensamt kolonialt förflutet, ländernas ytstorlek, BNP per capita, tillgång på naturtillgångar och kapital, gemensam landgräns, tullar, andra handelshinder, växelkursosäkerhet och gemensam valuta. Transportkostnader finns oftast inte med explicit i modellen, men i skattningarna används det geografiska avståndet som en uppskattning för transportkostnaderna.

De ekonometriska skattningarna beskriver handelns utveckling på aggregerad nivå för ett helt land eller en större sektor och endast i undantagsfall effekter för enskilda produkter. Vår studie fokuserar på ett urval produkter på relativt detaljerad nivå och när handelsströmmar på denna nivå studeras bör mer fokus läggas specifikt på marknadstillträdesvariabler som tullar och förekomst av tekniska handelshinder.

Tabell 2 visar vilka variabler som vi i första hand har använt oss av i analysen.

Tabell 2 Förklaringsvariabler för att bedöma om handeln väntas öka eller inte

Kategori	Variabler	Generella variabler
Geografi	Avstånd	X
	Gemensam landgräns	X
Kultur	Gemensamt språk	X
	Kulturella likheter	X
Ekonomisk storlek	BNP	X
Marknadstillträde	Tullar	
	SPS- och TBT-hinder	
Produktspecifika variabler	Produktion	
	Konsumtion	

Avståndet har till stor del inkluderats för att fånga upp transportkostnader, även om det också samvarierar med kulturella skillnader och dylikt. Transportkostnader styrs inte helt och hållet av avstånd mätt fågelvägen mellan två länder (eller närmare bestämt mellan ekonomiska/politiska centra i länderna), utan beror bland annat på vilka exakta rutter som transportfartyg måste ta, hur väl utbyggd infrastrukturen är och om transportfordonen kan gå fullastade i båda riktningar eller ej. Avstånd mätt fågelvägen har dock i många gravitationsstudier visat sig fungera väl som approximation på transportkostnader (Frankel, 1997, sid. 68-69).

1.4.2 Definition av förädlade produkter

Livsmedelsindustrin producerar en mängd varor med olika förädlingsgrad och vi har valt att använda en bredare definition (produktklassificering) av förädlade produkter än flertalet andra organisationer och myndigheter. Anledningen är att vi vill få med produkter som visserligen är förädlade men som inte genomgått någon omfattande bearbetning. Det betyder att vi till exempel räknar fryst, styckat kött som ett förädlat. För en utförligare diskussion om detta hänvisas till Jordbruksverkets rapport 2008:2, Förädlade livsmedel på den internationella arenan.

1.4.3 Val av länder och produkter

Hösten 2009 pågår förhandlingar mellan EU och inte mindre än 42 länder om nya handelsavtal. Alla förhandlingarna sker dock inte med enskilda länder, utan 31 av de 42 länderna ingår i fem regioner som EU förhandlar med. Att studera EU:s (och Sveriges) handel med alla 42 länder och produkter skulle fodra allt för stora resurser och dessutom

riskera att ta fokus från den mer övergripande frågeställningen. Därför har såväl ett länderurval som ett produkturval gjorts.

Vi har valt ut länder och regioner med hänsyn till vilken betydelse de har idag och den betydelse de kan få i framtiden för EU:s livsmedelsindustri. Med utgångspunkt från ländernas ekonomiska storlek räknat i BNP har sex enskilda länder valts ut och fem ländergrupper (se tabell 3). Ländergrupperna representeras av enskilda länder som ingår i dem och de länder som representerar ländergruppen har valts ut baserat på BNP. Grupperna MERCOSUR och ASEAN är stora jordbruksproducenter och representeras av två länder var, medan de övriga tre grupperna bara representeras av ett medlemsland var.

Tabell 3 Valda länder

Land	Ländergrupp	Land	Ländergrupp
Colombia	Andinska Gemenskapen	Indien	Enskilt land
Malaysia	ASEAN	Kanada	Enskilt land
Thailand	ASEAN	Kina	Enskilt land
Guatemala	Centralamerikanska Gemenskapen	Ryssland	Enskilt land
Saudi arabien	GCC	Sydkorea	Enskilt land
Argentina	MERCOSUR	Ukraina	Enskilt land
Brasilien	MERCOSUR		

Not: Indonesien är det land inom ASEAN som har högst BNP, men indikationer finns på att förhandlingarna kommer att gå fortare fram för Malaysia och Thailand varför dessa är med i studien istället.

Förhandlingarna med Kina rör i nuläget inte ett frihandelsavtal i vanlig bemärkelse utan är snarare en motsvarighet till de diskussioner som förs med USA inom ramen för *Transatlantic Economic Partnership* om regleringar, standarder och produktsäkerhet. Kina är dock en gigantisk marknad samtidigt som det är troligt att förhandlingarna mellan EU och Kina framgent kommer att ändra form och bli mer inriktade på frihandel, varför vi inkluderar landet i studien. Även när det gäller Ryssland är förhandlingarna i första skedet inriktade på ett robust och heltäckande samarbetsavtal snarare än ett frihandelsavtal i strikt bemärkelse. Det finns dock långtgående planer på att inleda förhandlingar om frihandelsavtal relativt omgående efter ett ryskt WTO-medlemskap, vilket tillsammans med den ryska marknadens storlek och närhet till EU medför att vi även inkluderar Ryssland i studien.

EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri producerar en mängd olika produkter, och det är inte möjligt att studera dem alla närmare. Studien omfattar därför 15 förädlade produkter och 14 insatsvaror. De sistnämnda varorna inkluderar såväl råvaror som delvis förädlade varor som bedöms vara av särskilt intresse för produktion av de utvalda förädlade produkterna.

1.4.3.1 Förädlade produkter

Urvalet består av 15 produkter på sexsiffrig tullnummernivå²⁰ vilka framgår av tabell 4. Urvalet är främst baserat på EU:s genomsnittliga export mellan åren 2004-2006 (inklusive internhandeln) men i urvalsprocessen har även Sveriges största exportprodukter beaktats. En ansevärd andel av de produkter som identifierats är inte bara stora EU-produkter utan också viktiga exportprodukter för Sverige. Fem av de tio produkter som är EU:s största exportvaror återfinns också bland Sveriges tio största exportprodukter inom sektorn. Dock saknas Sveriges allra största exportprodukt, vodka, bland EU-urvalet, varför vi lagt till denna till listan. Vi har även lagt till frysta bär och bärssaft för att få en bättre täckning på urvalet.

Tabell 4 Utvalda förädlade produkter

HS-nummer	EU-benämning	HS-nummer	EU-benämning
0203 29	Fryst griskött	2009 80	Juicer och safter
0207 14	Fryst kycklingkött	2106 90	Livsmedelsberedningar
0406 90	Ost	2202 10	Läsk och smaksatt vatten
0811 90	Frysta bär.	2203 00	Öl
1704 90	Sockettkonfektyr	2204 21	Buteljerat vin, ej mousserande
1806 90	Choklad	2208 60	Vodka
1905 30	Söta kex	2208 30	Whisky
1905 90	Kex och bakverk		

Urvalet ger varken en komplett eller representativ bild av livsmedelindustrins totala produktion. Under 2006 motsvarade de utvalda produkterna ca 22 procent av EU:s totala jordbruksexport samtidigt som ca 64 procent av exporten var EU-intern. De tre förädlade jordbruksprodukter som EU importerar mest av i värdetermer (buteljerat, icke-mousserande vin, ost och livsmedelsberedningar) är också EU:s tre största exportprodukter på området.

De utvalda produkterna är redan idag stora exportprodukter för EU och Sverige. Det är därför möjligt att den ljusa bild rapporten ger av endast små risker för problem med ökad importkonkurrens inte är representativ för livsmedelsindustrin som helhet. Det är möjligt att problemen kan bli större än vad rapporten ger intryck av.

I bilaga 5 återfinns uppgifter om export, import och tullar för var och en av de utvalda förädlade jordbruksprodukterna för EU och de utvalda länderna.

1.4.3.2 Insatsvaror

För att kunna studera de nya handelsavtalens påverkan på EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri behöver tillgången på insatsvaror belysas. Inte heller för dessa är det

²⁰ Tullnumren (Harmoniserade systemet, HS) är gemensamma för alla länder upp till sexsiffrig nivå. Länderna kan lägga till ytterligare två eller tre siffror för att anpassa systemet till nationella behov.

möjligt att studera samtliga och vi har därför identifierat 14 insatsvaror på fyrsiffrig tullnummernivå²¹ (se tabell 5).

Tabell 5 Utvalda insatsvaror

HS-nummer	EU-benämning	HS-nummer	EU-benämning
0201	Nötkött, färskt eller kylt	0408	Ägg utan skal
0203	Griskött, färskt eller kylt	0810	Annan frukt och bär, färska
0207	Fjäderfäkött, färskt eller kylt	1001	Vete och blandsäd av vete och råg
0402	Pulver (mjölk och grädde)	1003	Korn
0404	Vassle	1107	Malt
0405	Smör	1701	Socket från sockerrör och sockerbetor
0406	Ost och ostmassa	1801	Kakaoböner

Det bör noteras att inte heller detta urval är heltäckande, varken för EU:s totala behov av insatsvaror till livsmedelsindustrin eller för behovet till produktion av de utvalda förädlade produkterna. Dessutom ingår i vissa tullnummer även produkter som inte fungerar som insatsvaror i produktionen av de utvalda förädlade produkterna. Detta är självfallet ett problem som ökar i betydelse ju grövre tullnummerindelning som används.

I samtliga fall kan valet av insatsvaror ifrågasättas på transporttekniska och ekonomiska grunder. Att använda importerade hela eller halva djurkroppar som insatsvaror i produktion av fryst, styckat kött kan försvåras av det faktum att styckning och frysning medför en relativt låg grad av förädling som är förhållandevis enkel att utföra på plats i avsändarlandet. Ett liknande resonemang kan begränsa användning av importerade frukter och bär till exempelvis juiceproduktion.

I analysen har vi även utgått från att EU och de länder vi förhandlar med inledningsvis kommer att öka exporten av de produkter och till de marknader där handel sker redan idag och att det först i ett senare skede kan bli fråga om att expandera exporten genom nya produkter eller till nya marknader. Därför har vi valt ut ett antal produkter för varje studerat land där etablerad handel förekommer. Med etablerad handel menas att antingen tio procent av importen eller exporten kommer från ett land vi förhandlar med, eller att handeln överstiger en miljon US\$. I ett fåtal fall har vi valt att inte utesluta produkter som egentligen inte klarar de två kriterierna på grund av att bedömningar från OECD (2009) indikerar att handeln kommer att öka under de närmaste tio åren. Vi har även inkluderat en del produkter där Sverige har substantiella intressen, även om de är av mindre betydelse för handeln med EU som helhet

Under 2006 uppgick importen av de utvalda insatsvarorna till ca 18 procent av EU:s totala jordbruksimport och ca 85 procent av importen var EU-intern.

I bilaga 5 återfinns mer detaljerade uppgifter angående export, import och tullar för var och en av de behandlade insatsvarorna för vart och ett av de utvalda länderna, inklusive EU och Sverige.

²¹ Dvs. en grövre indelning som fångar in fler olika produkter inom ramen för samma kategori än den sexsiffriga nivån som tillämpades för de förädlade produkterna.

2 EU: s pågående förhandlingar

Mellan EU och inte mindre än 42 länder pågår förhandlingar om nya handelsavtal. Alla sker dock inte med enskilda länder utan förhandlingar sker även med 5 regioner som inkluderar 31 av de 42 länderna.

För att ge en översikt över av de studerade ländernas storlek på ekonomin, jordbruket och handeln med jordbruksprodukter redovisas vissa nyckeltal i tabell 6. Tabellen visar även bunden, tillämpad och handelsviktad medeltull. Med bunden tull menas den tullnivå som respektive land har bundit i WTO och som anger den högsta tillåtna tullen som landet får använda sig av. Den tillämpade tullen är den som faktiskt används och som framgår av tabellen har de flesta länderna betydande luft i tullskyddet. De länder som inte utnyttjar den bundna nivån kan när som helst höja de tillämpade tullarna till den bundna nivån, vilket skapar en osäkerhet på marknaden.

I bilaga 4 återfinns en motsvarande tabell för en betydande andel av de länder som EU har bilaterala avtal med samt de länder med vilka förhandlingar pågår.

Tabell 6 Nyckeltal för de studerade länderna

Land	Befolkning tusental	BNP/capita US\$	Jordbrukets del av BNP %	BNP jordbr / jordbruksbef. US\$	Jordbruks import, milj US\$	Jordbruks export milj US\$	Medeltull (bunden) %	Medeltull (tillämpad) %	Medeltull handelsviktad %
Argentina (2004)	38 871	7 387	10,4	4 189	886	15 839	32,6	10,2	10
Brasilien (2004)	180 654	3 636	10,4	1 589	3 598	27 215	35,5	10,3	12,2
Colombia (2004)	44 914	2 086	12,6	1 109	1 869	3 390	91,9	16,6	18,7
Guatemala (2004)	12 661	1 672	22,9	804	962	1 417	51,3	9,9	10,5
Indien (2004)	1 081 229	538	19,6	201	5 108	7 058	114,2	34,4	11,5
Kanada (2004)	31 744	24 835	2,2	24 428	15 194	20 574	14,5	17,9	10,8
Kina (2004)	1 320 892	1 441	16,4	241	41 688	20 827	15,8	15,8	16
Malaysia (2004)	24 876	4 277	9,5	2 359	5 842	10 917	76	11,7	15
Ryssland (2004)	142 397	2 309	5,1	1 222	12 363	2 197	NA	14,6	24,2
Saudiarabien (2004)	24 919	8 625	4,0	5 469	6 203	372	20	7,6	10,9
Sydkorea (2004)	47 951	12 793	3,7	6 973	10 616	2 135	59,3	49	91,6
Thailand (2004)	63 465	2 359	10,1	413	3 830	11 926	40,2	22	14,1
Ukraina (2004)	48 151	915	12,1	807	1 691	3 415	10,9	23	25,5

Källor: FAO (Country profiles (2006) alternativt Compendium of food and agriculture indicators (2006)) - kolumn 1-5 och WTO (Country pages - World tariff profiles 2008 (2008)) - kolumn 6-7

Not: (Årtal) anger det år som uppgifterna avser för kolumnerna 1-5. Tillämpad medeltull är för år 2007 (Ukraina år 2006), och handelsviktad medeltull avser år 2006. Anledningen till att Kanadas tillämpade medeltull överskrider den bundna motsvarigheten är oklar, men det kan vara relaterat till att tullarna tillämpas på mer detaljerad nivå än de binds.

Ambitionen med de nya avtalen är att de ska vara mer långtgående och heltäckande än befintliga avtal och därför redovisas kortfattat i nästa avsnitt vilka länder EU har bilaterala avtal med idag samt vad dessa avtal omfattar. Mer information om de olika avtalen återfinns i bilaga 1.

2.1 EU:s befintliga bilaterala avtal

EU har sedan lång tid tillbaka bilaterala handelsavtal med flera betydande handelspartners i närområdet. För svensk del är avtalet med Norge särskilt viktigt. Merparten av dessa avtal är uppbyggda på ungefär samma sätt, med frihandel (i stort sett) för industrivaror och begränsade förmåner för de jordbruksvaror som betraktas som känsliga för importkonkurrens. Förmånerna är dock liberalare när det gäller mindre känsliga produkter och förädlade livsmedel. Tabell 7 visar vilka länder eller ländergrupperingar som EU har handelsavtal med idag och ger även en kortfattad information om vad avtalen innebär.

De bilaterala jordbruksavtalen är en del av mer omfattande avtal om handel och samarbete och för att avtalen ska beviljas undantag från WTO:s princip om icke-diskriminering krävs att i stort sett all handel omfattas. Det är alltså inte tillåtet att ingå avtal som inte inkluderar jordbruksprodukter.

Tabell 7 Befintliga handelsavtal (augusti 2009)

Land eller ländergrupp	Kortfattad information om avtalet
Albanien, Bosnien-Herzegovina, Kroatien, Makedonien och Montenegro	Med länderna i västra Balkan har förhandlingar om s.k. stabiliserings- och associationsavtal (SAA) bedrivits och har till dags dato resulterat i tre SAA som har vunnit laga kraft, närmare bestämt för Albanien, Makedonien och Kroatien. För Bosnien-Herzegovina har s.k. interimsavtal ingåtts i väntan på ratificering av slutliga SAA. Dessa interimsavtal utgör "handelsdelen" av de fullständiga avtalen.
Chile	Ett avtal med Chile trädde i kraft 2003. Det innehåller bl.a. en rad förmåner för jordbruksprodukter.
EPA (f.d europeiska kolonier)	Ett nytt EPA-avtal med Cariforum och Elfenbenskusten skrevs under hösten 2008. Avtalen är ömsesidiga men asymmetriska i sin uppbyggnad. För de u-länder som undertecknat avtalet erbjuds tullfrihet utan kvotbegränsning för allt utom ris och socker. Den 1 november 2010 erbjuds dock tullfrihet utan kvotbegränsning för ris, och motsvarande för socker erbjuds fr.o.m. den 30 september 2015.
Färöarna	Avtalet trädde i kraft 1997, inbegriper varor och liknar de avtal som tecknats mellan EU och EFTA-medlemmarna.
Liechtenstein	Från den 26 september 2007 följer Liechtenstein avtalet som Schweiz har för jordbruksprodukter.
Medelhavsländerna	EU:s avtal med länderna söder och öster om Medelhavet har anor från sextio- och sjuttioalet, men utgör numera en del av den s.k. Barcelonaprocessen. Denna syftar bl.a. till att förbättra ländernas ekonomi genom att underlätta deras handelsutbyte både med EU och med varandra. Omförhandlingar pågår med en del av länderna, så avtalen idag är ganska olika långtgående.
Mexiko	Ett avtal med Mexiko trädde i kraft 2000. Det innehåller bl.a. en rad förmåner för jordbruksprodukter.
Minst utvecklade länderna	Det fyrtiotal länder som klassificeras som minst utvecklade (MUL) ges ensidigt tullfrihet för samtliga produkter utom vapen. För socker, ris och bananer ska denna tullfrihet dock fasas in till den 1 oktober 2009.

Moldavien	EU har 2008 infört ensidiga förmåner för Moldaviens export av jordbruksvaror och livsmedel till EU. Förstudier om ett djupt och ingående, ömsesidigt frihandelsavtal pågår
Monaco	Monaco är en integrerad del av EU:s tullområde.
Norge, Island	Avtalen med Norge för förädlade livsmedel justerades den 1 november 2004 och för jordbruksprodukter håller man på att förhandla fram ett nytt avtal. Avtalen för Island för jordbruksprodukter justerades den 1 mars 2007 och för förädlade livsmedel 1 januari 2002.
Overseas Countries and Territories (OCTs)	EU har ensidigt gett tullfrihet till alla produkter med ursprung i OCTs sedan 1963.
San Marino	Ett samarbets- och tullunionsavtal föreligger sedan 1992.
Schweiz	Nya avtal för Schweiz trädde i kraft för jordbruksprodukter från den 1 juni 2002 och för förädlade livsmedel från den 1 februari 2005. Förhandlingar pågår sedan hösten 2008 om en total liberalisering av handeln med jordbruksprodukter.
Serbien	För Serbien ger EU fram till 2010 tullfrihet för nästan alla jordbruksprodukter. Samtidigt pågår ratificeringsprocessen för ett stabiliserings- och associeringsavtal (samt ett interimsavtal) som ger tullfritt tillträde till EU-marknaden för nästan alla jordbruksprodukter även efter 2010.
Sydafrika	Ett avtal med Sydafrika började tillämpas 2000. Det innehåller bl.a. en rad förmåner för jordbruksprodukter.
U-länderna	U-länder omfattas av EUs generella preferenssystem (GSP). Detta innebär att EU ensidigt för dessa länder tillämpar lägre tullar bl.a. för ett antal jordbruksprodukter. Ett antal GSP-länder klassas även som GSP+-länder vilket innebär att de har ytterligare bättre marknadstillträde. För att bli ett GSP+-land krävs att man skriver på vissa internationella konventioner om mänskliga rättigheter och dylikt.
Vatikanstaten	Vatikanstaten har öppna gränser med gentemot Italien som är ett EU-land, vilket innebär tullfritt tillträde

Not: Vilka länder som ingår i de olika ländergrupperingarna återfinns i bilaga 2.

Det är ofta stora skillnader mellan EU:s handelsavtal när det gäller vilka och hur stora förmåner som ges. De mest ambitiösa avtalen är de med våra närmaste grannländer (Norge och Schweiz) samt de som ingåtts under det senaste decenniet. Hit hör avtalen med länderna på västra Balkan, Mexiko, Chile och Sydafrika, samt i viss mån avtalen med Medelhavsländerna²².

Då ambitionen är att de nya avtalen ska vara mer heltäckande än de befintliga så redovisas i tabell 8 hur förmånerna skiljer sig åt mellan olika länder- och produktgrupper.

²² Medelhavsavtalen har sitt ursprung i 1970-talet, men förutom avtalet med Syrien har alla avtal reviderats under 1990- och 2000-talet vilket inneburit mer långtgående tullförmåner.

Tabell 8 Förmåner som EU ger i befintliga avtal uppdelat på produktgrupper

Produkt	Inga eller begränsade förmåner	Tullfritt	Kvoter	Nedsatt tull	Borttagen industrikomp.
Fruktar, bär & nötter	Chile, Mexiko, Sydafrika	EFTA, västra Balkan, Moldavien, MUL, GSP ³	Norge, Medelhavsländerna	GSP ⁴	
Bearbetade frukter & grönsaker	Mexiko, Sydafrika, Chile	EFTA, västra Balkan, Moldavien, MUL, GSP ³	EFTA	GSP ⁴	
Mejeriprodukter	Chile ¹ , Mexiko ² , Norge ¹ , Island ⁹	västra Balkan, Moldavien ⁷ , MUL, GSP ³	Sydafrika	GSP ⁴	
Socker	Chile, EFTA, Medelhavsländerna, Mexiko ¹⁰ , Sydafrika ¹⁰	Moldavien, GSP ³	västra Balkan	GSP ⁴	
Spannmål	Mexiko, EES ¹¹ , EFTA ¹¹ , Chile ¹³ , Medelhavsländerna ²³	västra Balkan, Moldavien ¹² , MUL ⁸ , GSP ³ , Sydafrika ¹⁴		GSP ⁴	
Vin	Norge, EFTA, västra Balkan	Island, Moldavien, MUL, GSP ³	västra Balkan	GSP ⁴ , Medelhavsländerna, Chile, Mexiko, Sydafrika	
Ägg	EFTA, Medelhavsländerna	västra Balkan, Moldavien, MUL, GSP ³ , Sydafrika ¹⁵	Mexiko	GSP ⁴ , Chile	
Animalieprodukter	Mexiko ²² , Norge ¹⁶ , Schweiz ¹⁷ , Medelhavsländerna ²⁰	Sydafrika ²¹ , västra Balkan ¹⁸ , Moldavien ¹⁹ , MUL, GSP ³	Chile, Island ⁵	GSP ⁴	
Bearbetade varor	Mexiko	EES ³ , västra Balkan, Moldavien, MUL, GSP ³	EES ⁶	EES ⁴	Chile, Mexiko, Medelhavsländer, Sydafrika

1= tullfrikvot finns för vissa ostar

2=Förmåner ges för yoghurt och bredbara smörfetter

3= icke känsliga

4= känsliga

5= gäller färskött

6= gäller för choklad, sockerkonfektyr, vissa bakverk

7= gäller ej yoghurt

8= gäller ej ris.

9= tullfria kvoter finns för smör och "skyr"

10= tullfri kvot på melass

11= tullfritt för bananmjöl

12= vete, korn och majs har kvot.

13= kvot på bearbetad spannmål

14= inga förmåner ges för ris, majs eller sorghum, mjöl av ris eller majs, stärkelse, inulin eller vetegluten.

15= avskaffar gradvis

16= Tullfri kvot gäller för korv och slaktbiprodukter.

17= Tullfri kvot gäller för grishals, skinka, fläskkotlett, korv och torkat benfritt nötkött.

18=Ej tullfritt för nötkött utan införsel genom kvoter tillämpas

19= För slaktbiprodukter och nötkött tillämpas tullfri kvot.

20= Avtalet ger inte många förmåner på animalieprodukter, dock har Libanon tullfritt på vissa varor och vissa av länderna tullfria kvoter på några animalieprodukter.

21= Inga förmåner finns för nötkött med undantag från värmebehandlade beredda varor som tullen ska fasa ut på under några år.

22= För slaktbiprodukter, kött från vildsvin, ett fåtal kycklingprodukter och värmebehandlat berett nötkött ska tullen fasa ut under några år.

23=Medelhavsländerna har ett fåtal produkter som har tullsänkningar, ett fåtal har kvoter och några har tullfritt.

2.2 Tekniska handelshinder påverkar handeln

Det är inte bara tullar som påverkar innehåll, storlek och riktning på handelsströmmar. En annan viktig faktor är olika tekniska regler. För livsmedel handlar det ofta om regler som ska se till att maten är säker att äta, inte sprider sjukdomar till inhemska växter och djur, och att konsumenterna får den information de vill ha.

2.2.1 Internationella ramar för tekniska handelshinder

Det finns internationella ramar för hur tekniska regler får se ut. Syftet med dessa ramar är att handeln ska flyta så smidigt som möjligt samtidigt som länderna ska kunna införa de regler som faktiskt är välmotiverade för att exempelvis skydda människors, djurs och växters liv och hälsa. Däremot ska ramarna göra det svårare för länder att använda sig av tekniska regler för att försvåra för importen av rent protektionistiska skäl.

Tre internationella avtal är särskilt viktiga: SPS-avtalet, TBT-avtalet och GATT²³. Alla tre är avtal inom WTO, vilket bland annat betyder att ett land som bryter mot avtalet i slutänden kan drabbas av strafftullar.

SPS-avtalet slår fast vad länderna får och inte får göra när det gäller åtgärder som införs för att skydda människors, djurs och växters liv och hälsa mot bland annat främmande ämnen, djursjukdomar och skadegörare.

Avtalet strävar efter att hitta en balans mellan handels- och skyddsintressen, och att länderna i allt högre grad ska tillämpa samma importregler. Att balansera intressen som kan vara motstridiga är inte lätt. Den lösning parterna valt bygger på att det måste finnas vetenskapliga belägg för SPS-åtgärder som hämmar handeln

De grundläggande rättigheterna och skyldigheterna i avtalet slår fast att länderna har rätt att vidta de SPS-åtgärder de finner nödvändiga. Samtidigt sägs att man inte får vara mer skyddande än nödvändigt, att åtgärderna måste baseras på vetenskapliga principer, och att de inte får upprätthållas utan vetenskapliga belägg (med vissa undantag om sådana belägg saknas). Lika viktigt är att godtycklig diskriminering är förbjuden – länderna ska behandla alla länder med likartade förhållanden på samma sätt.

TBT-avtalet gäller alla tekniska regler som inte fångas upp av SPS-avtalet. För livsmedel kan det till exempel handla om regler som motiveras av miljö- och djurskydd eller mer eller mindre uttalade konsumentintressen. De grundläggande principerna i TBT-avtalet är delvis mycket lika de som gäller för SPS: man får inte diskriminera utländska produkter bara för att de är utländska, och reglerna får inte heller vara mer handelshindrande än nödvändigt. Däremot finns det inga krav på vetenskapliga belägg i TBT-avtalet.

GATT-avtalet kan betraktas som föregångaren till både SPS- och TBT-avtalet. Huvudprincipen i GATT-avtalet är att orättfärdig diskriminering mellan länder är otillåten, och att import inte får behandlas sämre än inhemska varor. Artikel XX inför dock ett allmänt undantag från resten av avtalet, och ger länderna rätt att införa vissa regler som skulle ha varit otillåtna enligt huvudregeln. Villkoret är att reglerna inte får

²³ SPS = sanitära och fytosanitära frågor, TBT = tekniska handelshinder, GATT = allmänna tullavtalet.

innebära en godtycklig eller orättfärdig diskriminering mellan länder i samma situation, eller utgöra ett förtäckt handelshinder.

2.2.2 EU har bilaterala arrangemang med vissa länder

När EU idag förhandlar med andra länder om bilaterala handelsavtal är de tekniska frågorna alltid med på bordet. Hur mycket det leder till i praktiken varierar en hel del. En minimal version är att parterna inrättar en bilateral kommitté där de kan diskutera frågorna en gång om året, men ibland kan det också leda till förenklade förfaranden för en del produkter.

Det förekommer också att EU har arrangemang för enbart tekniska aspekter, utan att det hör ihop med något bredare handelsavtal. Så är fallet med de så kallade ekvivalensavtalen med Nya Zeeland, Kanada och USA. Dessa avtal är mycket detaljerade, och går produkt för produkt igenom vilka av motpartens SPS-åtgärder som ska räknas som likvärdiga med de egna. Sådana avtal är dock dyra att ta fram och upprätthålla, och på senare år har EU inte gjort några ansatser att ingå nya sådana.

EU har också en systematisk dialog med USA och Japan. Syftet med den är att diskutera tekniska handelshinder av olika slag och försöka undanröja problemen.

2.2.2.1 Djursjukdomar och GMO påverkar handeln

SPS-åtgärder har många olika former och orsaker. Två aspekter som har stor betydelse för vilka produkter som kan importeras till EU är dels restriktionerna mot genetiskt modifierade organismer och dels olika djursjukdomar.

GMO-reglerna gör att man inte kan importera spannmål och foder hur som helst från de länder som använder GMO i sin odling. Det här påverkar framför allt importen av majs och sojabönor, eftersom det blir allt vanligare att potentiella leverantörländer odlar genmodifierade varianter av dessa grödor.

För att en GMO-produkt ska få importeras till EU måste den vara godkänd av EU. Om den inte är godkänd får leveransen inte innehålla några spår av den. Det betyder att företag tar en ekonomisk risk när de importerar produkter från länder som godkänner fler GMO än vad EU gör. Kommissionen²⁴ har varnat för att importen kan försvåras eller helt stoppas om aktörerna är rädda för att produkterna stoppas vid gränsen.

Risken att få in djursjukdomar begränsar möjligheterna att importera produkter som innehåller kött eller ägg. Dels betyder det att man inte kan importera alls från en del länder eller regioner, eftersom de har djursjukdomar som inte finns i EU, och dels kan det innebära plötsliga men tillfälliga omkastningar i handelsströmmarna när en smittsam sjukdom bryter ut i ett exportland. EU kräver dessutom att allt kött ska komma från godkända anläggningar.

²⁴ DG Jordbruk, *Economic impact of unapproved GMOs on EU feed imports and livestock production*

Tabell 9 visar två aspekter för ett antal stora exportländer:

- 1) om landet eller delar av landet är godkänt för export av färskt kött till EU
- 2) om landet har anläggningar som är godkända för export till EU

Något som snabbt blir uppenbart när man läser tabell 9 är att det inte går att importera kött hur som helst. Många länder saknar godkända anläggningar, i synnerhet för griskött, och stora länder som Kina och Ryssland har inte några godkända anläggningar alls för något av köttslagen.

Tabell 9 Godkända länder och godkända anläggningar i vissa exportländer

Land	Nötkött	Griskött	Fjäderfäkött (ej struts)
Argentina	Regioner	Nej	
Brasilien	Regioner	Nej	Regioner
Kanada			
Columbia	Nej	Nej	Nej
Guatemala		Nej	Nej
Indien	Nej	Nej	Nej
Kina	Nej	Nej	Regioner
Malaysia	Nej	Nej	Nej
Ryssland	Nej	Nej	Nej
Saudiarabien	Nej	Nej	Nej
Sydkorea	Nej	Nej	Nej
Thailand	Nej	Nej	
Ukraina	Nej	Nej	Nej

Om det inte står något i en ruta är landet godkänt för export av färskt kött av det aktuella köttslaget, enligt EU-direktiv 79/542/EEG och EU-förordning 798/2008.

Mörkgrå ruta betyder i tabellen att landet inte har några godkända anläggningar för produkten ifråga. Ljusgrå ruta betyder att det visserligen finns godkända anläggningar i landet, men att EU tillfälligt stoppat importen från hela eller delar av landet via ett så kallat skyddsbeslut.

Djursjukdomar är också en viktig faktor för exporten. Särskilt när företag söker sig till nya marknader utanför EU kan det uppstå problem. De tilltänkta importländerna ställer ofta detaljerade krav på olika godkännanden och intyg, och det kan ta flera år att reda ut exakt vad som ska gälla.

3 Möjligheter till ökad handel och export

Trots avsaknad av bilaterala avtal, och ibland även WTO-avtal²⁵, förekommer handel mellan EU och de länder som vi förhandlar med – även om den i flera fall är ganska liten²⁶. Med tanke på att handel bedrivs redan idag, trots långa avstånd och i flera fall höga tullar, är det rimligt att anta att handeln i framtiden kan komma att öka till följd av nya bilaterala avtal samt global ekonomisk tillväxt. Detta förutsätter dock att det inte kvarstår alltför många faktorer som försvårar eller hindrar handeln. Att framtida handel kan gynnas av att handel bedrivs redan idag beror på att de fasta inträdeskostnader som är förknippade med att introducera nya produkter på utländska marknader är betalda.

3.1 Befintlig handel med de studerade länderna

För att studera om de genomsnittliga tullnivåerna är så höga att handeln försvåras visas dessa i tabell 10 tillsammans med vilka av de utvalda länderna som EU handlar med idag inom respektive produktkategori. Samtliga utvalda länder utom Kanada och Sydkorea erhåller förmåner enligt det generella preferenssystemet (GSP) som beskrivs närmare i bilaga 1. Brasiliens förmåner inom GSP är dock begränsade, eftersom Brasilien är ett konkurrenskraftigt producentland.

Tabell 10 visar att EU:s tullnivåer för jordbruksprodukter är höga, men inte så höga att de helt utestänger handeln med dessa produkter. Att handel förekommer kan bero på att produkterna är så billiga att de trots tullpåslaget kan konkurrera med lågt pris, eller att priset inklusive tull inte är avgörande utan att det som efterfrågas är den enskilda produktens egenskaper oavsett pris. Det bör noteras att handeln kan försvåras trots relativt låga tullnivåer på grund av tekniska handelshinder eller SPS-åtgärder.

Enlig tabellen varierar de genomsnittliga bundna tullarna mellan noll och drygt 55 procent med en tullspridning (mätt som standardavvikelse) på 18 procent. Motsvarande tullspridning för de tillämpade nivåerna ligger på tio procent med en variation mellan noll och 48 procent.

Som framgår av tabellen är EU:s genomsnittliga *bundna tullnivå* i regel avsevärt lägre än genomsnittet för de länder som vi förhandlar med. Ett undantag finns dock och det är ost där EU:s tullnivå är ett par procentenheter högre. För i stort sett alla utvalda produkter tillämpar EU den bundna tullen.

Om de *genomsnittliga tillämpade tullarna* jämförs är förhållandet det motsatta, eftersom EU:s tillämpade tullar ofta är nästan dubbelt så höga som motsvarande för de länder vi förhandlar med. Även för de tillämpade tullarna finns undantag, närmare bestämt för läsk och smaksatt vatten samt alkoholhaltiga drycker, där EU:s tullnivå är avsevärt lägre.

²⁵ Ukraina blev medlem i WTO i maj 2008, medan Ryssland ännu inte är medlem.

²⁶ Ett av flera undantag är bananer från framför allt Latinamerika där vi är stora nettoimportörer. Bananer är dock exkluderat från studien eftersom rapportens fokus ligger på livsmedelsindustrin.

Tabell 10 EU:s handel (2006) med utvalda länder och produkter samt genomsnittlig tull

Produkt	Till vilka av de utvalda länderna sker export eller import?	Bunden tull (snitt)	Tillämpad tull (snitt)
Frost griskött	Import (från Bra, Col, Kan, Ki, Ry, Kor)	30,4% (0)	30,4% (0)
	Export (till Arg, Bra, Col, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Kor, Ukr)	53,78%	15,20%
Frost kycklingkött	Import (från Arg, Bra, Ki, Ry, Tha)	48,2% (6,4)	48,2% (6,4)
	Export (till Bra, Col, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	48,53%	18,18%
Ost	Import (från Arg, Kan, Ki, Ry, Tha, Ukr)	47,8% (7,7)	i.u. (7,7)
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	44,24%	16,50%
Frosta bär	Import (från Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Tha, Ukr)	20,8% (12,7)	20,8% (12,7)
	Export (till Arg, Bra, Col, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Thai Ukr)	48,23%	14,57%
Sockerkonfektyr	Import (från Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	18,9% (13,4)	18,9% (13,4)
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	39,65%	15,77%
Choklad	Import (från Arg, Bra, Col, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	20,80%	20,80%
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	30,40%	14,71%
Söta kex	Import (från Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	21,40%	i.u.
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	32,43%	17,13%
Kex & bakverk	Import (från Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	25,00%	25,00%
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	38,42%	14,02%
Juicer & safter	Import (från Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	37,9% (18,5)	37,9% (18,5)
	Export (till Arg, Bra, Col, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	39,58%	15,93%
Livsmedelsberedningar	Import (från Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	14,7% (12,8)	i.u. (12,8)
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	38,32%	20,23%
Läsk & smaksatt vatten	Import (från Arg, Bra, Col, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	9,60%	9,50%
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Sau, Kor, Tha, Ukr)	39,91%	15,79%
Öl	Import (från Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Kor, Tha, Ukr)	0,00%	0,00%
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Kor, Tha, Ukr)	45,00%	28,75%
Vin	Import (från Arg, Bra, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Kor, Tha, Ukr)	3,30%	3,30%
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Kor, Tha, Ukr)	55,57%	30,50%
Vodka	Import (från Bra, Ind, Kan, Ki, Ry, Kor, Tha, Ukr)	0,00%	0,00%
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Kor, Tha, Ukr)	41,11%	34,08%
Whisky	Import (från Arg, Bra, Gua, Ind, Kan, Ki, Ry, Kor, Ukr)	0,00%	0,00%
	Export (till Arg, Bra, Col, Gua, Ind, Kan, Ki, Mal, Ry, Kor, Tha, Ukr)	46,25%	40,00%

Not: Genomsnittlig tull för exporten motsvarar genomsnittet för de länder till vilka export sker. Motsvarande för importen visar EU:s tullnivå. Inom parentes anges genomsnittlig värdetull och utanför parentes EU:s specifika tull omräknat till sk. värdetullsekvivalenter (AVE).

Källa: Comtrade, WTO.

Tabell 10 visar att EU både importerar och exporterar samtliga utvalda varugrupper, men att exporten går till avsevärt fler länder än vad importen kommer från. Detta tyder på att exporten är mer diversifierad än importen.

EU:s export av de berörda produkterna till de studerade länderna överstiger ofta deras export av samma produkter till EU. Om däremot EU:s totala handel med jordbruksprodukter till samtliga 42 länder med vilka förhandlingar pågår studeras framgår att förhållandet är det motsatta, det vill säga att värdet av EU:s import är större än värdet av exporten (se tabell 11).

Tabell 11 EU:s handel med jordbruksprodukter under 2006

	miljoner US\$	Andel av handeln som går till		
		EU 27	42 länder	USA
Total jordbruksexport	336 078	75 procent	8 procent	5 procent
Total jordbruksimport	337 219	73 procent	13 procent	3 procent

Not: Med 42 länder avses alla de länder som EU förhandlade nya avtal med våren 2009.
Källa: Comtrade

Att EU:s import är större än exporten för total jordbrukshandel men inte för de utvalda livsmedelsindustriprodukterna indikerar att vi importerar mer insatsvaror från dessa länder. De största importprodukterna från de 42 länderna var under 2006 oljekakor, orostat kaffe, bananer, sojabönor samt oraffinerad palmolja. EU:s främsta exportprodukter globalt sett stämmer väl överens med studiens urval. De fem största produkterna är livsmedelsberedningar, whisky, vin, fryst griskött och ost.

Tabellen visar att drygt 70 procent av all handel sker med andra EU-länder, vilket är flera procentenheter högre än genomsnittet för den senaste tioårsperioden (för nu gällande EU27) som uppgick till 67 procent för exporten och 63 procent för importen. Tabellen visar även motsvarande andelar för de 42 länder som EU förhandlar med samt USA som är en stor aktör på världsmarknaden. Norge är en stor och viktig handelspartner för Sverige²⁷, men när hela EU studeras så är andelen av total jordbrukshandel som går till Norge mindre än en procent med avseende på såväl import som export.

Att en så stor andel av handeln under lång tid har gått till andra EU-länder, trots ingåendet av ett WTO-avtal och nya bilaterala avtal, talar för att de nya bilaterala avtalen inte i någon större utsträckning kommer att ändra handelsmönstret även om tullarna sänks. Däremot är det fullt möjligt att handeln kan komma att öka i värde.

Nya bilaterala avtal leder inte bara till ökat marknadstillträde för EU:s livsmedelsindustri i partnerländerna, utan kan också medföra ökad konkurrens för livsmedelsindustrin på inhemska och utländska marknader. De varugrupper som vi studerar är emellertid heterogena grupper där de enskilda produkterna har en unik

²⁷ Norge är bortsett från EU Sveriges största handelspartner för jordbruksprodukter och livsmedel. För mer information hänvisar vi till bilaga 1 och avsnittet om Norge.

kombination av produkttegenskaper. Detta gör sannolikt att konkurrensen mellan olika produkter inte bara handlar om prisnivån utan även om produktens unika egenskaper.

3.2 Global tillväxt

Den långsiktiga globala tillväxten i efterfrågan på livsmedel kommer enligt OECD-FAO Agricultural Outlook (2009) att vara fortsatt stark, trots global finanskris och avmattat konjunkturläge. OECD:s bedömning är att den ekonomiska krisen inte drabbar jordbrukssektorn lika hårt som andra sektorer och att det inte blir någon större effekt på vare sig priser eller produktion av jordbruksprodukter under den kommande tioårsperioden. En förutsättning är dock att en återhämtning av den globala ekonomin sker inom två till tre år. När återhämtningen väl sker är bedömningen att det framförallt är u-länderna med Brasilien, Indien och Kina i spetsen som kommer att driva tillväxten i handeln samtidigt som handeln mellan i-länderna kommer att stagnera. Anledningen till detta är en fortsatt stark ekonomisk tillväxt i utvecklingsländerna, främst Asien och Latinamerika, samtidigt som inkomstökningen förväntas ge en fortsatt god tillväxt i efterfrågan på livsmedel, framförallt på animalieprodukter, vars andel av hushållens livsmedelsbudget tenderar att öka när hushållens inkomster ökar. Den globala konsumtionen och produktionen av kött förväntas öka med ca två procent per år under den kommande tioårsperioden. Störst förväntas ökningen bli i u-länderna. Även mjölkproduktionen förväntas öka i ungefär samma takt (OECD-FAO Agricultural Outlook, 2009).

En ökad produktion av kött och mejeriprodukter kräver foderråvara, vilket tillsammans med en växande bioenergiproduktion stimulerar efterfrågan och bidrar till att höja den nominella prisnivån på spannmål och oljeväxter. Enligt OECD:s prognoser förväntas den årliga procentuella konsumtionsökningen av vete och ris ligga på drygt 1,09 respektive 0,91 procent medan förbrukningen av foderspannmål kommer att öka med ca 1,46 procent. När det gäller oljeväxter förväntas konsumtionen av vegetabiliska oljor för livsmedel och drivmedel att öka med 3,07 procent per år och konsumtionen av oljefrömjöl med ca 2,35 procent per år.

3.3 Ökad handel och exportmöjligheter

Den globala handeln med förädlade livsmedel har ökat relativt kraftigt under det senaste decenniet och studier visar att man handlar allt mer med högförädlade varor.²⁸ Värdet av handeln med livsmedelsindustriprodukter ökade t.ex. mellan 1995 och 2005 med cirka 60 procent (US\$) vilket är något högre än motsvarande för övriga jordbruksprodukter.²⁹

En stark tillväxt i handeln innebär i regel att konkurrensen ökar på både den inhemska och den internationella marknaden. Det ökade importtrycket leder ofta till att fler företag söker sig till utländska marknader för att kompensera för sjunkande försäljning på hemmamarknaden, vilket ytterligare ökar handeln över gränserna. Detta kan få som konsekvens att framgångsrika företag ökar och expanderar sin export till nya marknader

²⁸ Källa om inte annat anges är Jordbruksverket (2008:17)

²⁹ Jordbruksverket (2008:2)

där vinstmöjligheterna är högre än på den inhemska marknaden. Anledningen är dels att det ibland finns en högre betalningsvilja för vissa unika produkter utomlands och dels att den större marknaden ger ökade avsättningsmöjligheter. Detta gäller främst företag som har en produktion som kännetecknas av stora skalfördelar. Anledningen till detta är att kostnadseffektiviteten i företagen ökar med produktionsvolymen.

Livsmedelsindustrin kännetecknas av skalfördelar eftersom produktion och lönsamhet i många företag är beroende av produktionsvolymen. Detta gäller främst livsmedel med låg förädlingsgrad eftersom denna marknad präglas av priskonkurrens³⁰. För att överleva och växa på den globala marknaden är det viktigt för de flesta företag på området att öka sin produktionsvolym genom ökad export. Jordbruksverket utredde 2004 livsmedelsbranschens förutsättningar och möjligheter att öka exporten. Enligt enkätundersökningen (SJV, 2004:9) bedömde svenska livsmedelsföretag att kommersiella faktorer har större betydelse för företagets exportförutsättningar än handelspolitiska. Företagen exemplifierade företagsspecifika faktorer (varumärken och kostnadseffektiv produktion) som har stor betydelse för exportframgångar liksom externa faktorer. Som exempel på externa faktorer var satsningar på offentlig forskning och utveckling, informations- och kunskapsöverföring från företag med stark exportorientering (t.ex. multinationella företag) och faktorer som kan kopplas till risker och kapitalbehov vid etablering på nya marknader

När företag väljer att satsa på export är det förknippat med högre kostnader, som består av kostnader för att introducera en produkt på en ny marknad (inkl. marknadsföring), anpassning till utländska produktstandarder, översättning av produktinformation och upprättandet av nya distributionskanaler. Dessa kostnader betraktas av företagen som fasta och utgör en inträdeskostnad som i regel är både produkt- och marknadsspecifik. Utöver de fasta kostnaderna tillkommer rörliga *transaktionskostnader* som uppstår vid varje leverans och som kan exemplifieras med högre kostnader för leveranskontrakt, transporter, försäkringar, tullar etc. De fasta inträdeskostnaderna kan bidra till att företag initialt satsar på att öka exporten av befintliga produkter på befintliga marknader istället för att satsa på nya produkter eller marknader.

Hur företagen ökar sin export beror på tidigare exporterfarenheter. Om ett företag har ett brett produktsortiment ökar sannolikheten för att företaget ökar sin export genom att införa nya produkter på befintliga exportdestinationer. Har företaget däremot färre produkter men många exportdestinationer ökar sannolikheten att exporten ökas genom att befintliga produkter exporteras till nya marknader.

Vilken typ av produkter företaget handlar med kan också ha betydelse. Framförallt för produkter som innehåller kött kan det ta mycket lång tid att få tillträde till nya marknader. Dessutom måste en viss försäljningsvolym nås på den nya marknaden för att det ska vara värt besväret att gå igenom etableringsprocessen.

³⁰ Jordbruksverket (2008:17).

4 Möjlighet till ökad handel med de utvalda länderna

I detta avsnitt redovisas (utan inbördes ordning) översiktligt de studerade ländernas: huvudsakliga exportmarknader, export- och importprodukter, produktion inom de största sektorerna, etablerad handel av de utvalda produkterna med EU, tullstruktur samt tidpunkt för förhandlingarnas inledning. Avsnitten baseras, om inte annat anges, på uppgifter från WTO³¹, FAO³² och *Google Maps Distance Calculator, 2009*. Att vi inte närmare går in på hur långt förhandlingarna kommit beror på att denna information är sekretessbelagd, med hänvisning till att det kan skada förhållandet till andra länder.

4.1 Sydkorea

Förhandlingar pågår sedan 2007 med Sydkorea och har kommit att bli flaggskeppet som ska visa att ambitionerna med Global Europe är uppnåbara. Förhandlingarna tyder på att ett ambitiöst resultat kan nås som beaktar flera av EU:s offensiva intressen. Det klart största offensiva intresset rör inte jordbruksprodukter utan bilar, men eftersom Sydkorea är beroende av livsmedelsimport så kan utfallet också vara mycket intressant för jordbruks- och livsmedelssektorn. Det kan även noteras att avtalets ska innehålla ett SPS-avsnitt. Förhandlingarna är långt framskridna och en slutgiltig avtalstext har presenterats för EU:s medlemsländer. Juridiska experter på båda sidor granskar nu texterna (*Overview of FTA and Other Trade Negotiations, 2009*). Sydkorea har även slutit ett avtal med USA men detta har ännu inte ratificerats.

Japan utgör Sydkoreas största exportmarknad på jordbruksområdet följt av USA, Hongkong, Kina och Taipei. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av beredda livsmedel, cigaretter och destillerad alkohol, samtidigt som de största importprodukterna utgörs av majs, vete och sojabönor. Under 2004 uppgick Sydkoreas totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 6 973 dollar och störst var produktion inom sektorerna frukt och grönt, spannmål samt mejeriprodukter.

Sydkorea har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 59,3 procent, vilket ligger nära det internationella genomsnittet. Det finns dock inte så mycket luft i bindningarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 49 procent.

Den sydkoreanska marknaden är stor och betydelsefull och BNP uppgick år 2004 till ca 680 miljarder dollar. Landet är högt utvecklat i ekonomiska termer och ekonomin förväntas fortsätta växa i ganska god takt under de kommande åren. Den stora sydkoreanska marknaden gör att landet bör betraktas ha stor potential för EU:s livsmedelsindustri, trots att det ligger långt bort och har en mycket annorlunda kultur.

³¹ Tariff Profiles 2008 samt World Tariff Profiles 2008

³² Statistical Country Profiles samt Compendium of Food and Agriculture Indicators, 2006

Bland de undersökta livsmedelsindustriprodukterna har EU och Sydkorea en väl etablerad handel med nästan alla produkter vi valt att studera (se tabell 12).

Tabell 12 EU:s handel med Sydkorea (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Sydkoreas tillämpade tull, %
Frysgriskött	465	30,4 (0)	344 214	25
Frys kycklingkött,	0	48,2 (6,4)	2 945	21,6
Ost	0	47,8 (7,7)*	11 221	36
Sockerkonfektyr	1 223	18,9 (13,4)	13 442	8
Choklad	730	20,8	12 915	14
Söta kex	701	21,4*	7 771	8
Kex & bakverk	1 068	25	6 454	8
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	97	37,9 (18,5)	2 053	45
Livsmedelsberedningar	1 969	14,7 (12,8)*	78 078	76,8
Läsk & smaksatt vatten	618	9,5	1 285	8
Öl	179	0	8 626	30
Vin	47	3,3	47 989	15
Whisky	1	0	251 781	20
Vodka	10	0	1 274	20
Summa	7 108		790 048	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU, och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Sydkoreas tillämpade tullar är från 2008.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 12 är exporten från EU till Sydkorea av alla de berörda produkterna avsevärt högre än importen därifrån. EU-företag bör därför ha ett bra utgångsläge om förhandlingarna leder till lägre tullar. Konkurrens kan dock förväntas från bland annat USA, i synnerhet om det nya handelsavtalet mellan USA och Korea träder ikraft. Det finns också en etablerad export från Sydkorea. Eftersom de idag exporterar mycket beredda livsmedel och sprit till andra länder verkar det troligt att EU:s företag kan möta en ökad konkurrens från Korea för dessa produkter när avtalet trätt i kraft.

EU:s export till Korea stöter på en del tekniska problem. EU:s SPS-databas innehåller sex ärenden med vitt skilda ämnen, och svenska företag har kontaktat myndigheterna i tre olika fall som alla rör export av animalieprodukter. Däremot tar parterna sällan upp oenigheter i SPS-kommittén. EU har inte tagit upp någon fråga mot Korea i SPS-kommittén, men har stött andra länder i två ärenden (om BSE-restriktioner och gränsvärden i livsmedel). Korea har inte heller tagit upp någon fråga mot EU, men har stött ett ärende om sojasås.

4.2 Indien

Förhandlingar pågår med Indien sedan 2007. Förhandlingarna går framåt, men en hel del arbete återstår innan ett avtal kan nås (Overview of FTA and Other Trade Negotiations, 2009). Indien har under 2009 bland annat slutit ett handelsavtal med ASEAN men det har ännu inte implementerats. Indien för dessutom förhandlingar med Sydkorea.

EU är Indiens största exportmarknad på jordbruksområdet följt av Kina, USA, Saudiarabien och Pakistan. Landets största exportprodukter är enligt FAO ris,

sojabönskakor och skalade cashewnötter, och de största importprodukterna är palmolja, sojabönsolja och cashewnötter. Under 2004 uppgick Indiens totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 201 US\$ och störst var produktionen inom sektorerna socker, spannmål samt frukt och grönt.

Indien har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 114,2 procent, vilket är en hög nivå i en internationell jämförelse. Det finns dock mycket luft i bindningarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 34,4 procent.

Indien har en hög befolkningstäthet och ca 1 080 miljoner invånare. 2004 uppgick BNP till 695 miljarder dollar, vilket gör Indien till den tredje största marknaden i denna studie. Landet har också en relativt stor och växande medelklass. EU och Indiens gemensamma koloniala historia liksom det gemensamma användandet av det engelska språket kan tänkas komma att underlätta handeln mellan länderna.

Av de utvalda livsmedelsprodukterna har EU och Indien en väl etablerad handel med elva av de utvalda produkterna – se vidare tabell 13.

Tabell 13 EU:s handel med Indien (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Indiens tillämpade tull, %
Ost	0	47,8 (7,7)*	1 339	30
Frysta bär	8 061	20,8 (12,7)	50	30
Choklad	25	20,8	1 372	26,3
Söta kex	61	21,4*	2 050	30
Kex & bakverk	2 704	21,4*	154	30
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	3 051	37,9 (18,5)	111	30
Livsmedelsberedningar	16 698	14,7 (12,8)*	9 164	54
Läsk & smaksatt vatten	110	9,5	3 336	30
Vin	617	3,3	5 810	100
Whisky	213	0	45 690	150
Vodka	7	0	2 538	150
Summa	31 547		71 614	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU, och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Indiens tillämpade tullar är från 2006.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 13 har Indien mycket höga tullar för alkoholhaltiga drycker, och de andra tullarna kan även betraktas som höga i sammanhanget. Med tanke på de höga tullarna ser vi att ett bilateralt avtal skulle kunna få stor betydelse för EU:s handel med Indien³³. Av betydelse för potentialen till en ökad handel är att etablerade länkar finns och att Indien har en stark ekonomisk tillväxt som ger landet ökad köpkraft. Det kan noteras att inga av Indiens största import eller exportprodukter (enligt ovan) återfinns inom det urval av livsmedelsindustriprodukter som vi studerat.

³³ I delstaterna Gujarat (ca 60 miljoner invånare), Mizoram (ca 1 miljon invånare) och Manipur (ca 2 miljoner invånare) i Indien råder officiellt alkoholförbud, men den totala indiska marknaden är betydligt större och uppgår till över en miljard konsumenter.

Värt att notera är att handeln med de utvalda produkterna mellan EU och Indien överlag är mycket liten i förhållande till landets storlek varför en betydande ökningspotential borde finnas.

Export till Indien, särskilt av animalieprodukter, kan dock stöta på tekniska handelshinder. Exempelvis har landets importförbud på gris- och fjäderfäkött flera gånger kritiserats av andra länder, som menar att det saknar vetenskaplig grund. EU:s SPS-databas innehåller fem ärenden, samtliga om levande djur eller djurprodukter. EU har tagit upp tre ärenden i SPS-kommittén och stött ett fjärde. Indien har inte tagit upp något ärende mot EU, men har gett sitt stöd till ett ärende rörande pesticidrester i te.

4.3 Ukraina

Förhandlingar pågår med Ukraina sedan 2008. En del framsteg har gjorts i förhandlingarna, men mycket återstår inom exempelvis tjänsteområdet (Overview of FTA and Other Trade Negotiations, 2009). Ukraina har sedan tidigare ett handelsavtal med bland annat Ryssland.

Ryssland utgör Ukrainas största exportmarknad på jordbruksområdet följt av EU, Saudiarabien, Vitryssland och Turkiet. De största exportprodukterna är enligt FAO solrosolja, korn och vete, och de största importprodukterna är tobak, beredda livsmedel och kycklingkött. Under 2004 uppgick Ukrainas totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 807 dollar och störst var produktionen inom sektorerna spannmål, rotfrukter samt sockergrödor.

Ukraina har en genomsnittlig bunden WTO-tull för alla jordbruksprodukter på 10,9 procent, vilket är lågt i en internationell jämförelse. Ukraina blev WTO-medlem 2008 vilket kan förklara att den genomsnittliga tillämpade jordbrukstullen var mer än dubbelt så hög 2006. Rimligtvis har de tillämpade tullarna anpassats så att de ligger på eller under den bundna nivån. Tabell 14 visar den tillämpade tullen 2009 för de utvalda produkterna.

Den ukrainska marknaden är relativt blygsam och BNP uppgick år 2004 till 65 miljarder dollar. Det torde dock finnas betydande utrymme för ekonomisk tillväxt inom landet. Närheten till EU och den stora ekonomiska potential som finns, inte minst inom jordbruksproduktionen, talar för att Ukraina trots vissa kulturella skillnader kan vara en högtintressant marknad för EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri.

Bland de undersökta livsmedelsindustriprodukterna har EU och Ukraina en väl etablerad handel med samtliga produkter utom griskött (se vidare tabell 14).

Tabell 14 EU:s handel med Ukraina (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Ukraina tillämpade tull, %
Frost kycklingkött,	0	48,2 (6,4)	1 4108	10
Ost	60	47,8 (7,7)*	6 730	10
Frysta bär	62 929	20,8 (12,7)	1 089	10
Sockerkonfektyr	2 883	18,9 (13,4)	9 800	10
Choklad	6 972	20,8	13 484	10
Söta kex	2 193	21,4*	5 135	10
Kex & bakverk	1 257	25	6 931	10
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	123	37,9 (18,5)	2 574	7
Livsmedelsberedningar	652	14,7 (12,8)*	79 144	6,4
Läsk & smaksatt vatten	1 707	9,5	12 066	5
Öl	2 029	0	3 596	specifik tull
Vin	454	3,3	10 641	Specifik tull
Whisky	32	0	8 026	0
Vodka	5 614	0	1 065	0
Summa	86 905		174 389	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parantes anges genomsnittlig värdetull för EU, och utanför parantes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Ukrainas tillämpade tullar är från 2009.

Källa: Comtrade, WTO, Market access database

Som framgår av tabell 14 har Ukraina låga tullar för samtliga produkter, och det är inte säkert att ett bilateralt avtal i Global Europas anda bidrar till en ökad export. Ukraina är dock en stor importör av beredda livsmedel och kycklingkött, varför exporten skulle kunna öka även utan ett handelsavtal.

Liksom för Ryssland kan vissa tekniska problem för export av kycklingkött föreligga. De EU-länder som redan har fungerande förbindelser med Ukraina har en fördel på detta område jämfört med konkurrenter i andra EU-länder. I samband med förhandlingarna om ett bilateralt avtal med Ukraina arbetar dock EU för ganska långtgående förändringar av den ukrainska lagstiftningen på området. Dessa kan komma att underlätta handeln väsentligt. Avtalet med Ukraina kan komma att innehålla ganska omfattande SPS-bestämmelser. Inga ärenden har anmälts till EU:s SPS-databas, men däremot har två svenska företag kontaktat myndigheterna om ärenden som rör export till Ukraina. Landet är så nybliven WTO-medlem att det inte finns några ärenden i WTO:s SPS-kommitté.

4.4 Kanada

Förstudier inför förhandlingar med Kanada påbörjades 2008 och ambitionen är att förhandlingarna inleds i oktober 2009. Det kan även noteras att Kanada är det enda i-land³⁴ som EU har inlett förhandlingar med.

USA är Kanadas i särklass största exportmarknad på jordbruksområdet följt av Japan, EU, Mexiko och Kina. De största exportprodukterna är enligt FAO vete, benfritt nötkött och griskött, och de största importprodukterna är beredda livsmedel, vin och chokladprodukter. Under 2004 uppgick Kanadas totala jordbruksproduktion per

³⁴ Sydkorea omfattas inte av GSP-förmånerna men har u-landsstatus i WTO.

jordbrukare till 24 428 dollar och störst var produktionen inom sektorerna spannmål, mejeriprodukter samt rotfrukter.

Kanada har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 14,5 procent, vilket är en låg nivå i en internationell jämförelse. Det finns inte heller någon luft i bindningarna.

Den kanadensiska marknaden är stor och BNP uppgick år 2004 till ca 980 miljarder dollar. Landet är redan mycket väl utvecklat i ekonomiska termer och kan därför inte förväntas växa i samma takt som de nya tillväxtekonomierna framgent. De stora kulturella likheterna och storleken på den kanadensiska marknaden gör att det redan idag förekommer en livlig handel mellan EU och Kanada. Det är sannolikt att ett bilateralt avtal skulle kunna öka denna handel väsentligt. Handeln kan även komma att underlättas av att de officiella språken i Kanada, engelska och franska, är mycket stora EU-språk. Det är värt att komma ihåg att amerikanska företag möter lägre tullar än sina europeiska konkurrenter på Kanadas marknad, tack vare NAFTA-avtalet. Ett avtal mellan EU och Kanada skulle kunna förbättra konkurrensneutraliteten.

EU och Kanada har en omfattande handel med nästan alla de produkter vi studerat i den här studien (se tabell 15).

Tabell 15 EU:s handel med Kanada (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Kanada tillämpade tull, %
Fryst griskött	2	30,4 (0)	17 684	0
Ost	27 242	47,8 (7,7)*	93 182	Specifik tull
Frysta bär	53 443	20,8 (12,7)	1 323	5,3
Sockerkonfektyr	4 463	18,9 (13,4)	43 174	6,5
Choklad	1 988	20,8	83 007	5,5
Söta kex	721	21,4*	58 105	1,9
Kex & bakverk	10 515	25	39 452	4,3
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	2 213	37,9 (18,5)	4 580	3,2
Livsmedelsberedningar	21 071	14,7 (12,8)*	73 464	6,7
Läsk & smaksatt vatten	1 697	9,5	29 906	11
Öl	1 456	0	166 135	0
Vin	1 604	3,3	598 181	Specifik tull
Whisky	20 892	0	74 296	0
Vodka	33	0	37 972	Specifik tull
Summa	147 744		1 324 789	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU, och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Vi har inte haft tillförlitliga uppgifter för att räkna om de specifika tullarna till värdetullsekvivalenter.

Not: Kanadas tillämpade tullar är från 2008.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 15 är exporten från EU till Kanada av alla berörda produkter utom frysta bär mångfaldigt högre än importen därifrån. Kanada har betydligt lägre tullar än EU, vilket främjar vår export redan idag. Kanada är en stor exportör av griskött globalt sett, men säljer nästan inget griskött till EU. Detta kan bero på EU:s relativt sett höga tull, men även på omfattande handel inom ramen för NAFTA med exempelvis USA. Ett bilateralt avtal torde kunna leda till ökad import från landet ifråga. Av tabell 15 framgår att EU är en stor exportör av alla tre av Kanadas huvudsakliga importprodukter. Sett till Kanadas totala import ligger EU:s andel på dryga 50 procent för vin, ca 25 procent för choklad och knappt tio procent för livsmedelsberedningar.

Den låga andelen för livsmedelsberedningar torde kunna öka betydligt till följd av ett frihandelsavtal eftersom etablerade länkar finns.

EU och Kanada har ett separat ekvivalensavtal på SPS-området. I EU:s SPS-databas finns bara ett anmält fall, och inga svenska företag har vänt sig till myndigheterna med kanadensiska ärenden. EU har tagit upp fyra frågor mot Kanada i SPS-kommittén, och dessutom gett sitt stöd i ett femte ärende. Kanada å sin sida har tagit upp två frågor och gett sitt stöd i sju andra, bland annat om GMO, animaliska biprodukter och förpackningsvirke.

4.5 Ryssland

Förhandlingar om ett bilateralt ramavtal med Ryssland har pågått sedan 2008. Landet har dessutom sedan länge förhandlat om medlemskap i WTO. I nuläget ser dock situationen komplicerad ut och det oklart när Ryssland kan bli medlem i WTO. I ett uttalande från Medvedev hette det i augusti 2009 att Ryssland kan bli medlem i WTO på ett av två sätt, antingen som enskilt land eller som en del i tullunionen tillsammans med Kazakstan och Vitryssland. När Ryssland väl blivit medlemmar i WTO räknar EU med att börja förhandla om ett omfattande avtal som bland annat skulle innebära lägre tullar mellan länderna.

EU utgör Rysslands största exportmarknad på jordbruksområdet följt av Kazakstan, Vitryssland, Ukraina och Azerbajdzjan. De största exportprodukterna är enligt FAO vete, beredda livsmedel och chokladprodukter, och de största importprodukterna är tobak, kycklingkött och griskött. Under 2004 uppgick Rysslands totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 1 222 dollar och störst var produktionen inom sektorerna spannmål, rotfrukter samt mejeriprodukter.

Eftersom Ryssland inte är medlem av WTO har de ingen genomsnittlig bunden WTO-tull. Den genomsnittliga tillämpade tullen uppgår till 14,6 procent.

Den ryska marknaden är relativt stor och BNP uppgick år 2004 till 590 miljarder dollar samtidigt som det finns betydande utrymme för ekonomisk tillväxt inom landet. Den stora och växande marknaden med sin närhet till EU bör betraktas som högtintressant för EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri. Handeln kan även främjas av att det finns kulturella likheter och att ryska talas av betydande minoriteter i Baltikum och Östeuropa. Den bilden stärks av det faktum att Ryssland och EU har en väl etablerad handel, ofta i båda riktningarna, med alla de produkter vi valt att studera närmare (se tabell 16).

Tabell 16 EU:s handel med Ryssland (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Rysslands tillämpade tull, %
Frost griskött	81	30,4 (0)	463 248	35
Frost kycklingkött,	26	48,2 (6,4)	70 948	52,5
Ost	21	47,8 (7,7)*	448 765	specifik tull
Frysta bär	52 993	20,8 (12,7)	12 203	10
Sockerkonfektyr	2 871	18,9 (13,4)	84 308	19
Choklad	9 805	20,8	91 912	specifik tull
Söta kex	2 403	21,4*	59 074	15
Kex & bakverk	2 730	25	63 263	15
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	303	37,9 (18,5)	28 699	14,2
Livsmedelsberedningar	11 229	14,7 (12,8)*	373 613	specifik tull
Läsk & smaksatt vatten	1 872	9,5	26 098	15
Öl	6 304	0	43 665	specifik tull
Vin	120	3,3	170 740	20
Whisky	174	0	82 178	specifik tull
Vodka	31 126	0	10 878	specifik tull
Summa	123 090		2 032 779	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parantes anges genomsnittlig värdetull för EU, och utanför parantes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Vi har inte haft tillförlitliga uppgifter för att räkna om de specifika tullarna till värdetullsekvivalenter.

Not: Rysslands tillämpade tullar är från 2009.

Källa: Comtrade, WTO, Market access database

Som framgår av tabell 16 exporterar EU mer av de studerade produkterna än vad vi importerar från Ryssland. Det finns emellertid två undantag, frysta bär och vodka. Av betydelse för livsmedelsindustrin är om Ryssland satsar på en vidareförädling eller om de väljer att satsa på export av insatsvaror.

Ryssland är en stor importör av gris- och kycklingkött, vilket talar för att EU har möjlighet att öka sin export dit. Landet har dock ambitioner att bygga ut den egna produktionen inom sektorerna (OECD, 2009). En svårighet när det gäller export till Ryssland är att landet saknar bundna tullar, vilket minskar tydligheten och förutsägbarheten i handeln. Ett WTO-medlemskap och/eller ett bilateralt avtal torde underlätta handeln betydligt.

De ryska exportreglerna är snåriga (framförallt för animalieprodukter) och ändras studom med kort varsel. Eftersom landet inte är WTO-medlem finns det inga notifieringar i SPS-kommittén, men fyra ärenden är anmälda till EU:s SPS-databas och svenska företag har kontaktat myndigheterna i fem olika fall. Samtliga har med kött att göra. Det har förekommit att importen från ett helt land stoppats efter att Ryssland identifierat problem med en enda sändning. Problem av nämnda slag är ett av de skäl som ligger bakom att förhandlingarna om WTO-medlemskap dragit ut på tiden. Problemen skulle eventuellt kunna elimineras i samband med medlemskap i WTO.

4.6 Kina

Förhandlingar pågår sedan 2007 med Kina om ett *Partnership and Cooperation Agreement*, vilket inte är tänkt att utgöra ett frihandelsavtal i vanlig bemärkelse men ändå till viss del täcker in nya åtaganden beträffande handel och investeringar. Förhandlingarna går långsamt, men vissa kapitel i det blivande avtalet har börjat formuleras skriftligt (Overview of FTA and Other Trade Negotiations, 2009). Kina är

en gigantisk marknad med stor potential och vi har därför valt att analysera Kina på ungefär samma sätt som de andra utvalda länderna. Det är dock osannlikt att tullsänkningarna kommer att bli betydande inom en nära framtid.

Japan utgör Kinas största exportmarknad på jordbruksområdet följt av EU, Hongkong och Sydkorea. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av beredda livsmedel, fruktprodukter och konserverade grönsaker, samtidigt som de största importprodukterna utgörs av sojaböner, bomullsvadd och palmolja. Under 2004 uppgick Kinas totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 241 US\$ och störst var produktionen inom sektorerna frukt och grönt, spannmål samt rotfrukter.

Kina har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 15,8 procent, vilket är en låg nivå vid en internationell jämförelse och det finns ingen luft i bindningarna.

Export till Kina kan stöta på tekniska handelshinder. Fyra ärenden har anmälts till EU:s SPS-databas, de flesta om kött, och fyra företag har anmält problem till svenska myndigheter. EU har tagit upp två fall i SPS-kommittén, och Kina å sin sida har tagit upp tre ärenden mot EU och gett sitt stöd till ytterligare fyra.

EU har en omfattande handel med Kina redan idag, vilket troligtvis beror på den kinesiska marknadens storlek men även på låga exportpriser (exempelvis på frukt och grönsaker). BNP uppgick 2004 till hela 2 096 miljarder dollar, vilket gör Kina till den i särklass största ekonomin bland de undersökta länderna. Det här betyder att om EU:s samarbete med Kina i framtiden skulle leda till lägre tullar så skulle det förmodligen vara till stor nytta för EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri. Även om vare sig de geografiska eller kulturella förklaringsvariablerna ger något stöd för en betydande handel med Kina. Som framgår av tabell 17 har EU och Kina en väl etablerad handel med samtliga studerade produkter.

Tabell 17 EU:s handel med Kina (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Kinas tillämpade tull, %
Fryst griskött	3	30,4 (0)	2 515	12
Fryst kycklingkött,	12	48,2 (6,4)	4 996	Specifik tull
Ost	0	47,8 (7,7)*	2 774	12
Frysta bär	32 553	20,8 (12,7)	37 363	30
Sockerkonfektyr	68 338	18,9 (13,4)	3 656	10
Choklad	4 691	20,8	8 801	8
Söta kex	1 492	21,4*	15 376	15
Kex & bakverk	27 036	25	6 438	20
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	7 564	37,9 (18,5)	1 206	18,3
Livsmedelsberedningar	19 211	14,7 (12,8)*	51 003	19,6
Läsk & smaksatt vatten	1 327	9,5	418	20
Öl	14 674	0	8 343	0
Vin	1 894	3,3	57 282	14
Whisky	1 548	0	108 517	10
Vodka	36	0	7 038	10
Summa	186 198		315 930	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU, och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Kinas tillämpade tullar är från 2006.

Not: Det är oklart vad det är för typ av griskött som Kina exporterar till EU då de inte har godkända styckningsanläggningar.

Källa: Comtrade, WTO

Tabell 17 visar även att EU:s export för majoriteten av de studerade produkterna är många gånger större än motsvarande för Kina. Kina har dock etablerade exportlänkar vilket kan bidra till en ökad export i takt med att tullarna sänks. Kinas tillämpade tullar ligger relativt lågt på många områden och anledningen till detta är sannolikt att Kina blev WTO-medlemmar relativt sent vilket bidragit till låga bundna tullnivåer.

4.7 MERCOSUR

MERCOSUR, som är en förkortning av ett uttryck på spanska som betyder Södra gemensamma marknaden, grundades 1991 och kan betraktas som ett ekonomiskt och politiskt block av sydamerikanska stater. Inom ramen för blocket har en svagt sammanhållen och ofullständig tullunion skapats. Medlemsnationerna utgörs av Argentina, Brasilien, Paraguay, Uruguay och Venezuela. Förhandlingar pågår sedan 1999 om ett frihandelsavtal med EU, men förhandlingarna har legat nere sedan år 2004 i avvaktan på ett multilateralt WTO-avtal.

Eftersom regionen är en viktig jordbruksexportör är länderna ofta aktiva i SPS-kommittén. I sex fall har något av länderna tagit upp en fråga mot EU och gett sitt stöd i länders ärenden i ytterligare elva fall. Ärenden åt andra hållet är inte lika vanliga: EU har tagit upp sex fall rörande något av länderna, men bara gett sitt stöd i ytterligare ett ärende. I EU:s SPS-databas finns tre ärenden rörande Uruguay, två rörande Argentina och ett rörande Brasilien.

4.7.1 Argentina

EU utgör Argentinas största exportmarknad på jordbruksområdet följt av Kina, Brasilien, Chile och USA. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av sojabönskakor, sojabönsolja och sojabönor, samtidigt som de största importprodukterna utgörs av sojabönor, bananer och gummi. Under 2004 uppgick Argentinas totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 4 189 dollar och störst var produktionen inom sektorerna spannmål, sockergrödor samt frukt och grönt.

Argentina har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 32,6 procent, vilket är en relativt låg nivå i en internationell jämförelse. Det finns även mycket luft i bindningarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 10,2 procent.

Argentinas BNP uppgick till 153 miljarder dollar under år 2004, vilket gör landet till den nionde största ekonomin av de länder vi studerar. Det finns också betydande kulturella likheter med delar av EU som kan bidra till en ökad handel. Argentina har en relativt stor jordbruksindustri som främst är exportorienterad.

Av de utvalda livsmedelsprodukterna har EU och Argentina en väl etablerad handel med ungefär hälften av de utvalda produkterna (se tabell 18).

Tabell 18 EU:s handel med Argentina (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Argentinas tillämpade tull, %
Frost kycklingkött,	20 990	48,2 (6,4)	0	10
Sockerkonfektyr	2 240	18,9 (13,4)	914	20
Choklad	4 434	20,8	987	20
Söta kex	321	21,4*	1 064	18
Livsmedelsberedningar	1 142	14,7 (12,8)*	9634	15,8
Vin	124 370	3,3	624	20
Whisky	0	0	12 125	15,3
Summa	153 497		25 348	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Argentinas tillämpade tullar är från 2004.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 18 har MERCOSUR måttliga tullar på de studerade produkterna, vilket gör att effekten av ett bilateralt avtal inte nödvändigtvis blir så stor. Landet är dock redan i nuläget en mycket stor exportör på jordbruksområdet och är ett av två studerade länder som är en nettoexportör av de utvalda produkterna i förhållande till EU. Det torde finnas potential till ytterligare exportökningar från Argentina.

4.7.2 Brasilien

EU utgör Brasiliens i särklass största exportmarknad på jordbruksområdet följt av Kina, USA, Ryssland och Japan. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av sojaböner, sojabönskakor och kycklingkött, samtidigt som de största importprodukterna utgörs av vete, gummi och kornmalt. Under 2004 uppgick Brasiliens totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 1 589 dollar och störst var produktionen inom sektorerna sockergrödor, spannmål samt frukt och grönt.

Brasilien har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 35,5 procent, vilket är en relativt låg nivå i en internationell jämförelse. Det finns dessutom mycket luft i bindningarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 10,3 procent.

Brasilien är det till ytan och befolkningsmässigt största landet i Sydamerika och det femte största i världen. År 2004 uppgick landets BNP till 604 miljarder dollar vilket är det femte största landet av dem som studeras här. Brasilien är en av de absolut största jordbruksekonomierna och har ett stort produktionsöverskott och därmed stor export av vissa jordbruksprodukter. Det finns vissa språkliga och kulturella likheter som kan ha en positiv effekt på handeln mellan EU och Brasilien.

Av det urval av livsmedel som studeras i denna rapport har EU ett etablerat handelsmönster (som visas i tabell 19) med Brasilien för nästan alla studerade produkter.

Tabell 19 EU:s handel med Brasilien (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Brasiliens tillämpade tull, %
Frost kycklingkött,	334 005	48,2 (6,4)	238	10
Ost	0	47,8 (7,7)*	6 355	16
Frysta bär	3 397	20,8 (12,7)	92	10
Choklad	2 204	20,8	4 694	20
Söta kex	1 632	21,4*	3 757	18
Kex & bakverk	616	25	6 943	18
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	20 620	37,9 (18,5)	338	14
Livsmedelsberedningar	8 127	14,7 (12,8)*	19 920	15,8
Läsk & smaksatt vatten	126	9,5	14 568	20
Öl	1 735	0	2 296	20
Vin	615	3,3	57 527	20
Whisky	1 051	0	69 929	17,3
Vodka	3	0	4 264	20
Summa	374 131		190 922	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Brasiliens tillämpade tullar är från 2008.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 19 har MERCOSUR relativt måttliga tullar, varför det inte är självklart att ett bilateralt avtal i Global Europas anda bidrar till en ökad EU-export. Brasilien är en stor exportör av fryst kycklingkött, både globalt och till EU, och EU har relativt höga tullar på området. Under förutsättning att Brasilien uppfyller Sveriges och EU:s smittskyddskrav³⁵ är det möjligt att ett bilateralt avtal kan stimulera den Brasilianska exporten ytterligare. Det bör påpekas att Brasilien är en av två utvalda länder vars export av de studerade produkterna överskrider importen.

4.8 Gulf Cooperation Council (GCC)

GCC är ett handelsblock som grundades 1981 och som består av sex arabländer runt Persiska viken, närmare bestämt Bahrain, Förenade Arabemiraten, Kuwait, Oman, Qatar och Saudiarabien. Samarbetet syftar till djupare regional integration och rör en stor mängd frågor inom bl.a. ekonomi, politik, säkerhet, utbildning, kultur och hälsa. GCC-länderna har även en gemensam tullunion. Förhandlingar pågår sedan 1989 om ett frihandelsavtal med EU. Förhandlingarna ligger formellt på is, men diskussioner förs om att lösa ut ett fåtal frågor som står i vägen för en slutgiltig överenskommelse (Overview of FTA and Other Trade Negotiations, 2009).

4.8.1 Saudiarabien

Förenade Arabemiraten utgör Saudiarabiens största exportmarknad på jordbruksområdet följt av Qatar, Bahrain, Jordanien och Jemen. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av socker, kondenserad mjölk samt alkohol för annat bruk än livsmedel, medan som de största importprodukterna utgörs av ris, korn och kycklingkött. Under 2004 uppgick Saudiarabiens totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 5 469 dollar och störst var produktionen inom sektorerna frukt och grönt, spannmål och mejeriprodukter.

³⁵ Som exempel kan nämnas att EU sedan 2008 har börjat ställa hårdare krav vid import av nötkött från Brasilien på grund av bristande spårbarhet i Brasilien

Saudiarabien har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 20 procent, vilket ligger relativt långt under det internationella genomsnittet. Det finns också väldigt mycket luft i bindingarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 7,6 procent.

Saudiarabien är den största ekonomin i GCC och 2004 uppgick landets BNP till 250 miljarder dollar vilket är den sjunde största ekonomin bland de som studeras här. I och med att landet har en relativt hög BNP skulle ökad handel vara möjlig. Dagens handelsmönster tyder dock på att saudiarabiska producenter föredrar att bedriva handel med grannländer med vilka de har större kulturella likheter än med EU.

EU:s och Saudiarabiens handel med jordbruksprodukter är dock mycket begränsad och etablerade handelslänkar finns bara för ungefär hälften av de utvalda förädlade produkterna (se tabell 20).

Tabell 20 EU:s handel med Saudiarabien (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Saudiarabiens tillämpade tull, %
Ost	0	47,8 (7,7)*	26 341	5
Sockerkonfektyr	106	18,9 (13,4)	10 235	7,3
Choklad	12	20,8	18 878	8
Söta kex	286	21,4*	57 449	7,5
Kex & bakverk	156	25	17 075	6,9
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	44	37,9 (18,5)	3 351	5
Livsmedelsberedningar	349	14,7 (12,8)*	247 535	4,6
Läsk & smaksatt vatten	807	9,5	24 911	5,5
Summa	1 760		405 775	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Saudiarabiens tillämpade tullar är från 2009.

Källa: Comtrade, WTO, Market access database

Som framgår av tabell 20 är den tillämpade tullen låg vilket innebär att ett bilateralt avtal i Global Europe's anda sannolikt inte kommer att ha en direkt påverkan på handelsmönstret. I och med att EU:s import från Saudiarabien är så gott som obefintlig för de livsmedelsprodukter vi har valt att studera kan vi inte se att ett bilateralt avtal i Global Europe skulle innebära en ökad konkurrens för EU:s livsmedelsindustri. Kycklingkött är en av Saudiarabiens största importprodukter med en tull på fem procent för fryst kyckling, men EU:s export dit är mycket liten. Ett bilateralt avtal skulle kunna stimulera till ökad export till Saudiarabien, särskilt med tanke på att EU har ett förhållandevis bra smittskydd.

Saudiarabien har importförbud för flera av de utvalda produkterna, framförallt griskött och alkoholhaltiga drycker, av etiska eller religiösa skäl

4.9 Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)

ASEAN som grundades 1967 utgör ett regionalt samarbetsorgan för de sydostasiatiska länderna. Organet verkar bland annat för ekonomisk tillväxt, fred och stabilitet och har som målsättning att upprätta en gemensam marknad till år 2015. De nuvarande tio medlemsländerna utgörs av Brunei, Burma, Filipinerna, Indonesien, Kambodja, Laos, Malaysia, Singapore, Thailand och Vietnam. Förhandlingar pågår sedan 2007 om ett frihandelsavtal med EU. Dessa går dock trögt och sedan mars år 2009 råder paus i

förhandlingarna. (Overview of FTA and Other Trade Negotiations, 2009) ASEAN har under 2009 bland annat slutit ett handelsavtal med Indien men det har ännu inte har trätt i kraft.

4.9.1 Malaysia

Kina utgör Malaysias största exportmarknad på jordbruksområdet följt av EU, Singapore, USA och Japan. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av palmolja, gummi samt fettsyror, samtidigt som de största importprodukterna utgörs av palmolja, kakaobönor och majs. Under 2004 uppgick Malaysias totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 2 359 dollar och störst var produktionen inom sektorerna oljefrön, spannmål och frukt och grönt.

Malaysia har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 76 procent, vilket är en relativt hög nivå. Det finns dock väldigt mycket luft i bindningarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 11,7 procent.

Malaysias BNP uppgick till 118 miljarder dollar år 2004 vilket gör landet till ett av de mindre som studeras. Malaysia är dock ett land med en relativt god BNP-tillväxt vilket kan bidra till att den internationella handeln utvecklas positivt samtidigt som vissa kulturella likheter finns mellan EU och Malaysia.

Av de produkter vi har studerat finns ett etablerat handelsmönster med ungefär hälften av de studerade produkterna (se tabell 21).

Tabell 21 EU:s handel med Malaysia (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Malaysia tillämpade tull, %
Frost griskött	0	30,4 (0)	2 229	0
Frost kycklingkött,	0	48,2 (6,4)	18 109	0
Ost	0	47,8 (7,7)*	1 488	5
Sockerkonfektyr	1 024	18,9 (13,4)	1 523	15
Choklad	8	20,8	5 963	15
Söta kex	427	21,4*	5 850	6
Kex & bakverk	3 990	25	1 003	3
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	1 503	37,9 (18,5)	244	4,5
Livsmedelsberedningar	5 591	14,7 (12,8)*	55 463	12,1
Vin	68	3,3	6 721	specifik tull
Whisky	0	0	17 386	specifik tull
Summa	12 611		115 979	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU, och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Vi har inte haft tillförlitliga uppgifter för att räkna om de specifika tullarna till värdetullsekvivalenter.

Not: Malaysias tillämpade tullar är från 2001.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 21 har Malaysia i regel låga tullar, vilket torde minska effekterna av ett bilateralt avtal.

4.9.2 Thailand

Japan är Thailands största exportmarknad på jordbruksområdet följt av EU, Kina, USA och Malaysia. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av olika typer av gummi samt ris, medan de största importprodukterna utgörs av bomullsvadd, sojabönor och

sojabönskakor. Under 2004 uppgick Thailands totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 413 dollar och störst var produktionen inom sektorerna sockergrödor, spannmål och rotfrukter.

Thailand har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 40,2 procent, vilket ligger relativt lågt jämfört med det internationella genomsnittet. Det finns även en del luft i bindningarna då den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 22,0 procent.

Thailands BNP uppgick år 2004 till 162 miljarder US\$ vilket är en relativt blygsam siffra, men då Thailand har stark tillväxt så bör det finnas viss potential för ökad handel med EU. Det verkliga utfallet kan dock dämpas av bristen på kulturella likheter och det långa avståndet.

EU har en väl etablerad handel med Thailand för merparten av de utvalda livsmedelsindustriprodukterna (se tabell 22). Det bör noteras att grupperna frysta bär och juicer även inkluderar tropiska frukter av olika slag, vilket bidrar till en relativt stor export till EU.

Tabell 22 EU:s handel med Thailand (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Thailand tillämpade tull, %
Fryst kycklingkött	2 428	48,2 (6,4)	2	40
Ost	119	47,8 (7,7)*	2 068	30**
Frysta bär	7 269	20,8 (12,7)	209	30**
Sockerkonfektyr	10 846	18,9 (13,4)	4 132	specifik tull
Choklad	394	20,8	3 922	specifik tull
Söta kex	487	21,4*	5 048	20
Kex & bakverk	17 148	25	1 265	specifik tull
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	3 323	37,9 (18,5)	905	30
Livsmedelsberedningar	36 705	14,7 (12,8)*	61 837	5
Läsk & smaksatt vatten	2 536	9,5	145	specifik tull
Öl	6 889	0	2 771	60**
Vin	330	3,3	14 355	60**
Whisky	13	0	78 688	60**
Vodka	0	0	1 449	60**
Summa	88 487		176 796	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt. ** Alternativ tull: t.ex. 0,2\$/kg men inte mer än 15%

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Vi har inte haft tillförlitliga uppgifter för att räkna om de specifika tullarna till värdetullsekvivalenter.

Not: Thailands tillämpade tullar är från 2006.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 22 förekommer etablerad handel i båda riktningarna med undantag för vodka. I relativt många fall saknas tillförlitliga uppgifter för att räkna om Thailands tullar till jämförbara värdetullsekvivalenter. Det kan dock konstateras att eftersom handel bedrivs finns etablerade exportlänkar som kan underlätta en framtida export. Det som kan motverka en ökad thailändsk export till EU är bland annat avståndet, eftersom Thailand ofta exporterar varor med ett relativt lågt förädlingsvärde, vilket gör att transportkostnaderna blir höga i förhållande till kilopriset.

4.10 Andinska gemenskapen

Andinska Gemenskapen är ett handelspolitiskt samarbete, bildat 1969, mellan Bolivia, Colombia, Ecuador och Peru. Frihandel mellan parterna har till stora delar införts. En tullunion har upprättats mellan medlemsstaterna. Peru har dock inte anslutit sig till denna. Förhandlingar pågår sedan 2007 om ett frihandelsavtal med EU, men Bolivia och Ecuador deltar för tillfället inte i förhandlingarna bland annat på grund av ideologiska skiljaktigheter. Bortsett från detta frånfall har relativt stora framsteg nåtts i förhandlingarna (Overview of FTA and Other Trade Negotiations, 2009).

4.10.1 Colombia

EU utgör Colombias största exportmarknad på jordbruksområdet följt av USA, Venezuela, Japan och Kanada. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av grönt kaffe, bananer samt nötboskap, medan de största importprodukterna utgörs av majs, vete och sojabönskakor. Under 2004 uppgick Colombias totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 1 109 dollar och störst var produktionen inom sektorerna sockergrödor, frukt och grönt och mejeriprodukter.

Colombia har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 91,9 procent, vilket ligger högt jämfört med det internationella genomsnittet. Det finns dock mycket luft i bindningarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 16,6 procent.

Colombias BNP uppgick år 2004 till blygsamma 96,8 miljarder dollar, vilket gör landet till ett av de minsta länderna vi studerat. Ekonomins ringa storlek bidrar till att de förväntade vinsterna av ett bilateralt avtal ur EU:s synvinkel bedöms bli måttliga trots att vissa kulturella likheter finns.

Av de produkter vi har valt att studera finns etablerad handel (se tabell 23) mellan Colombia och EU för drygt hälften av produkterna.

Tabell 23 EU:s handel med Colombia (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Columbias tillämpade tull, %
Sockerkonfektyr	11 830	18,9 (13,4)	1 618	20
Choklad	199	20,8	1 339	20
Söta kex	1 458	21,4*	1 231	20
Juicer (t.ex. blåbär & havtorn)	2 348	37,9 (18,5)	7	20
Livsmedelsberedningar	222	14,7 (12,8)*	13 674	17,1
Läsk & smaksatt vatten	521	9,5	3 286	20
Öl	215	0	2 632	20
Vin	0	3,3	4 639	20
Whisky	0	0	26 821	20
Vodka	0	0	1 348	20
Summa	16 793		56 595	

* Avser bunden nivå, då omräkning av tillämpade tullar inte varit möjligt.

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Colombias tillämpade tullar är från 2007.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 23 dominerar Colombias import handeln av de flesta utvalda produkterna. Det bör observeras att landets export av sockerkonfektyr och juicer vida överstiger EU:s export. Colombia har en homogen tullnivå på de studerade produkterna, och det är inte så sannolikt att ett bilateralt avtal ökar exporten i någon större utsträckning. Etablerade exportlänkar finns dock för samtliga produkter vilket kan ha en positiv inverkan på exporten.

4.11 Centralamerikanska gruppen

Den Centralamerikanska gruppen är en regional handelsorganisation som grundades 1960 och har som målsättning att upprätta ett internt frihandelsområde och på sikt en tullunion. Huvuddelen av de interna handelshindren har avvecklats och tullunionen är på god väg att realiseras. De länder som ingår i gruppen är Costa Rica, El Salvador, Guatemala, Honduras, Nicaragua och Panama. Panama är dock än så länge bara associerad medlem

Förhandlingar pågår sedan 2007 om ett frihandelsavtal mellan medlemmarna i den Centralamerikanska gruppen (inklusive Panama) och EU. Statskuppen i Honduras i juni 2009 har lett till att förhandlingarna tillfälligtvis skjutits på framtiden, men bedömningen är att det borde vara möjligt att få till stånd en överenskommelse om handelsdelen på relativt kort tid om förhållandena är de rätta (Overview of FTA and Other Trade Negotiations, 2009).

4.11.1 Guatemala

USA utgör Guatemalas största exportmarknad på jordbruksområdet följt av EU, El Salvador, Kanada och Honduras. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av grönt kaffe, bananer samt råsocker, medan som de största importprodukterna utgörs av beredda livsmedel, vete och majs. Under 2004 uppgick Guatemalas totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 804 dollar och störst var produktionen inom sektorerna sockergrödor, frukt och grönt samt spannmål.

Guatemala har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 51,3 procent, vilket ligger något under det internationella genomsnittet. Det finns mycket luft i bindningarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 9,9 procent.

Landets BNP uppgick 2004 till 27,4 miljarder dollar vilket innebär att Guatemala är den minsta ekonomin bland de länder vi valt att studera närmare. Trots detta är landet den största ekonomin i den Centralamerikanska gruppen. Landets ringa storlek gör att de förväntade vinsterna av ett bilateralt avtal ur EU:s synvinkel är relativt begränsade trots att det finns språkliga och kulturella band mellan Guatemala och EU.

EU har en väl etablerad handel med Guatemala för några av de utvalda produkterna. Denna handel framgår av tabell 24. Det bör noteras att varugruppen frysta bär även inkluderar frysta tropiska frukter av olika slag, vilket bidrar till den relativt sett stora exporten till EU.

Tabell 24 EU:s handel med Guatemala (2006) av de utvalda produkterna

	Export till EU, 1 000 US\$	EU:s tillämpade tull, %	Import från EU, 1 000 US\$	Guatemalas tillämpade tull, %
Ost	0		1 233	15
Livsmedelsberedningar	3	14,7 (12,8)	3 910	8,8
Vin	0	3,3	3 648	35
Whisky	0	0	7 716	40
Frysta bär	1 237	20,8 (12,7)	0	40
Summa	1 240		16 507	

Not: Inom parentes anges genomsnittlig värdetull för EU och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

Not: Guatemalas tillämpade tullar är från 2003.

Källa: Comtrade, WTO

Som framgår av tabell 24 har Guatemala relativt höga tullar för vin och whisky, varför ett bilateralt avtal i Global Europes anda skulle kunna bidra till en ökad EU-export. Beredda livsmedel är en av Guatemala största importprodukter vilket skapar förutsättningar för en ökad export från EU då exportförbindelser redan finns etablerade för denna varugrupp

Möjlighet till ökad handel med de utvalda produkterna

För att studera den sammantagna effekten för de utvalda produkterna analyseras i detta avsnitt effekterna för produkterna i fyra olika varugrupper. De fyra varugrupperna framgår av tabell 25 liksom de utvalda produkterna och deras huvudsakliga insatsvaror. Noteras bör att insatsvarorna inte är kopplade till enskilda produkter utan till hela varugruppen.

Tabell 25 Varugrupper, utvalda produkter och insatsvaror

Varugrupp	Utvald produkt	Huvudsakliga insatsvaror
Bröd, bakverk och sockerkonfektyr	Sockerkonfektyr	Vete
	Choklad	Korn
	Söta kex	Smör
	Kex och bakverk	Mjölkpulver
		Vassle
		Socket
		Ägg
		Kakaoböner
Alkoholhaltiga drycker	Öl	Korn
	Vin	Malt
	Vodka	Vete
	Whisky	Vindruvor
Bearbetade animalieprodukter	Fryst, styckat griskött	Griskött
	Fryst, styckat kycklingkött	Fjäderfäkött
		Vete
		Korn
Övriga produkter	Ost	Alla ovan samt:
	Frysta bär	Nötkött
	Juicer	Ost och ostmassa
	Läsk & smaksatt vatten	Annan frukt och bär
	Livsmedelsberedningar	

Not: Insatsvarorna är inte kopplade till enskilda produkter utan till varugruppen som helhet.

Flera av varugrupperna (exempelvis bröd, bakverk och sockerkonfektyr) omfattar en stor mängd olika produkter. Som exempel kan nämnas produktgruppen³⁶ sockerkonfektyr som omfattar så skilda produkter som vit choklad och halstabletter. Att ett land exporterar mycket av en viss produktgrupp behöver därför inte innebära att importen är låg av samma produkt. Det kan röra sig av handel med distinkt olika produkter som råkar befinna sig under samma produktgrupp (tullposition).

4.12 Förädlade produkter

För många varugrupper, kanske alkoholhaltiga drycker i synnerhet, är det viktigt att hålla i åtanke att handelsflöden inte bara styrs av tullar och därmed i slutänden prisnivåer gentemot konsument. Många gånger finns det betydande skillnader mellan produkter inom samma produktgrupp (tullposition), både av mer subjektiv (varumärken och dylikt) och av mer objektiv karaktär (kvalitetsrelaterad). Detta gör att kunder trots högre priser föredrar att konsumera en viss variant av varorna ifråga, från ibland ett visst land, snarare än en annan variant. Detta i sin tur öppnar upp möjligheter för så kallad inombranschhandel som innebär att det land som kan sälja sina produkter inom en viss kategori till lägst pris inte nödvändigtvis tar hela marknaden, utan att det oftast finns utrymme för handel i båda riktningar inom ramen för samma tullpositioner även när olika prislägen råder. Varorna från vardera land eller producent ses helt enkelt inte fullt ut som ersättningar för varandra utan snarare som komplement. Därmed bör inte konsekvenserna för EU:s livsmedelsindustri av liberaliseringar som öppnar upp för ökad import från partnerländerna överdrivas. Det kan finnas utrymme för ökad import utan att försäljningen på den egna marknaden tar särskilt mycket skada givet att konsumtionen ökar.

I detta sammanhang bör varumärkenas stora betydelse framhållas. En produkt som bär ett känt varumärke är oftare lättare att introducera på nya marknader. Den kan också utgöra en relativt stabil och efterfrågad produkt på redan etablerade marknader. En produkt med ett specifikt, välkänt varumärke påverkas ofta inte heller i samma utsträckning som en liknande produkt utan känt varumärke i samband med ökad konkurrens. Om priserna kraftigt skiljer sig åt är det dock möjligt att kunder gör avkall på sin varumärkeslojalitet och väljer det billigare alternativet. Om priset däremot är några enheter lägre är det tänkbart att konsumenterna är villiga att betala lite extra för en produkt med känt varumärke. Inom vissa områden kan varumärket vara av så stor betydelse att det i princip endast är produkter med kända varumärken som efterfrågas. Detta gör det svårt för producenter av andra produkter att komma in på marknaden. Produktion av förädlade jordbruksprodukter med kända varumärken är stor inom EU. I den internationella konkurrensen kan detta gynna EU:s livsmedelsindustri och motverka de nackdelar som kan vara relaterade till EU:s relativt höga prisnivå. Även detta kan vara värt att betänka i samband med följande varugrupsanalys.

Efter genomgången av de utvalda förädlade produkterna i de olika varugrupperna återfinns ett separat avsnitt om de potentiella effekter som liberaliseringar kan få på importen av de utvalda insatsvarorna. Det finns både för- och nackdelar med en sådan placering, men vi valde att lägga avsnittet om insatsvaror sist för att undvika alltför många upprepningar.

³⁶ I texten används ibland tullposition synonymt med produktgrupp.

4.12.1 Bröd, bakverk och sockerkonfektyr

De undersökta livsmedelsindustrivaror som ingår i kategorin är inkluderade i GSP-systemet som känsliga produkter. Det innebär att de specialstuderade länderna förutom Kanada, Sydkorea och Brasilien³⁷ har extra förmånligt tillträde till EU-marknaden i form av något lägre tullar. Guatemala är ett så kallat GSP+-land, vilket innebär att de erhåller ett än mer förmånligt tillträde till EU vid export. Det är dock normala tredjelandstullar som avses när vi i avsnittet skriver om EU:s tullnivåer.

När det gäller bakverk och sockerkonfektyr förekommer en stor variation av produkter under varje undersökt tullposition. Det finns ofta utrymme för betydande handel i båda riktningar inom samma tullposition och det är många andra preferenspåverkande faktorer förutom priset som avgör handelns storlek och omfattning. Trots det bör självfallet inte tullnivåernas påverkan på handeln underskattas.

4.12.1.1 Sockerkonfektyr

Till kategorin hör produkter som lakritsextrakt, vit choklad, mandelmassa, halstabletter och annat godis. EU tillämpar en tullnivå motsvarande knappt 20 procent för sockerkonfektyrsprodukter. Eftersom preferenssystemet redan i dagsläget medför ytterligare lägre tullar för många av de studerade ländernas export till EU är det tveksamt om en liberalisering på området kommer att ge någon större ökning av EU:s import. En mer blygsam ökning är trolig.

För de utvalda länderna är tullnivåerna i allmänhet inte särskilt höga. De sträcker sig från dryga sex procent i Kanada till 30 procent i Indien³⁸.

Handeln med sockerkonfektyr går i hög utsträckning i båda riktningar. Sex av länderna³⁹ är nettoexportörer på området i förhållande till EU, medan övriga länder är nettoimportörer. Värdemässigt exporterar dock EU totalt betydligt mer än vad som importerar. Bland de undersökta nationerna är Kina den största exportören till EU (landet är även största exportör till EU globalt sett), medan de största exportmarknaderna för EU:s sockerkonfektyr är Ryssland (näst största destinationsland i världen på området för EU) och Kanada (som tar 19 procent av sin import från EU). Handeln med Indien är mycket mer begränsad, vilket kan bero på de högre tullarna där. En liberalisering på området borde kunna medföra en viss exportökning. De latinamerikanska marknaderna har tullnivåer på runt tjugo procent, men med tanke på att betydande sockerproduktion sker där är det troligt att dessa länder till stor del kommer att satsa på egen sockerförädling inom länderna ifråga i takt med ekonomiernas tillväxt

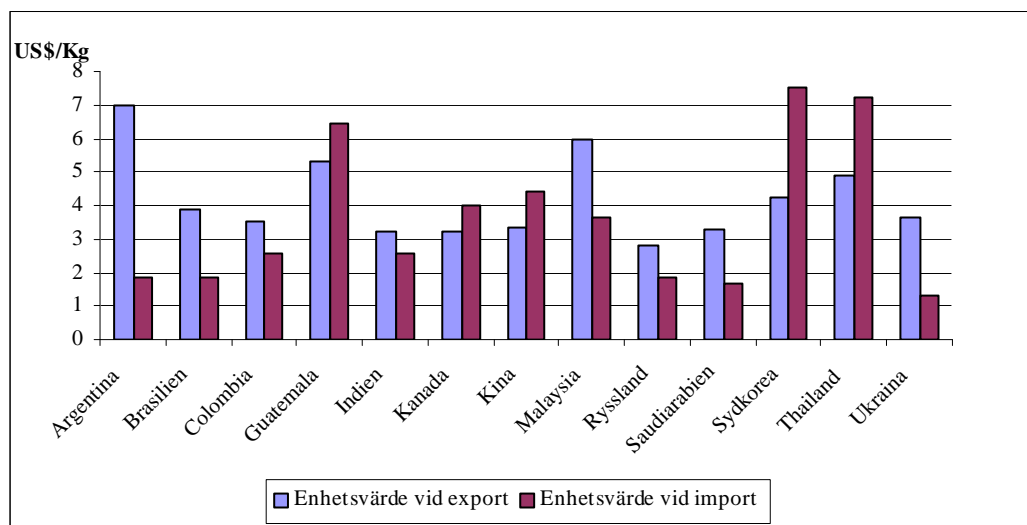
Genom att studera enhetsvärdet på EU:s export respektive import av sockerkonfektyr är det möjligt att bedöma om EU i allmänhet exporterar mer högförädlade produkter inom tullpositionen ifråga eller om det förhåller sig tvärtom. Resultatet av jämförelsen

³⁷ Brasilien erhåller inga preferenser på området trots att landet inkluderas i GSP-systemet eftersom EU:s import av beredda livsmedel från Brasilien är så pass stor.

³⁸ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetull saknas för Thailand.

³⁹ Argentina, Brasilien, Colombia, Indien, Kina och Thailand.

återfinns i figur 1 som visar att för åtta av tolv länder är enhetsvärdet av EU:s export högre än det av importen. Detta pekar på att EU exporterar sockerkonfektyr med något högre förädlingsgrad än vad EU importerar. För två stora handelspartners (Kina och Kanada) är enhetsvärdet för import högre än för exporten.

Figur 1 Enhetsvärden i handeln med sockerkonfektyr mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kg för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.1.2 Choklad

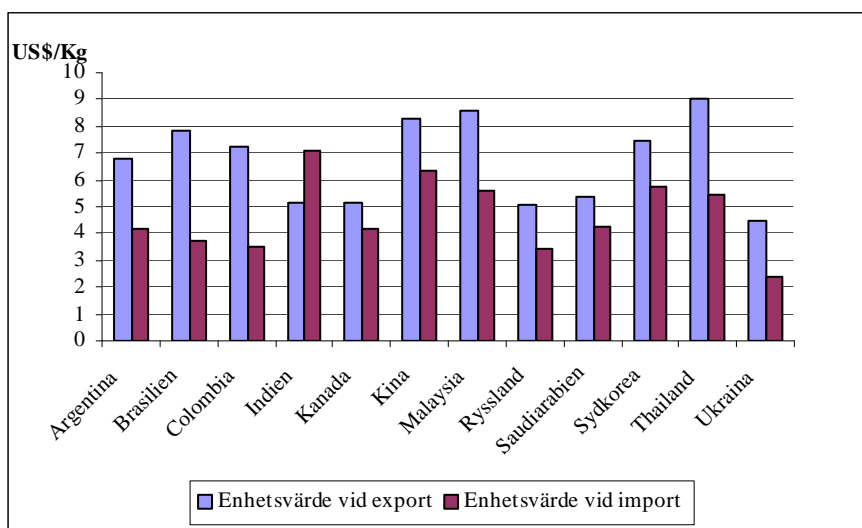
Till tullpositionen hör fylld och ofylld choklad (dock ej vit choklad), smörgåspålägg med kakao och kakaoberedningar för framställning av drycker. EU tillämpar tullar motsvarande ca 20 procent för choklad under tullpositionen ifråga. Givet att preferenssystemet redan i dagsläget medför lägre tullar än så för många av partnerländernas export till EU är det tveksamt om en liberalisering kommer att medföra betydande öknings av chokladimporten till EU, även om en viss ökning är trolig. Inom ramen för WTO-åtagandena tillämpar EU en global importkvot med nedsatt tull för viss choklad, men volymen som den innefattar är mycket begränsad.

För de utvalda länderna är tullnivåerna i allmänhet inte särskilt höga och sträcker sig från knappa sex procent för Kanada till dryga 26 procent i Indien⁴⁰. EU:s export av choklad till de studerade länderna överskrider importen för alla länder förutom Argentina. Bland de undersökta nationerna är Ryssland den största exportören till EU, medan de största exportmarknaderna för EU:s choklad utgörs av Ryssland och Kanada. Dessa länder är också näst största respektive fjärde största destinationsland för EU:s chokladexport globalt sett. Detta talar för att inombranschhandeln är relativt omfattande. Handeln med Indien är oproportionerligt liten jämfört med de andra länderna och endast exporten till det lilla landet Guatemala underskrider exporten till Indien. Detta talar för att Indiens nuvarande tullnivå hämmar handeln och att det finns potential för ökad export dit. De latinamerikanska marknaderna tillämpar tullnivåer på runt tjugo procent

⁴⁰ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetull saknas för Ryssland och Thailand.

och i flera av dessa länder odlas kakao. Därför kan en ökad förädling inom länderna ifråga förväntas i takt med ökad ekonomisk utveckling i framtiden, vilket möjligen kan minska potentialen för export dit. Det samma gäller Malaysia, som på den internationella arenan bedriver stor handel med kakaoböner.

Figur 2 illustrerar att till elva av tolv länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än motsvarande för importen. Detta pekar på att EU exporterar choklad med högre förädlingsgrad än vad de importerar inom berörda tullposition.

Figur 2 Enhetsvärden i handeln med choklad mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kg för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

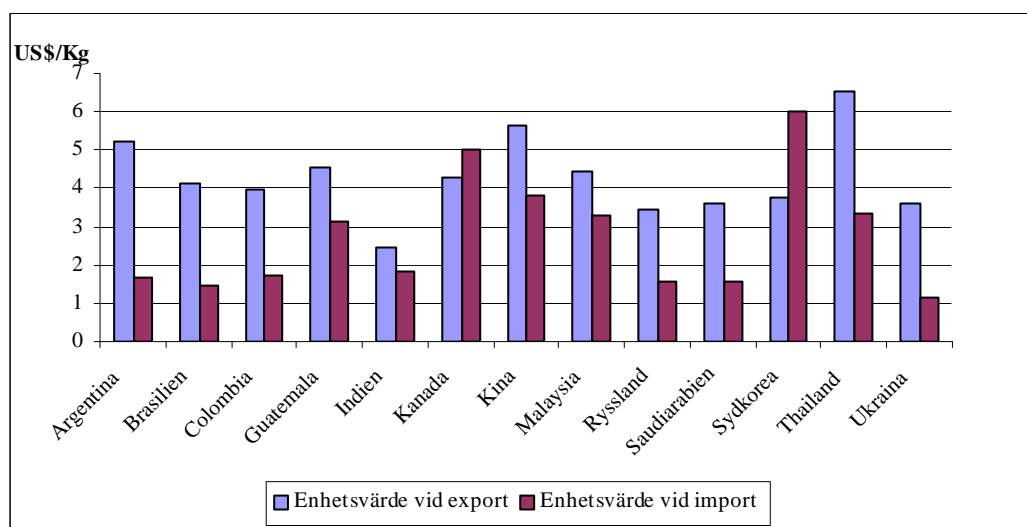
4.12.1.3 Söta kex

Tullpositionen inkluderar söta kex och småkakor (med eller utan fyllning och överdrag), våfflor och rån. EU:s tillämpade tullar för söta kex har inte kunnat beräknas i form av värdetullsekvivalenter, men den bundna tullnivån ligger en bit över 20 procent. Eftersom preferenssystemet medför ytterligare lägre tullar för många av partnerländernas export till EU i dagsläget är det tveksamt om en liberalisering kommer att medföra betydande öknings av importen. En viss ökning är dock trolig. För partnerländerna är tullnivåerna i allmänhet inte särskilt höga utan sträcker sig från knappa två procent i Kanada till 30 procent i Indien.

EU:s export av söta kex till de studerade länderna överskrider vida importen för alla länder förutom Colombia, varifrån importen är något större. Ryssland och Ukraina är de största exportörerna till EU, medan de största exportmarknaderna för EU:s söta kex utgörs av Ryssland, Kanada och Saudiarabien (placering tre till fem bland alla världens länder). Det kan noteras att Kanada inom ramen för sina WTO-åtaganden har importkvoter för söta kex.

Handeln med Indien är oproportionerligt liten jämfört med de andra länderna och bara exporten till Guatemala, Argentina och Colombia är lägre. Detta talar för att Indiens nuvarande tullnivå hämmar handeln och att det finns potential för ökad export.

Figur 3 visar att till elva av 13 länder med vilka EU har ömsesidig handel är enhetsvärdet av EU:s export högre än det av importen. Detta pekar på att EU exporterar söta kex med högre förädlingsgrad än vad EU importerar inom den aktuella tullpositionen.

Figur 3 Enhetsvärden i handeln med söta kex mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kg för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.1.4 Övriga kex och bakverk

Till kategorin hör bland annat vissa typer av osötade kex, pizzor, mjuka kakor, tårter, samt vissa typer av bröd. EU:s tillämpade tullar ligger runt 25 procent och därutöver medför preferenssystemet lägre tullar för många av de studerade ländernas export till EU. En liberalisering skulle kunna leda till en ökad import till EU, antingen genom att företag flyttar ut produktionen eller genom ökad import direkt från utländska producenter. Den möjliga ökningen ska dock inte överdrivas då tullnivåerna i dagsläget är måttliga. Det kan noteras att EU tillämpar en global WTO-kvot med nedsatt tull som täcker vissa produkter inom kategorin, men kvoten är mycket begränsad till sin storlek.

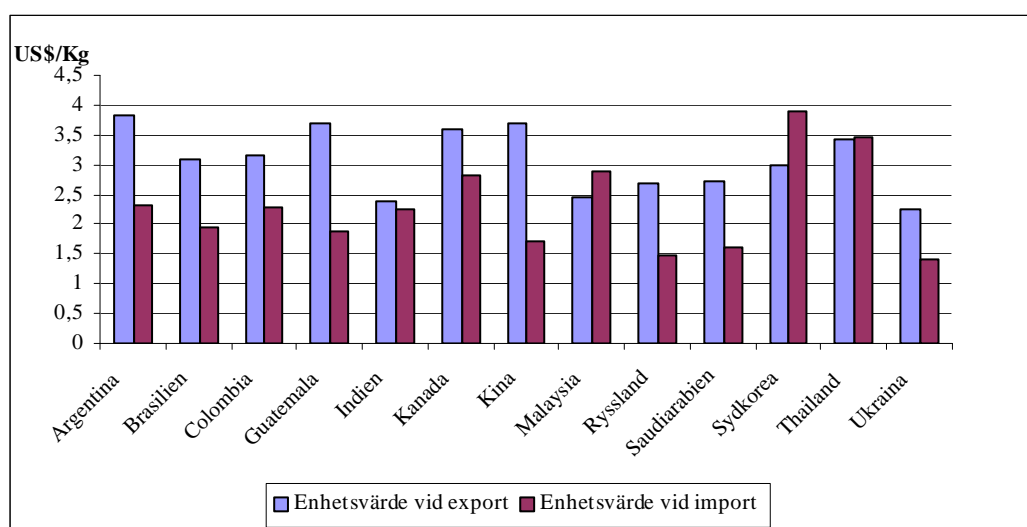
De studerade länder har tämligen låga tullnivåerna och sträcker sig från tre procent för Malaysia till 30 procent för Indien⁴¹. Det faktum att tullnivåerna i de berörda länderna ofta är lägre än motsvarande för EU indikerar att partnerländernas export till EU kommer gynnas mer av en liberalisering än det motsatta flödet. Så kan också bli fallet, även om det inte finns några garantier för det. Det är dock värt att hålla i minnet att en ökad export från de studerade länderna inte behöver medföra att EU:s livsmedelsindustri tar skada i och med att betydande inombranschhandel driven av små produktskillnader och individuella preferenser föreligger på området. Mot bakgrund av de relativt höga tullar som tillämpas av Kina och Indien borde dessa marknader, i ett exportperspektiv, vara betydelsefulla för EU.

⁴¹ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetull saknas för Thailand.

EU:s handel med kex och bakverk till de studerade länderna sker i stor utsträckning i båda riktningarna. Sex av de undersökta länderna är nettoimportörer i förhållande till EU⁴², medan övriga är nettoexportörer. Bland de studerade länderna är Kina och Thailand de största exportörerna till EU, medan EU:s största exportmarknader är Ryssland (som även importerar en hel del från Sverige), Kanada och Saudiarabien. Det är värt att notera att storleken på EU:s export till Ryssland och Kanada vida överskrider storleken på importen från Kina, som är det land bland de studerade som EU importerar mest ifrån och som globalt sett utgör det tredje största ursprungslandet för EU:s import av tullpositionen ifråga. Det borde finnas möjlighet till ytterligare möjligheter av EU:s export, bl.a. eftersom Kanada som är ett av världens största importländer bara tar åtta procent av importen från EU. Intressant i sammanhanget är att Kanada inom ramen för sina WTO-åtaganden har importkvoter för kex och bakverk.

Exporten från EU till Indien är mycket begränsad (bara den till Argentina är lägre), vilket återigen indikerar att de relativt höga tullarna hämmar handeln. Globalt är även Sydkorea en stor importör av kex och bakverk, men endast sex procent av deras import har sitt ursprung i EU, vilket borde kunna förbättras.

Figur 4 visar att för tio av 13 länder med vilka EU har ömsesidig handel är enhetsvärdet av EU:s export högre än det för importen. Detta pekar på att EU exporterar övriga kex och bakverk med högre förädlingsgrad än vad de importerar inom den aktuella tullpositionen.

Figur 4 Enhetsvärden i handeln med övriga kex och bakverk mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kg för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.2 Alkoholhaltiga drycker

De studerade länderna har i allmänhet en högre tullnivå för alkoholhaltiga drycker jämfört med andra studerade livsmedelsindustriprodukter. Detta kan bero på kulturella

⁴² Brasilien, Kanada, Ryssland, Saudiarabien, Sydkorea och Ukraina.

skäl, men även spegla de hälsomässiga problem som kan associeras med alkohol och att produkterna i vissa fall kan anses ha en viss lyxkaraktär. Vissa länder som exempelvis Saudiarabien tillämpar importförbud för alkoholhaltiga drycker av etiska eller religiösa skäl. I de indiska delstaterna Gujarat (ca 60 miljoner invånare), Mizoram (ca 1 miljon invånare) och Manipur (ca 2 miljoner invånare) råder officiellt alkoholförbud, men den totala indiska marknaden är betydligt större och uppgår till över en miljard konsumenter. Däremot, och tillsynes i konflikt med vad som skrivits tidigare, förekommer sektorsavtal inom ramen för WTO där undertecknande nationer förbinder sig att avskaffa tullarna för öl och så kallad brun sprit. Avtalet är inte obligatoriskt, men har ingåtts av ett flertal länder däribland EU och Kanada.

Det bör finnas stor potential för att öka EU:s export av alkoholhaltiga drycker. Orsaken är en kombination av flera faktorer. EU är för flera alkoholhaltiga produkter en betydande eller rent av ledande exportör på den globala marknaden, samtidigt som de studerade marknaderna ofta är stora och har potential att bli ännu större. Dessutom pågår redan en viss export trots höga tullar idag.

Att öka EU:s export av alkoholhaltiga drycker till relativt fattiga u-länder kan ses som kontroversiellt ur en etisk ståndpunkt. I studien görs, som nämnts tidigare, emellertid en handelsbedömning och någon etisk värdering har inte gjorts.

EU tillämpar låga tullar på import av berörda alkoholhaltiga drycker. Av denna anledning är det inte befogat att fördjupa sig ytterligare i eventuella konkurrenshot mot EU:s producenter på hemmamarknaden till följd av liberaliseringar. Även geografiska ursprungsindikatorer (GI) skyddar i viss mån den inhemska produktionen genom att signalera autenticitet och tradition.

4.12.2.1 Öl

Tullpositionen som studeras omfattar maldrycker i allmänhet, men öl torde utgöra den dominerande undergrupperingen. EU tillämpar nolltull för öl, så det är osannolikt att en liberalisering skulle påverka importen av öl till EU i någon större utsträckning. För de studerade länderna sträcker sig tullnivåerna från tullfrihet i Kanada och Kina till tullar på 100 procent i Indien⁴³.

EU:s export av öl till de studerade länderna överstiger i allmänhet importen⁴⁴. En liberalisering av ölhandeln torde gynna EU:s ölindustri och speciellt intressant kan en liberalisering av den indiska marknaden vara, då den är stor samtidigt som mycket höga tullar tillämpas. Även en reducering av de höga thailändska tullarna kan förväntas öka exporten dit markant.

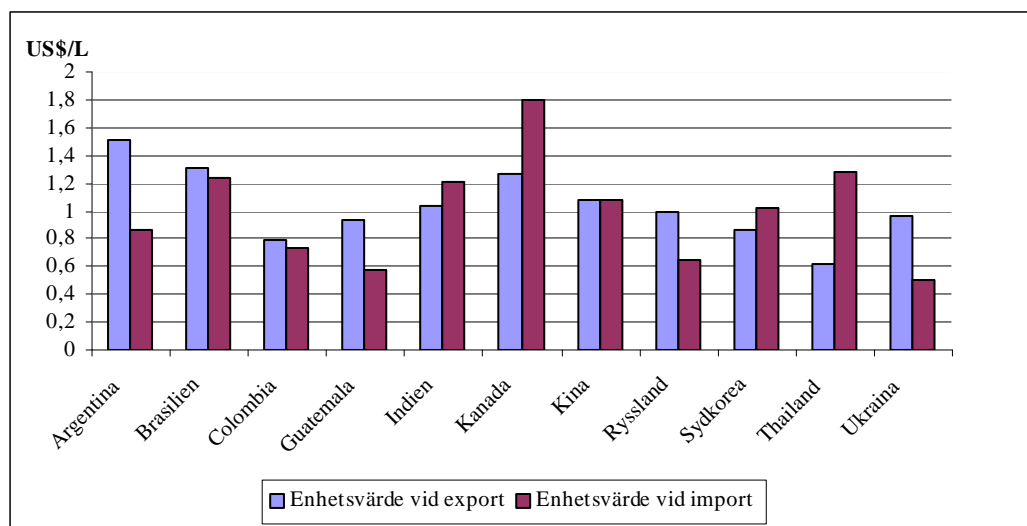
Framförallt Kanada är en betydande exportör på den internationella arenan, men är också tillsammans med Ryssland den största importören av öl från EU bland de undersökta länderna. Faktum är att Kanada utgör den näst största importören av öl från EU i hela världen, vilket troligen kan tillskrivas tullfriheten på området. Det bör även

⁴³ Jämförbar information om tullnivåerna uttryckt i form av värdetull saknas för Malaysia, Ryssland och Ukraina.

⁴⁴ Undantag för detta är Argentina, Guatemala, Kina och Thailand, men för Argentina och framförallt Guatemala är handeln mycket liten.

nämnas att EU:s totala export av öl är mångfalt större än Kanadas. Bland de studerade länderna har Kina, Thailand och Ryssland störst ölexport till EU.

Figur 5 visar att till sju av elva länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än det från importen. Detta pekar på att EU exporterar öl med något högre förädlingsgrad än vad som importeras inom berörda tullposition. Enhetsvärdet på importen är dock högre för de stora handelspartnerna Kanada och Thailand.

Figur 5 Enhetsvärden i handeln med öl mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per liter för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.2.2 Vin

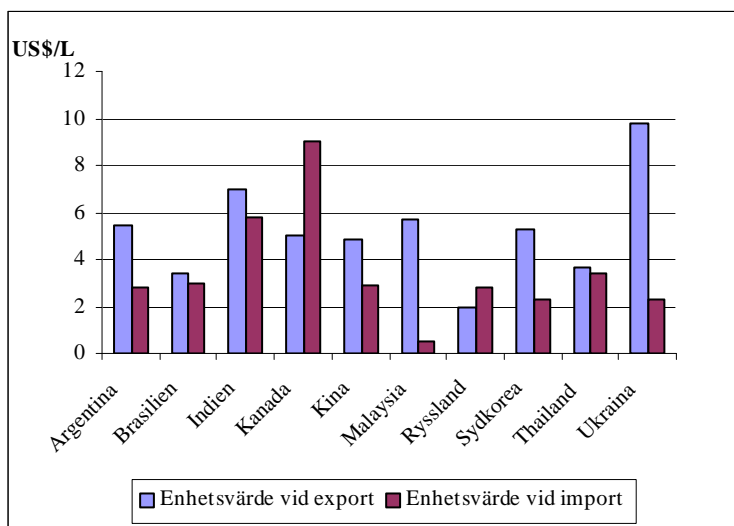
Vi har studerat vin tappat på kärl som rymmer högst två liter, dvs. nästan uteslutande buteljerat vin. EU tillämpar låga tullar (ca tre procent) och vinet ingår inte i GSP-systemet. Det är troligt att ett avskaffande av EU:s tullar får begränsade effekter på importen av vin till EU. Det finns även en global importkvot inom ramen för EU:s WTO-åtagandena med nedsatt tull, men denna kvot är relativt sett mycket liten.

De studerade länderna tillämpar i regel högre tullar än EU, närmare bestämt mellan 14 procent för Kina och 100 procent för Indien⁴⁵. Argentina är den största exportören av vin till EU bland de studerade länderna och är (som enda representant bland de utvalda nationerna) en betydande vinexportör på den internationella arenan. Deras importtull ligger på 20 procent. Argentina är det enda land vars export av vin till EU överstiger importen. Med tanke på tullnivåerna är det troligt att en liberalisering gynnar EU:s vinexport mer än vice versa. Stor potential för ökad export i samband med ingångna bilaterala avtal torde finnas för Thailand och Indien, där mycket höga eller i det närmaste prohibitiva tullar tillämpas. Värt att nämna är att även exporten till vissa länder med lägre tullnivåer, som till exempel Kina, kan öka kraftigt i absoluta termer

⁴⁵ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetullar saknas för Kanada, Malaysia och Ukraina.

men då kanske framförallt på grund av ekonomisk tillväxt och nya levnadsvanor snarare än undertecknandet av bilaterala avtal i sig. I dagsläget utgör Kanada och Ryssland de största importörerna av vin från EU bland de utvalda länderna. Länderna ifråga är näst respektive femte största exportdestination för vin från EU i hela världen.

Figur 6 illustrerar att till åtta av tio länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än motsvarande för importen. Detta pekar på att EU exporterar vin med högre värde än vad som importerar. Kanada och Ryssland är de två största importörerna av vin från EU i urvalet och för dessa länder är dock enhetsvärdet högre för EU:s import än export.

Figur 6 Enhetsvärden i handeln med vin mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per liter för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.2.3 Whisky

EU tillämpar idag nolltull på whisky, varför en liberalisering av whiskyhandeln med de studerade länderna inte torde påverka EU:s import nämnvärt. För de utvalda länderna varierar tullnivåerna från tullfritt i Kanada och Ukraina⁴⁶ till den mycket höga nivån 150 procent i Indien⁴⁷.

EU:s handel med whisky går nästan uteslutande i riktning från EU till de studerade länderna. Det enda undantaget är Kanada som exporterar stora mängder whisky till EU (näst största ursprungsland för import in till EU) och som även är stora på världsmarknaden. EU:s export till Kanada är trots detta nästan fyra gånger större än det motsatta flödet.

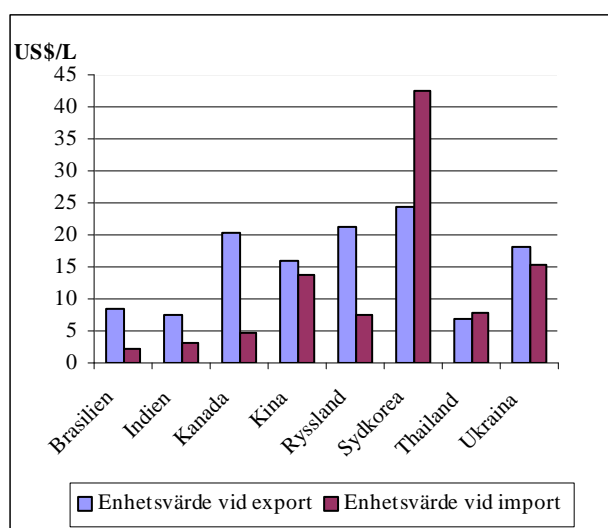
En liberalisering skulle kunna gynna EU:s whiskyindustri och då framförallt om de prohibitiva indiska tullarna sänks och förbättrar tillträdet till den stora och växande

⁴⁶ Utgör egentligen Ukrainas bundna tullnivå som fastslogs i samband med WTO-medlemskapet 2008.

⁴⁷ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetull saknas för Malaysia och Ryssland.

indiska marknaden. Att det finns en efterfrågan i Indien illustreras av det faktum att Indien, trots de höga tullarna, importerar betydande mängder whisky från EU. Också en sänkning av de höga tullarna i Thailand skulle sannolikt få kännbara effekter. De största importörerna av whisky från EU är bland de studerade länderna Sydkorea, Kina, Ryssland, Brasilien och Kanada. Sydkorea är dessutom globalt sett den näst största importören av whisky från EU, vilket ger en fingervisning om landets betydelse i sammanhanget. Tullnivån i Sydkorea är måttlig på 20 procent.

Figur 7 illustrerar att för sex av åtta studerade länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än motsvarande för importen. Detta pekar på att EU exporterar whisky med ett högre värde än vad som importeras. I handeln med den största handelspartnern (Sydkorea) är dock enhetsvärdet för den begränsade importen större.

Figur 7 Enhetsvärden i handeln med whisky mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per liter för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.2.4 *Vodka*

EU tillämpar tullfrihet vid import av vodka, varför en liberalisering inte kan förväntas öka EU:s import särskilt mycket. För de studerade länderna varierar tullnivåerna mellan nolltull i Ukraina⁴⁸ till hela 150 procent i Indien⁴⁹.

Riktningen för EU:s vodkahanandel med de flesta av de studerade länderna går till största delen i form av export från EU. Undantaget är Ryssland och Ukraina, vilka exporterar betydligt mer vodka till EU än vad de importerar därifrån. Dessa länder är också stora exportörer på världsmarknaden. Ryssland och Ukraina utgör också den största respektive tredje största exportören av vodka till EU globalt. En liberalisering av handeln med vodka torde gynna EU:s vodkaindustri och återigen är det kanske

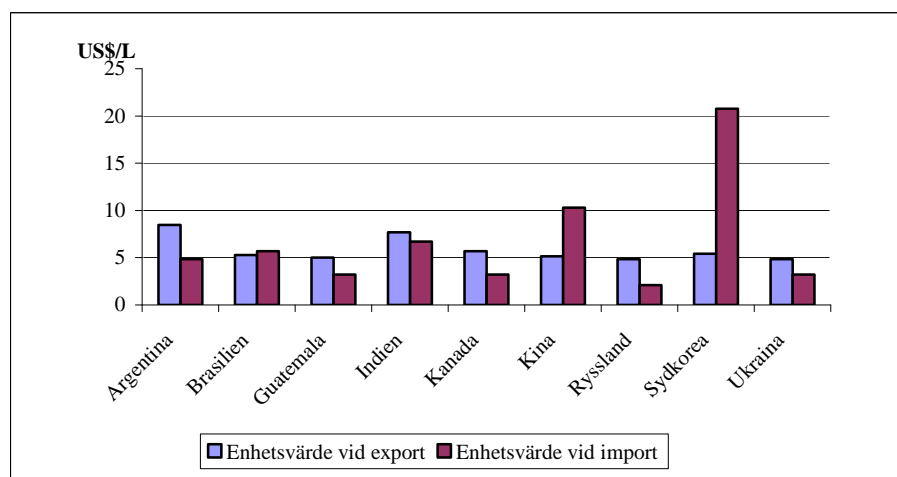
⁴⁸ Utgör egentligen Ukrainas bundna tullnivå som fastslogs i samband med WTO-medlemskapet 2008.

⁴⁹ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetull saknas för Kanada, Malaysia och Ryssland.

framförallt till den indiska marknaden som betydande exportökningar är möjliga som en följd av ett bilateralt avtal. Även den thailändska marknaden kan vara av visst intresse mot bakgrund av dagens höga tullar. Ryssland är, trots den stora nettoexporten, tillsammans med Kanada, som är näst största destinationsland för EU:s export av vodka globalt sett, de två största importörerna av vodka från EU idag bland de studerade länderna vilket illustrerar potentialen till inombransch handel på området. Globalt sett är Ryssland en av de största importörerna av vodka i världen, men enbart elva procent av denna vodka hämtas från EU så visst utrymme för en ökning av exporten från EU och Sverige torde finnas. Värdet av EU:s handel med vodka med de studerade länderna underskrider vida den med whisky till en grad som inte speglar situationen globalt. Detta antyder att det finns potential till ökad export i takt med globalisering och ändrade smakpreferenser.

Sverige har en väl etablerad vodkaexport till många länder runt om i världen, så en liberalisering på vodkaområdet kan vara av särskilt intresse för svenska producenter. USA är den i särklass största exportmarknaden för svensk vodka, men EU har även betydande export till Argentina, Brasilien, Colombia, Indien och Sydkorea. Viss export förekommer även till Guatemala och Kanada. När det gäller Kanada är exporten betydande men EU:s marknadsandel är blygsam (14 procent). Exporten till Kina, Malaysia, Ryssland och Thailand är i det närmaste obefintlig, och det är möjligt att en liberalisering kan skapa förutsättningar för ökad export av svensk vodka till dessa länder.

Figur 8 visar att till sex av nio länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än motsvarande för av importen. Detta pekar på att EU exporterar vodka med något högre värde än vad som importeras inom aktuella tullpositionen.

Figur 8 Enhetsvärden i handeln med vodka mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per liter för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.3 Bearbetade animalieprodukter

De bearbetade animalieprodukter vi har studerat är fryst styckat griskött och fryst styckat kycklingkött. Produkterna är inte direkt högförädlade, men fordrar viss

bearbetning i form av styckning, frysning och förpackning. Enligt den definition vi arbetar med har de därför klassats som livsmedelsindustriprodukter snarare än icke-förädlade jordbruksprodukter. Produkterna omfattas generellt inte av GSP-systemet, med undantag för fryst hönslever som betraktas som en känslig produkt och har något nedsatt tull. Att bearbetade animalieprodukter i allmänhet inte omfattas av GSP-systemet och att EU har höga tullar på området indikerar att produktkategorin bedöms av EU vara känslig för importkonkurrens. Det är därför inte sannolikt med en fullständig liberalisering på området. Trots detta omfattar analysen de potentiella konsekvenser en liberalisering skulle kunna få om den genomfördes.

Inom ramen för varje produktgrupp återfinns en betydande variation av enskilda produkter. Det förekommer kött av olika kvaliteter, från olika delar av djuren och som resultat av olika uppfödningmetoder. Detta gör det möjligt för två länder att samtidigt exportera och importera samma produkttyp av varandra av i ganska betydande mängder, även om prisnivån i ett av länderna underskrider den i det andra. Dock bör nämnas att i en jämförelse med alkoholhaltiga drycker och sockerkonfektyr så är de utvalda bearbetade animalieprodukterna relativt homogena till sin sammansättning. Därmed torde potentialen för inombranschhandel inte vara fullt lika stor på detta område.

Animalieprodukter är generellt mer känsliga för förändrade inkomstnivåer än t.ex. spannmålsprodukter. De senaste årens ekonomiska tillväxt har lett till att både efterfrågan och världsmarknadspriset har stigit på animalieprodukter. Framförallt är det gris- och kycklingkött som har mött en allt större efterfrågan. Enligt OECD (2009) tros den rådande ekonomiska krisens effekter på jordbruksprodukter inte bli så stora, förutsatt att den inte varar mer än två till tre år. Animalieprodukter bedöms dock vara den typ av jordbruksprodukter som efterfrågan kan komma att minska mest på. Produktkategorin är relativt homogen och det är sannolikt att en substitution kommer att ske inom kategorin från framförallt nötkött till de billigare produkterna gris- och kycklingkött. På längre sikt, när ekonomin återhämtat sig, är det sannolikt att efterfrågan på animalieprodukter ökar igen i takt med utvecklingsländernas ekonomiska tillväxt.

EU och framför allt Sverige har ett mycket mer långtgående smittskydd än många andra länder. Detta medför att vissa fastslagna krav ställs för att import av animalieprodukter till EU skall vara tillåten och smittorisken således hållas under kontroll. Enligt livsmedelsverket finns det 22 länder utanför EU som har slakt- och styckningsanläggningar som är godkända för export av nöt- och griskött till EU. För fjäderfä finns det 10 länder med godkända slakt- och styckningsanläggningar enligt Kommissionen (DG Health and Consumer Protection, SJV 2009:11). Även om kraven på godkända anläggningar uppfylls kan så kallade skyddsbeslut tillfälligt förbjuda import av vissa animalieprodukter från länder där exempelvis förekomst av smittsamma djursjukdomar bekräftats.

Snåriga importregler är vanligt förekommande i länder som Indien, Ryssland, Sydkorea och Ukraina, vilket kan drabba export av animalieprodukter dit särskilt hårt. Förhoppningsvis kan många av de problem som är relaterade till detta behandlas i avtalstexterna till kommande bilaterala avtal och därmed minska i betydelse när avtalen ingåtts.

Export av animalieprodukter är ofta förknippade med relativt höga transportkostnader, inte minst på grund av den kylning som krävs för att möjliggöra längre transport. Det

relativt höga enhetsvärdet på animalieprodukter gör dock att handeln mestadels är lönsam trots höga transportkostnader.

4.12.3.1 *Fryst styckat griskött*

Den tullposition som vi har studerat innefattar fryst griskött av annan sort än hela och halva slaktkroppar eller skinka och bog med ben. Även vildsvin ingår. EU tillämpar tämligen höga tullar på dessa produkter (ca 30 procent). Detta, i kombination med bristen på godkända anläggningar för slakt och styckning, har resulterat i att EU:s import från tredjeland är relativt blygsam. En liberalisering på området i form av sänkta tullar skulle kunna bidra till ökad import in till EU, men om den inte åtföljs av smittskydd som överensstämmer med EU:s krav är det sannolikt att importökningen begränsas och inte hotar EU:s inhemska produktion. I nuläget är det bara Kanada av de studerade länderna som är godkänt som exportland och som har anläggningar som är godkända för att exportera griskött till EU.

EU tillämpar inom ramen för sina WTO-åtaganden ett antal kvoter⁵⁰ som omfattar fryst griskött. Den sammanlagda storleken på dessa kvoter uppgår till nästan tre gånger volymen hos den faktiska importen från tredjeland. Detta kan delvis förklaras av att kvoterna omfattar fler tullpositioner än den vi explicit har studerat.

I de studerade länderna varierar tullarna mellan nolltull i Kanada och Malaysia till 35 procent i Ryssland⁵¹. Handeln går huvudsakligen i riktning från EU till de studerade länderna⁵². Värdemässigt är Ryssland, Sydkorea och i viss mån Kanada stora importörer av griskött från EU, medan Sydkorea är det av de utvalda länderna varifrån störst import till EU kommer. De importerade volymerna är dock betydligt lägre än motsvarande för exporten. Colombia, Guatemala och Sydkorea har inom ramen för sina WTO-åtaganden importkvoter för griskött.

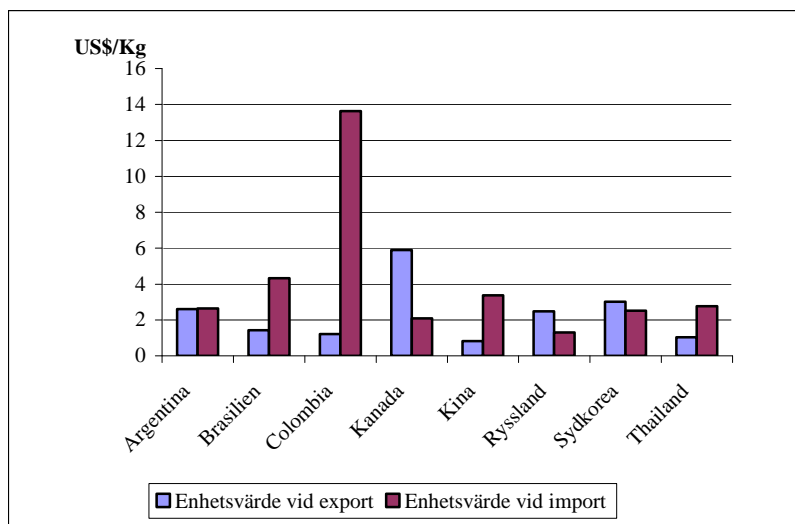
Med Indien och Thailand har EU ingen eller mycket begränsad handel, vilket indikerar att de relativt höga tullnivåerna kan utgöra ett hinder för export dit. Till Sydkorea och Ryssland däremot, som också har höga tullar, är handeln relativt omfattande, varför uppenbarligen andra faktorer än bara tullnivåer har stor betydelse. Faktum är att Ryssland och Sydkorea utgör de två största destinationsländerna för EU:s export av fryst griskött i ett globalt perspektiv. En sänkning av tullnivåerna kan emellertid förväntas leda till en viss, ytterligare ökning av exporten till kanske framförallt dessa länder och möjligen även öppna upp de indiska och thailändska marknaderna. OECD (2009) bedömer att Indien inom de närmaste åren får ett ökat importbehov, vilket kan stärka en sådan utveckling ytterligare. För Ryssland bedöms importbehovet minska, eftersom landet håller på att bygga upp sin inhemska produktion i syfte att minska importbehovet. Detta kan dämpa de positiva effekterna av en liberalisering av handeln. Brasilien och Kina är de två viktigaste länder vars export förväntas öka mer än importen de närmaste åren.

⁵⁰ Det rör sig om globala kvoter med nedsatt tull eller tullfritt tillträde samt en kvot specifikt till Kanada med nedsatt tull.

⁵¹ Saudiarabien tillämpar, i egenskap av en muslimsk nation, importförbud för griskött.

⁵² Med Thailand, Guatemala samt Saudiarabien sker ingen handel överhuvudtaget med fryst griskött

Figur 9 visar att till tre av åtta länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än det av importen. Detta pekar på att EU i allmänhet importerar produkter med högre förädlingsgrad än vad som exporteras inom den aktuella tullpositionen. Dock bör påpekas att i handeln med de tre största importörerna av fryst, styckat griskött från EU i urvalet, Ryssland, Sydkorea och Thailand, är enhetsvärdet för exporten större än det för importen.

Figur 9 Enhetsvärden i handeln med fryst griskött mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kilo för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.3.2

Fryst styckat kycklingkött

Den tullposition vi har studerat utgörs av frysta styckningsdelar och slaktbiprodukter av kyckling. EU:s tullar för dessa produkter är höga och uppgår till ca 50 procent. Dessutom hämmas importen av att flera länder antingen inte är godkända exportländer eller inte har godkända slakt- och styckningsanläggningar. Trots detta finns en betydande import till EU från andra länder, större än motsvarande export. En liberalisering av tullarna kan leda till ökad import och göra det svårare för inhemska producenter att hävda sig i konkurrensen. Detta förutsätter dock att import *de facto* tillåts, det vill säga att slakteri- och styckningsanläggningar godkänns och att risken för smittspridning inte bedöms vara alltför hög. I nuläget är det bara Argentina, Kina och Thailand av de studerade länderna som kan exportera fjäderfäkött till EU. För Kina och Thailand gäller den möjligheten bara vissa regioner.

EU har inom ramen för sina WTO-åtaganden ett antal kvoter⁵³ för import av fryst kycklingkött. Den sammantagna volymen av dessa kvoter motsvarar nästan 25 procent av EU:s totala import från tredjeland.

En faktor som talar för EU:s, men kanske framförallt Sveriges, kycklingindustris framtida välstånd är det goda smittskyddet som kan komma att växa i betydelse i

⁵³ Det rör sig bland annat dels om globala kvoter med nedsatt tull och nolltull samt dels om kvoter specifikt för Brasilien och Thailand inom vilka tullfrihet råder.

framtiden i takt med att larm om smittor som överförs från djur till människor duggar allt tätare. Det är dock oklart om denna fördel i förlängningen kan kompensera för det relativt höga kostnadsläge som föreligger i Sverige och EU.

Tullnivåerna i de studerade länderna varierar mellan nolltull i Malaysia till 100 procent i Indien⁵⁴. Till de flesta av de utvalda länderna är EU:s export av fryst kycklingkött större än importen⁵⁵. Undantagen för detta är Brasilien, Argentina och Thailand (varifrån importen inte var strypt år 2006), vilka också utgör de största exportörerna till EU. Faktum är att Brasilien även utgör största exportland till EU globalt sett. Att dessa länder dominerar kan delvis bero på de tullfria WTO-kvoter som två av dem tilldelats. Volymmässigt utgör Ryssland men även till viss del Malaysia och Ukraina stora importörer av fryst kycklingkött från EU. Som tidigare nämnts är volymerna på den totala importen betydligt större än volymerna på den totala exporten vis à vis de utvalda länderna. Colombia och Guatemala har inom ramen för sina WTO-åtaganden importkvoter för kycklingkött, men trots detta skedde ingen export från EU till Guatemala under 2006.

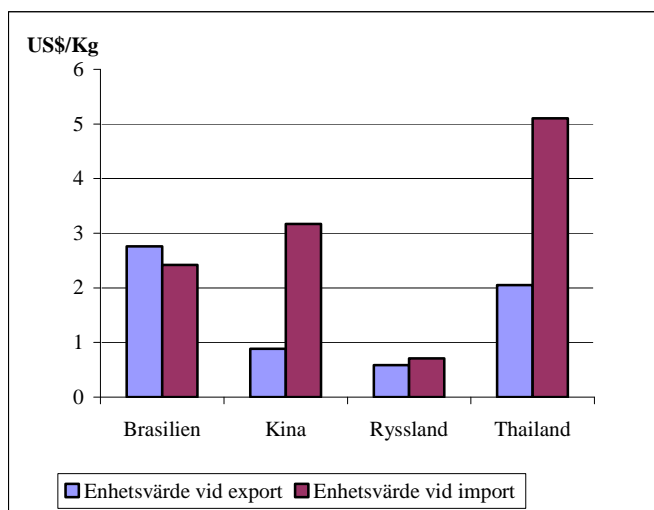
Till Thailand och Indien, som båda tillämpar höga tullar, har EU ingen eller mycket begränsad export. I Thailands fall kan det bero på att landet är en relativt stor nettoexportör av fryst kycklingkött, men också ha sin grund i de höga tullarna. I Indiens fall är det troligtvis de höga tullarna som begränsar exporten. Till Ryssland däremot, som också tillämpar höga tullar, är exporten omfattande och landet är EU:s största exportmarknad globalt sett. Intressant är att Ryssland globalt är en ledande importör av fryst kycklingkött och att produkter från EU bara står för tio procent av den totala importen i värdetermer, varför potential för expansion torde finnas. Det är sannolikt att en liberalisering av handeln skulle öka potentialen för export till framförallt Ryssland, men även Indiens marknad kan komma att öppnas upp. OECD bedömer dock att Ryssland och framförallt Indiens importbehov kommer att minska. Brasilien och Thailand bedöms av OECD att kraftigt öka exporten av fryst kycklingkött framöver, medan Argentinas betydelse som exportör bedöms minska.

Kina är en av världens största importörer av kycklingkött värdemässigt, men importen från EU står bara för ca en procent av Kinas totala import. EU:s export skulle sålunda kunna öka med rätt förutsättningar.

Figur 10 visar att till endast ett av fyra länder med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än motsvarande för importen. Detta pekar på att EU generellt inte exporterar fryst kycklingkött med en högre förädlingsgrad än vad som importerats. Enhetsvärdet på EU:s mycket begränsade export till Brasilien, som är den största exportören till EU, är dock högre än enhetsvärdet på importen därifrån.

⁵⁴ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i värdetullstermer saknas för Kinas tillämpade tull, men landet har bundit sin tullnivå till ganska blygsamma tio procent.

⁵⁵ Med Guatemala och Indien skedde ingen handel på området överhuvudtaget.

Figur 10 Enhetsvärden i handeln med fryst kycklingkött mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kilo för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.4 Övriga produkter

Denna varugrupp är inte helt förvånande mycket heterogen och består av produkter som ost, frysta bär, juicer, livsmedelsberedningar samt läsk & smaksatt vatten.

4.12.4.1 Ost

Den tullposition vi studerat innehåller all ost utom riven eller färsk-, smält- och blåmögelost. För kategorin saknas jämförbara tillämpade tullar uttryckta som värdetullsekvivalenter för EU. EU:s bundna värdetullsekvivalenten är knappt 50 procent och om de specifika bundna tullarna jämförs med motsvarande tillämpade så är skillnaden inte speciellt stor. Ost är inte inkluderat i GSP-systemet och betraktas av EU som en mycket känslig produkt. Några långtgående liberaliseringar i samband med tecknande av nya bilaterala avtal är därför inte trolig. Om så trots allt skulle bli fallet torde utrymmet för ökad import av ost till EU vara relativt stort. Under kategorin ost återfinns en mångfald av olika ostsorтер med specifika karaktärer och ofta lokala kopplingar. Det talar för att import av en viss typ av ost inte nödvändigtvis konkurrerar med den inhemska produktionen och försäljningen av en annan osttyp och att hotet mot den inhemska ostindustrin i EU inte bör överdrivas. En viss ökad press mot lågprissegmentet kan dock komma till stånd.

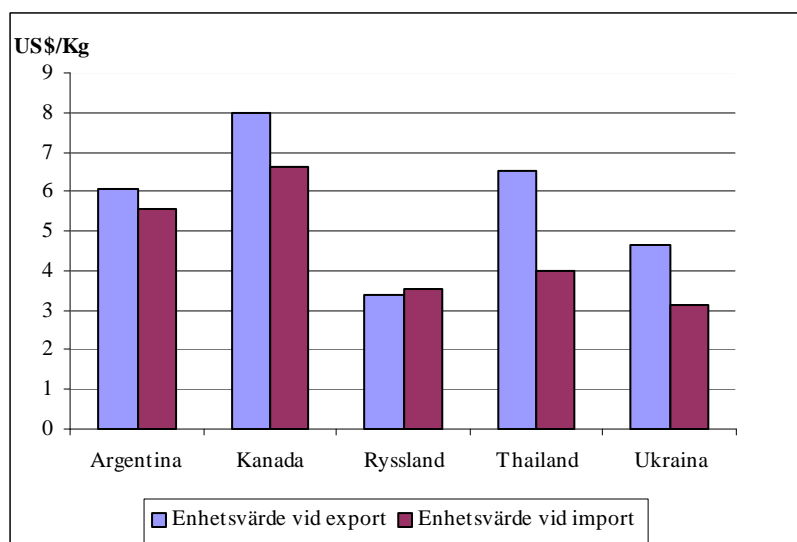
EU tillämpar, inom ramen för WTO-åtagandena, importkvoter för den undersökta tullpositionen⁵⁶ och den sammanslagna storleken på importkvoterna uppgår till drygt hälften av den totala importen från tredjeland.

I de studerade länderna varierar tullarna mellan fem procent i Malaysia och Saudiarabien till 36 procent i Sydkorea⁵⁷. Handel med ost sker med samtliga studerade

⁵⁶ Importkvoter finns såväl i form av globala kvoter med nedsatt tull och specifika kvoter med nedsatt tull, t.ex. finns en specifik kvot för Kanada.

länder och utan undantag är exporten från EU större än importen från de aktuella länderna. Den sammantagna exporten av ost från EU är flerfaldigt större än importen till EU. Det enda av de studerade länderna som har någon betydande export av ost till EU är Kanada. De största importörerna av ost från EU är Ryssland, som utgör det näst största destinationslandet för EU-tillverkad ost i världen, Kanada och Saudiarabien. Exporten till framförallt Indien och Thailand men även Sydkorea, som alla har relativt höga tullar, är betydligt mer begränsad. En liberalisering på området skulle kunna öka potentialen för export till nämnda länder. Ukraina bedöms av OECD (2009) att öka ostimporten kraftigt kommande år och kan därför vara en intressant framtida marknad. Colombia, Guatemala och Kanada har inom ramen för sina WTO-åtaganden importkvoter för ost.

Figur 11 visar att för fyra av fem länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än motsvarande för importen. Detta pekar på att EU exporterar ost med högre förädlingsgrad än vad som importeras inom berörda tullposition. Enhetsvärdet på den mycket begränsade importen till EU från Ryssland överskrider dock enhetsvärdet på exporten till Ryssland något.

Figur 11 Enhetsvärden i handeln med ost mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kilo för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.4.2 *Frysta bär*

Vi har studerat frysta bär förutom jordgubbar, smultron, hallon, björnbär, mullbär, loganbär, vinbär och krusbär, med eller utan tillsatt socker. Det bör noteras att frysta tropiska frukter ingår. Produktkategorin innefattar inte några högförädlade produkter, men vårt intresse kretsar primärt kring konsumtionsförpackade, frysta bär vilket fordrar viss livsmedelsindustriebearbetning av den primära råvaran.

⁵⁷ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetull saknas för Kanada och Ryssland.

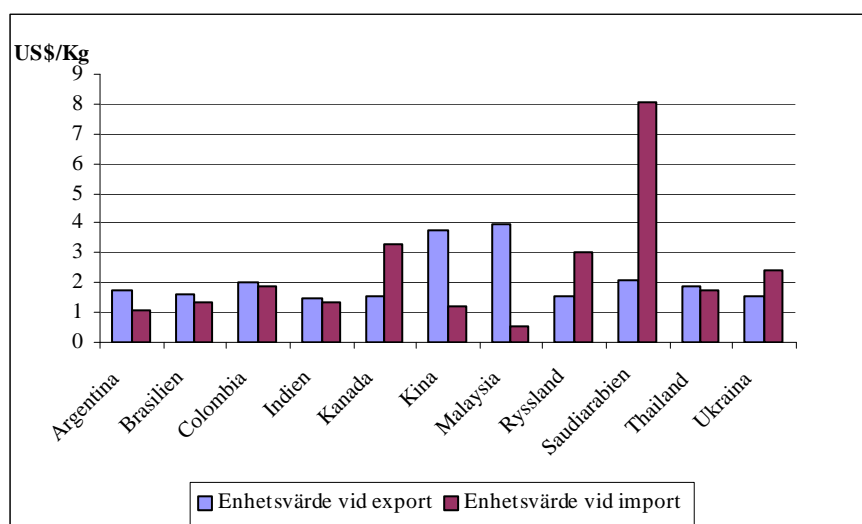
EU:s tullnivå ligger kring 20 procent och ytterligare tullåttnader ges inom GSP-systemet, i vilket frysta bär betraktas som en känslig produkt. En liberalisering är trolig inom ramen för nya bilaterala avtal, vilket kan leda till en viss ökning av importen. Produktkategorin är bred, vilket gör det möjligt att simultant både exportera och importera mycket under tullpositionen ifråga. Hotet mot EU:s livsmedelsindustris konkurrenskraft bör därför inte överdrivas.

Tullnivåerna i de studerade länderna varierar mellan fem procent i Kanada, Malaysia och Saudiarabien och 40 procent i Guatemala. EU har handel med frysta bär med samtliga studerade länder och är en större importör än exportör av produktkategorin ifråga⁵⁸. Stora exportörer till EU i värdetermer är Ukraina, Kanada, Ryssland och Kina. Dessa fyra länder utgör även de fyra största ursprungsländerna för EU:s import globalt. De största importörerna från EU utgörs av Kina och Ryssland. Det faktum att i princip samma länder utgör huvudsakliga exportörer respektive importörer antyder att det inryms en mångfald av olika enskilda produkter inom kategorin ifråga. Kanada, Ukraina och Ryssland har klimat- och naturmässiga likheter med Sverige och en liberalisering kan öka konkurrenstrycket därifrån mot svensk bärförädlingsindustri. De frysta bären kan dock komma att fungera som billiga insatsvaror i svensk vidareförädlingsindustri, vilket kanske redan är fallet med den ganska omfattande bärexport som idag sker från Ryssland till Sverige.

Exporten av frysta bär till Indien, Sydkorea och Thailand, som uppvisar relativt höga tullar på området, är mycket begränsad. Däremot är exporten till Kina, med lika hög tull, stor och landet utgör EU:s största exportmarknad globalt på området. Detta illustrerar att tullnivån inte ger hela förklaringen till handelsflöden. Värdemässigt importerar Kina bara ca 13 procent av produktkategorin ifråga från EU. Även Kanada är en stor importör globalt sett men enbart två procent av importen har sitt ursprung i EU, vilket troligtvis skulle kunna förbättras genom målmedvetna satsningar.

Figur 12 visar att till sju av elva länder med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än det av importen. Detta pekar på att EU exporterar frysta bär med något högre förädlingsgrad än vad som importeras. Noterbart är dock att i handeln med flertalet av EU:s stora handelspartners (Kanada, Ukraina och Ryssland), är enhetsvärdet för importen högre än det för exporten.

⁵⁸ Ur ett EU-perspektiv är exporten större än importen enbart till Argentina, Kina, Saudiarabien och Sydkorea.

Figur 12 Enhetsvärden i handeln med frysta bär mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kilo för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.4.3 Juicer

Vi har studerat juice i olika koncentrationsgrader av andra bär och frukter än citrusfrukter, ananas, tomater, druvor och äpplen. EU:s tullnivå för kategorin är tämligen hög (ca 40 procent) och produkterna är med i GSP-systemet (som en känslig produkt), vilket innebär att den förmodligen inte kommer att undantas från liberaliseringar. Det kan därför finnas en potential för ökad import i samband med ikraftträdandet av nya bilaterala avtal. Det finns dock många olika typer av juicer och safter som i viss mån kompletterar varandra, vilket kan mildra en eventuell negativ effekt på EU:s industri i samband med ökad importkonkurrens.

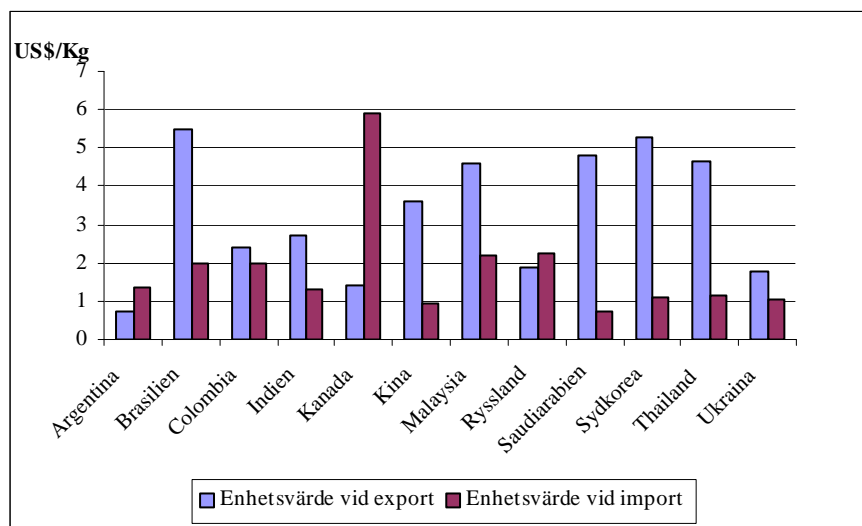
EU tillämpar, inom ramen för WTO-åtagandena, en global importkvot med nedsatt tull som delvis täcker produkterna i kategorin. Kvotens storlek uppgår till knappt tio procent av den totala importvolymen på området från tredjeland.

Tullarna varierar i de studerade länderna mellan tre procent i Kanada och 45 procent i Sydkorea. EU:s totala handel är relativt jämt fördelad mellan import och export, men när det gäller handeln med de utvalda länderna dominerar exporten väsentligt⁵⁹. De största exportörerna till EU är Brasilien (tredje störst export till EU globalt) och i viss mån Kina. De största importörerna av juicer från EU är Ryssland (även störst importör från EU globalt) och i betydligt mindre utsträckning Kanada, Saudiarabien och Ukraina. Exporten till framförallt Indien, men även till exempelvis Sydkorea och Thailand, är betydligt mindre, sannolikt delvis på grund av de höga tullar som råder där. En sänkning av tullarna ifråga kan leda till en ökning av juiceexporten från EU till dessa länder. Även svensk nischexport av juicer och safter baserade på traditionellt svenska råvaror som till exempel blåbär kan komma att öka.

⁵⁹ Dock är det enbart till Kanada, Ryssland, Saudiarabien, Sydkorea och Ukraina som nettoexport föreligger.

Kanada, Saudiarabien och Sydkorea är i en internationell jämförelse mycket stora importörer av juicer men EU:s andel av denna import är knappt 10 procent. Detta antyder att potential kan finnas för ökad export. Colombia har inom ramen för sina WTO-åtaganden en importkvot för juicer.

Figur 13 illustrerar att till nio av tolv länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än motsvarande för importen. Detta pekar på att EU exporterar juicer med högre värde än vad som importerats. Dock är enhetsvärdet för importen större i handeln med betydande partners på området som Ryssland och Kanada.

Figur 13 Enhetsvärden i handeln med juicer mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kilo för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.4.4 Livsmedelsberedningar

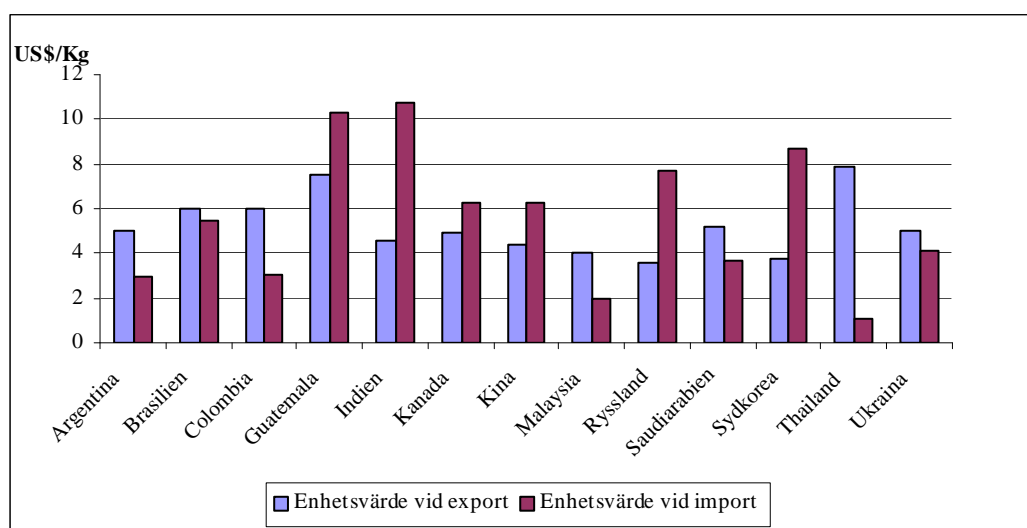
Namnet till trots innehåller produktgruppen inte alla tänkbara livsmedelsberedningar utan bara en undergruppering av dem. Det rör sig om bl.a. tillsatser till mjöl för bakning, ginsengkapslar, emulgerings- och stabiliseringsmedel, nikotintuggummi, örtte, aloe vera-tabletter, c-vitaminpreparat, mjölkersättning, hostmedicin, vissa bredbara smörgåsfetter samt olika mellanprodukter för bruk inom livsmedelsindustrin.

Handel förekommer mellan EU och samtliga studerade länder och i många fall är den av betydande storlek. EU:s tillämpade tullnivå har inte kunnat räknas om till värdetullsekvivalenter, vilket speglar den stora mångfald av produkter som döljer sig under tullpositionen ifråga. EU:s bundna tullnivå ligger dock i närheten av 15 procent, och en liberalisering kan leda till en viss ökning av importen till EU. Utrymmet för inombranschhandel är stort och mångfalden återspeglas i det faktum att vissa tullpositioner på så kallad åttasiffrig KN-nivå omfattas av GSP-systemet medan andra är allt för känsliga för att inkluderas överhuvudtaget.

EU har en global WTO-importkvot med nedsatt tull som omfattar en liten del av produkterna inom kategorin. Kvoten är mycket blygsam och torde inte påverka handeln i någon avgörande utsträckning.

Tullnivån i de studerade länderna varierar mellan knappt fem procent i Saudiarabien och knappt 80 procent i Sydkorea⁶⁰. EU:s export till de studerade länderna är i de flesta fall större än importen från dem. Bara Indien exporterar mer livsmedelsberedningar till EU än vad de importerar från Unionen. Den sammantagna exporten från EU är mångfaldigt större än handeln i motsatt riktning. Thailand, Kanada, Kina och Indien är de länder som exporterar mest till EU-marknaden, medan de större importörerna är Ryssland (också den största importören på området från EU globalt), Saudiarabien (fjärde störst i världen) samt i mindre utsträckning Ukraina, Sydkorea och Kanada. Kanada är en stor importör på den internationella arenan, men bara nio procent av deras import kommer från EU. Handeln med Indien, som tillämpar hög tull på livsmedelsberedningar, är mycket blygsam, medan den med Sydkorea, som tillämpar ännu högre tullar, är något större. Således påverkas handeln uppenbarligen av fler faktorer än bara tullnivåer, men sänkta tullar skulle troligen kunna medverka till att öka exporten till dessa länder.

Figur 14 visar att till sju av 13 länder, med vilka EU har ömsesidig handel, är enhetsvärdet av EU:s export högre än det av importen. Bilden är således inte särskilt entydig (vilket inte är förvånande då det är en mycket heterogen grupp) och det går inte att säga att EU i allmänhet exporterar produkter med högre förädlingsgrad än vad de importerar inom berörd tullposition.

Figur 14 Enhetsvärden i handeln med livsmedelsberedningar mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kilo för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.12.4.5 Läk & smaksatt vatten

Den studerade tullpositionen innehåller bl.a. läsk och smaksatt vatten. För produktkategorin tillämpar EU tullar på strax under 10 procent och kategorin är med i GSP-systemet (som känslig), vilket innebär att ytterligare lägre tullar gäller för import från flertalet av de undersökta länderna. Med tanke på de redan låga tullarna är det inte

⁶⁰ När det gäller partnerländerna saknas jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetull för Ryssland.

troligt att en liberalisering ökar importen i någon större utsträckning. I läskbranschen finns dessutom utrymme för diversifiering och inombranschhandel samtidigt som varumärken lär ha stor betydelse för vilka producenter som säljer bäst. Det är därmed inte säkert att priset är det effektivaste konkurrensmedlet på marknaden.

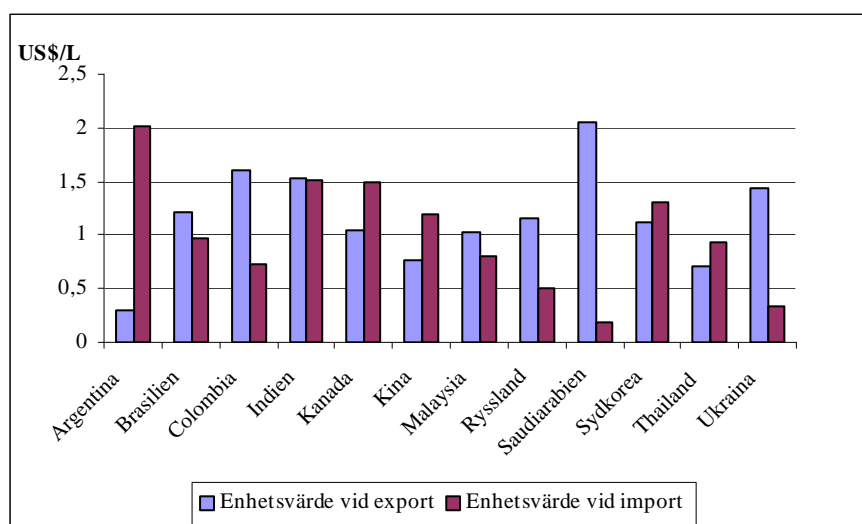
Tullarna varierar i de studerade länderna mellan 5 procent i Ukraina och 30 procent i Indien⁶¹. Handeln domineras av export från EU till de studerade länderna⁶². Thailand, Ryssland, Ukraina, Kanada och Kina är de största exportörerna till EU, men volymerna är förhållandevis små. De största importörerna av läsk och smaksatt vatten från EU är Kanada, Ryssland och Saudiarabien. Exporten till Indien, Kina, Latinamerika och Malaysia, som tillämpar högre tullar, är betydligt mindre och det är sannolikt att en viss ökning av exporten dit kan åstadkommas av en liberalisering på området.

Rent generellt kan sägas att det är svårt att förutsäga utvecklingen av handeln med smaksatt vatten och läsk i framtiden. Mycket tyder på att vattenbrist kan komma att råda i allt större delar av världen. Samtidigt leder ökad ekonomisk utveckling troligtvis till allt bättre fungerande reningssystem för vatten, vilket kan komma att möjliggöra att vatten på allt fler ställen kan drickas direkt ur kranen. Å andra sidan kan en växande medelklass i många u-länder tänkas eftertrakta mer lyxbetonade varor från ”väst” i form av exempelvis buteljerat smaksatt vatten och läsk av vissa kända varumärken. Priserna på sådana drycker lär dock, bland annat på grund av höga transportkostnader, vara höga och åtminstone på medellång sikt göra produkten otillgänglig för stora befolkningsgrupper.

Figur 15 visar att till sju av tolv länder med vilka EU har ömsesidig handel är enhetsvärdet av EU:s export högre än motsvarande för importen. Bilden är således inte särskilt entydig och det går inte att ur informationen säga att EU i allmänhet exporterar läsk och smaksatt vatten med högre förädlingsgrad eller av högre värde än vad som importerats inom berörda tullposition.

⁶¹ Jämförbara tulluppgifter uttryckta i form av värdetull saknas för Thailand.

⁶² Enbart Kina, Malaysia och Thailand är nettoexportörer i förhållande till EU

Figur 15 Enhetsvärden i handeln med läsk och smaksatt vatten mellan EU och utvalda länder

Not: I figuren återges enhetsvärdet uttryckt i US\$ per kilo för den export som går från EU till respektive land samt för den import som går till EU från respektive land. Uppgifter ges bara för länder med vilka EU har handel i båda riktningar.
Källa: Comtrade

4.13 Insatsvaror

Ett sätt att öka konkurrenskraften hos EU:s livsmedelsindustri är att möjliggöra användandet av billigare insatsvaror vid produktionen, vilket bland annat kan åstadkommas via lägre tullar och minskade handelshinder från länder med låga produktionskostnader.

I vissa fall kan legala begränsningar förhindra import av insatsvaror, vilket är fallet när det gäller bl.a. druvsaft. Det är inte tillåtet att importera druvsaft till EU från tredjeland för vinframställning eller för att tillsätta vin.⁶³

För det stora flertalet insatsvaror finns WTO-kvoter med nedsatt tull, men dessa kvoter inkluderar ofta produkter som inte alltid faller under samma tullposition ens på fyrasiffrig HS-nivå. I många fall kan det vara så att tullkvoterna fylls upp av och utnyttjas för import av andra produkter än de vi specifikt studerar.

Det bör noteras att allt större arealer i världen odlas med genetiskt modifierade grödor (GM-grödor). Ett undantag är EU, som har en lång och komplicerad beslutsprocess både för GM-grödor som ska odlas och GM-växter som ska importeras till exempelvis djurfoder. EU är mycket beroende av importerat proteinfoder och på världsmarknaden minskar tillgången på icke genetiskt modifierat foder. I takt med detta stiger också kostnaderna för detta foder. Det finns en risk för att detta i förlängningen påverkar lönsamheten i EU:s egen djuruppfödning negativt och att importen av färdigt kött (från djur som ofta är uppfödda på GM-grödor) ökar.

Speciellt bekymmersamt är att även om exportörer inte har för avsikt att sända genmodifierat foder till EU så kan brukandet av gemensam lastnings-, transport-,

⁶³ Rådets förordning (EG) nr 479/2008 artikel 27.3

förvarings- och förpackningsutrustning leda till att även det icke-genmodifierade fodret kontamineras och innehåller spår av GMO. Sådana små spår som uppmärksammas vid kontroll i samband med införsel till EU kan sedan utgöra grund för att stoppa hela försändelsen. Detta leder till en osäker situation för exportörerna och riskerar att minska deras vilja att exportera till EU. Samma problembild med inblandningar finns mellan EU-godkänt GM-foder och sådant som ännu inte har blivit godkänt för användning inom EU.

Inom smittskyddsområdet förutsätts att EU:s krav efterlevs för att potentialen i liberaliseringarna skall kunna komma till sin fulla rätt. Detta berör framför allt animalieprodukter och innebär att godkända anläggningar för slakt och styckning måste finnas tillgängliga för både nöt-, gris-, och kycklingkött. Dessutom krävs att frekvensen av smittutbrott som föranleder tillfälliga skyddsbeslut hålls på en låg nivå.

4.13.1 Ökad handel och importmöjligheter

EU tillämpar relativt höga tullar på de studerade insatsvarorna (se tabell 26), samtidigt som produkterna med några få undantag⁶⁴ betraktas som allt för känsliga för att inkluderas i GSP-systemet. Det är därför troligt att dessa produkter även i framtiden kommer att skyddas från importkonkurrens med hjälp av tullar och inte bli föremål för några större liberaliseringar i nya bilaterala avtal. Nedan beskrivs dock potentiella effekter för EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri om betydande liberaliseringar trots allt kommer till stånd.

Tabell 26 Tullnivå för studerade insatsvaror

Insatsvara	Beskrivning	EU:s tillämpade tull
Animalieprodukter		
0201	nötkött, färskt eller kylt	93,9
0203	griskött, färskt eller kylt	30,1(0)
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	25,9(4,9)
Mejeriprodukter		
0402	pulver, mjölk & grädde	77,4
0404	vassle	87,0
0405	smör	104,5
0406	ost & ostmassa	56,1(7,7)
Ägg		
0408	ägg utan skal	46,8 (0)
Frukt & bär		
0810	annan frukt & bär, färska	12,8(8,2)
Spannmål		
1001	vete & blandsäd av vete & råg	67,3(12,8)
1003	korn	54,8
Övriga produkter		
1107	malt	39,6
1701	socker	188,6
1801	kakaoböner	0,0

Not: Inom parantes anges genomsnittlig värdetull för EU, och utanför parantes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

⁶⁴ Kakao och merparten av de frukter och bär som hamnar under den studerade tullpositionen är dock inkluderade i GSP-systemet.

EU tillämpar för nästan alla insatsvaror i tabell 26 den bundna tullnivån⁶⁵. Detta trots att grupperna innehåller en mängd varor med såväl olika förädlingsgrad som kvalitet.

4.13.1.1 *Animalieprodukter*

EU importerar färskt eller kylt nötkött huvudsakligen från Brasilien och Argentina bland de studerade länderna (uppgifterna härrör från 2006). På den internationella marknaden är dessa länder tillsammans med Kanada stora aktörer och deras export förväntas enligt OECD (2009) att öka de närmaste åren liksom EU:s importbehov. En liberalisering skulle därför kunna innebära en ökad import. Argentina, Brasilien och Kanada har godkända slakterier och styckningsanläggningar, och är också godkända som exportländer. För Brasiliens del gäller dock det godkännandet bara vissa regioner, på grund av mul- och klövsjuka. En annan faktor som kan dämpa importen är EU:s motstånd mot kött från djur som behandlats med hormoner. Det är svårt att förutsäga vilken effekt sådana aspekter kommer att ha. Att de kan ha stor betydelse visas av att importen från Brasilien sjönk kraftigt när EU ändrade sin förteckning över godkända anläggningar i det landet. Värt att nämna är att EU, inom ramen för sina WTO-åtaganden, tillämpar importkvoter med nedsatt tull på området. Kvoter finns speciellt anvisade för import från bland annat Kanada (och USA), Argentina och Brasilien. Den sammanlagda volymen av alla kvoterna motsvarar drygt 30 procent av den totala importen på området från länder som inte är EU-medlemmar.

Färskt eller kylt griskött importeras i mycket liten utsträckning till EU från de studerade länderna. Globalt sett är Kanada och Brasilien, men även i viss mån Kina, stora aktörer, men EU står för mindre än en procent av världsimporten från dessa länder. OECD (2009) bedömer att exporten från samtliga studerade länder kommer att öka under de närmaste åren. En liberalisering kan därför leda till en ökad EU-import från dessa länder med sänkta kostnader för insatsvaror till följd. EU tillämpar idag ett antal globala WTO-importkvoter med nedsatt tull och i ett fall nolltull på området. Dessutom finns bland annat en mindre WTO-importkvot med nedsatt tull som specifikt tilldelas Kanada. Kvoterna motsvarar totalt knappt 80 procent av den sammanlagda importen på området till EU från länder utanför EU.

EU importerar färskt, kylt eller fryst fjäderfäkött främst från Brasilien av de studerade länderna, men även från Argentina och Thailand. Ur ett globalt perspektiv är Brasilien den i särklass största exportören av de studerade länderna men även Kina, Kanada, Argentina, Saudiarabien och Thailand har betydande export. EU:s andel av världsimporten från dessa länder bortsett från Thailand och Argentina är låg. Framförallt Brasilien och Thailand förväntas kraftigt öka exporten av kycklingkött framöver, medan Argentinas betydelse som exportör bedöms minska kraftigt samtidigt som EU:s importbehov ökar något (OECD, 2009). Sammantaget kan lägre importtullar leda till ökad import från några av de studerade länderna, med minskade kostnader för vidareförädlade företag inom EU till följd. EU tillämpar idag ett antal globala WTO-importkvoter som täcker in delar av produktkategorin och inom vilka nedsatta tullar eller i vissa fall nolltull råder. Det finns dessutom bland annat två mindre, specifika kvoter för Brasilien och en för Thailand med tullfrihet. Kvoternas storlek motsvarar drygt 15 procent av den totala importvolymen på området från länder utanför EU.

⁶⁵ Den tillämpade tullen för färskt eller kylt griskött samt färskt, kylt och fryst fjäderfäkött ligger ett par procentenheter lägre än den bundna tullen.

4.13.1.2 Mejeriprodukter

Mjolk- och gräddpulver importeras till EU i mycket små mängder från de studerade länderna till EU och uppgår till mindre än en procent av den totala världsimporten. Detta kan bero på den höga tullen på cirka 80 procent. Endast Kanada och Ukraina har en någorlunda betydande export till unionen. Däremot är många av de undersökta länderna ganska stora exportörer på världsmarknaden. De största utgörs av Argentina, Ukraina, Malaysia och Brasilien och för samtliga dessa länder utom Ukraina (som förutspås en måttlig minskning av exporten) förväntar sig OECD (2009) en ökad export de kommande åren. En liberalisering av de mycket höga tullarna torde leda till ökad import från nämnda länder och pressade insatsvarupriser för EU:s producenter av bland annat bakverk och sockerkonfektyr. I nuläget tillämpar EU en global WTO-importkvot med nedsatt tull, som till sin storlek motsvarar mer än 60 procent av den totala importvolymen ifrån länder utanför EU.

Inte heller vassle importeras i någon nämnvärd omfattning från de berörda länderna, vilket troligen beror på en mycket hög tull (87 procent). En liten import till EU förekommer dock från Kanada. På världsmarknaden har Kanada, Argentina och Saudiarabien betydande export. EU:s andel av den totala världsimporten av vassle från länderna ifråga uppgår till mindre än en procent. Potential till ökad import från dessa marknader, med lägre insatsvarupris till följd, finns om en liberalisering skulle ske på området.

Smör exporteras i princip inte alls från partnerländerna till EU. Ett undantag är dock Kanada. Globalt är Argentina, Kanada och Ukraina relativt stora exportörer och det finns potential till ökad import därifrån vid en liberalisering. Detta illustreras av det faktum att EU:s import av smör från länderna ifråga uppgår till två procent eller mindre av den totala världsimporten av smör från dessa länder. Dock bedömer OECD (2009) att Ukrainas export de kommande åren kommer att minska relativt kraftigt samtidigt som exporten från Argentina och exempelvis Malaysia och Saudiarabien ökar. I ursprungsläget finns en mindre global WTO-importkvot för import in till EU med nedsatt tull samt en större importkvot specifikt för Nya Zeeland. Den volym som importkvoterna omfattar utgör mer än hälften av EU:s totala smörimport från länder utanför EU.

Det enda av de utvalda länderna som idag är en betydande exportör av ost och ostmassa till EU är Kanada. På den internationella marknaden är Argentina, Saudiarabien samt Ukraina stora aktörer. EU:s import från dessa länder underskrider dock en procent av den totala världsimporten från länderna ifråga. Det är troligt att importen från i första hand dessa länder kan komma att öka i samband med en liberalisering. Enligt OECD (2009) bedöms den kanadensiska exporten minska något de närmsta åren medan framförallt Argentina och Brasilien förväntas öka exporten i hög takt. Vidare bedöms EU:s import öka något under samma period. I nuläget har EU flera globala WTO-importkvoter för ost och ostmassa med nedsatt tull. Det finns även en mindre WTO-importkvot med nedsatt tull speciellt för Kanada. Kvoternas sammanlagda storlek omfattar närmare sextio procent av den totala importvolymen från länder utanför EU.

4.13.1.3 Ägg

Ägg (utan skal) importeras inte i några betydande mängder från de studerade länderna. En viss import finns dock från framförallt Indien och Argentina. På världsmarknaden är

Indien, Kina och Kanada förhållandevis stora. Viss potential till ökad import från länderna ifråga finns om en liberalisering skulle komma till stånd, vilket illustreras av det faktum att EU:s andel av den totala världsimporten av ägg från framförallt Kina och Kanada är mycket låg. I ursprungsläget existerar en global WTO-importkvot för import in till EU med nedsatt tull, vilken omfattar mer än 60 procent av den totala volymen import av de berörda produkterna till EU från länder utanför EU.

4.13.1.4 *Frukt och bär*

Den utvalda tullpositionen för färska frukter och bär är relativt grov och innehåller många olika sorters bär och frukter. Colombia, Argentina, Thailand och Malaysia är relativt stora exportörer till EU-marknaden, men det rör sig förmodligen huvudsakligen om frukt eller bär av annan typ än de som traditionellt används i åtminstone svensk bärförädling. På den internationella marknaden utgör Thailand och Kanada de största aktörerna bland de studerade länderna och det är sannolikt att importen därifrån av relativt billiga insatsvaror till bland annat svensk bärförädlingsindustri kan komma att öka vid en liberalisering. EU:s import på området från Thailand och Kanada uppgår bara till tio respektive en procent av världsimporten från respektive land. En betydande ökning förutsätter dock att bären och frukterna ifråga kan uppbära de transportkostnader som följer av export till EU och att det inte bedöms vara mer lönsamt att förädla dem på plats. Dessutom är EU:s tullnivå redan från början förhållandevis låg (i närheten av tio procent), varför effekterna av en liberalisering torde bli begränsade.

4.13.1.5 *Spannmål*

Vete importeras i stor skala till EU från framförallt Kanada, Ryssland och Ukraina, men även till viss del från Brasilien, bland de utvalda länderna. Globalt sett är samma länder förutom Brasilien men inklusive Argentina stora vetexportörer och ökad import från länderna till EU kan förväntas följa ur en liberalisering. Detta särskilt med tanke på att EU:s import från exempelvis Argentina underskrider en procent av landets totala export på området och att importen från näraliggande Ryssland bara ligger på ca nio procent av landets export. OECD (2009) bedömer dessutom ganska omfattande framtida exportökningar av vete från framförallt Ukraina, Kina och Argentina, vilket ytterligare skulle kunna styra utvecklingen i den riktningen. EU har idag ett antal WTO-kvoter med nedsatt tull eller nolltull. Kvoterna är oftast globala till sin karaktär, med undantag för bland annat en mindre kvot med nedsatt tull som tilldelas Kanada. Den sammanlagda volymen hos WTO-importkvoterna för vete uppgår till drygt 40 procent av importvolymen från tredjeland.

Korn importeras till EU i princip enbart från Ryssland och Ukraina av de utvalda länderna. På den internationella marknaden är framförallt Ukraina en stor exportör, men även Kanada, Ryssland och i viss mån Argentina har betydande export av korn. EU:s andel av den totala världsimporten från i första hand Ukraina och Argentina är mycket liten (under en procent). Det är troligt att importen av korn framförallt skulle öka från nämnda länder i kölvattnet av liberaliseringar på området och leda till en lägre varuförsörjningskostnad för EU:s livsmedelsindustri. EU tillämpar två olika globala WTO-kvoter för korn med nedsatt tull. Den sammanlagda volymen av WTO-importkvoterna omfattar cirka 50 procent av den totala importen från andra länder till EU i storlek.

4.13.1.6 Övriga produkter

När det gäller export av malt till EU från partnerländerna är volymerna i det närmaste obefintliga. Bara Kina och Ryssland har överhuvudtaget någon export av malt till EU. På den globala marknaden är Kanada och Argentina stora exportörer, men även Ryssland och Kina har ganska betydande export av malt. Det är därför sannolikt att importen av malt från dessa länder till EU kan komma att öka vid en liberalisering, särskilt med tanke på att EU:s andel av världsimporten från dem med god marginal underskrider en procent.

Socket betraktas som en extraordinärt känslig produkt för EU, vilket återspeglas i de höga tullar som tillämpas. Betydande volymer importeras ändå från Brasilien, men även från Indien och Argentina. På världsmarknaden är framförallt Brasilien men även i viss mån Thailand och Indien stora exportörer, men EU:s andel av den totala världsimporten av socker från länderna ifråga ligger på tre procent eller lägre. Ökad import från dessa länder och kraftigt pressade sockerpriser för EU:s konsumenter och livsmedelsindustri är att vänta om omfattande liberaliseringar skulle genomföras. Enligt OECD:s bedömningar förväntas sockerexporten öka ganska markant från framförallt Brasilien samtidigt som EU:s importbehov väntas öka något, vilket kan stärka en sådan utveckling ytterligare. Även exporten från vissa av de andra utvalda länderna förutspås öka, men då från förhållandevis mycket lägre nivåer. Värt att nämna är att EU i nuläget bland annat tillämpar en global WTO-importkvot på området med nedsatt tull, en mindre WTO-importkvot tilldelad Brasilien med nedsatt tull och en mindre WTO-importkvot tilldelad Indien med nolltull. Den totala volymen av WTO-kvoterna utgör drygt hälften av den till EU exporterade volymen, men då räknas även en större tullfri WTO-kvot till AVS-länderna in. Dessutom har länderna på västra Balkan stora tullfria sockerkvoter. Vissa av dessa länder har en export till EU som är betydligt större än den från exempelvis Brasilien.

För kakaoböner är tullen redan i utgångsläget satt till noll, så någon större effekt av bilaterala avtal på den del av insatsvarukostnaderna som härrör från kakaoanvändning är inte trolig. EU:s import av kakaoböner tillfredställs förövrigt till största delen från andra länder än de som här valts ut, men en inte helt obetydlig import sker från Brasilien, Colombia och Malaysia. På den internationella arenan är Malaysia överlägset störst bland de utvalda länderna. EU står dock bara för ca fyra procent av världsimporten därifrån.

5 Avslutande diskussion

Det främsta syftet med rapporten är att övergripande visa hur EU:s (och Sveriges) livsmedelsindustri kan komma att påverkas om nya bilaterala avtal förhandlas fram i enlighet med ambitionerna i Global Europe.

Generellt så ökar handeln med de inblandade ländernas ekonomiska storlek, och minskar med avståndet länderna emellan. På mer detaljerad nivå behöver man också ta hänsyn till specifika marknadstillträdesvariabler som tullar och förekomst av tekniska handelshinder.

Tabell 27 visar hur vi bedömer att dessa faktorer kan påverka EU:s export till några av de länder som EU håller på att förhandla med. I tabellen innebär plustecken positiv effekt för handeln och minustecken negativ påverkan. Tullar har alltid en negativ effekt på handeln, men höga tullar idag betyder att ett bilateralt avtal kan leda till förhållandevis stora riktade tullsänkningar gentemot EU vilket ger en fördel gentemot konkurrenter i andra länder.

Tabell 27 Hur påverkas EU:s export med de utvalda länderna av nya avtal?

	Ekonomins storlek	Kulturella likheter	Geografi (avstånd)	Utrymme för tullsänkningar (medeltull alla jordbruksprod)
MERCOSUR	++	+	-	+
Colombia	+	+	-	++
Guatemala	+	+	-	+
Indien	++	+	-	+++
Kanada	++	+	-	++
Kina	+++	-	-	++
Malaysia	+		-	+
Ryssland	+	+	+	+
Thailand	+	-	-	++
Ukraina	+	-	+	++
Saudiarabien	+	-	+	+
Sydkorea	++	-	-	++

Not: Brytpunkter för ekonomins storlek är > 1 200 mdr US\$ +++, > 500 US\$ ++, motsvarande intervall för tullsänkningar är 0-15 % +, 15-30 % ++, >30% +++. För kulturella likheter ges ett + om landet har både ett gemensamt språk och kolonialt förflutet gentemot något EU-land.

Källa: Comtrade

Om vi enbart ser till **ekonomisk storlek** torde det finnas stor potential för ökad export av livsmedelsindustriprodukter från EU Kina, Kanada, Indien, Sydkorea, Brasilien och Ryssland. Flera av dessa länder har en snabbt växande medelklass som troligen kommer

att efterfråga mer förädlade europeiska produkter. Kulturella skillnader kan vara en dämpande faktor gentemot en del av länderna, framför allt de i östra Asien.

Om vi istället tittar på **potential för tullsänkning** kan vi konstatera att de mest skyddade marknaderna idag är Indien och Thailand. Framförallt Indiens tullar är anmärkningsvärt höga, inte minst när det gäller alkoholhaltiga drycker. Dessutom tillämpar länder som Indien, Ryssland och Ukraina ofta olika handelsstörande åtgärder och krångliga regelverk, vilket försvårar handel. Om bilaterala avtal kan leda till förbättringar inom detta område bör det finnas en stor potential för ökad export till dessa länder. De övriga länderna tar inte ut särskilt höga tullar för de produkter vi valt att studera. EU-företagen kommer därför inte att få någon särskilt stor fördel gentemot konkurrenter i länder utan avtal, men ett försteg på 10-15 procent är inte att förakta.

När det gäller **potentialen att tillgodose EU:s livsmedelsindustri med billigare insatsvaror** torde avtalen med Argentina, Kanada och Brasilien vara av störst intresse. Även från Kina finns dock betydande möjligheter att öka importen. Ryssland och Ukraina ska inte heller glömmas bort eftersom de bland annat är stora spannmålsproducenter och ligger nära EU. Det finns dock en stor risk att EU inte går med på att sänka tullarna på insatsvaror som socker och animalieprodukter speciellt mycket.

Sammantaget rymmer de bilaterala avtal som kan komma att slutas mellan EU och Indien samt Kanada betydande potential att ge konkurrensfördelar för EU:s livsmedelsindustri på dessa marknader. Självfallet saknar heller inte övriga bilaterala avtal betydelse i sammanhanget. Kina och Ryssland är mycket intressanta marknader, men i dessa fall handlar förhandlingarna i dagsläget inte om direkta tullsänkningar.

Framför allt kan avtalen bidra till att öka den handel som redan finns, eftersom de fasta inträdeskostnaderna i stor utsträckning redan är betalade. Det är dock mer osäkert om de nya avtalen kommer att leda till betydande förändringar i handelsmönstren.

5.1 Vissa produkter kommer inte att omfattas

De nya bilaterala avtalen kommer förmodligen att omfatta fler jordbruksprodukter än många av de avtal EU har idag. Det är dock mycket troligt att vissa produkter inte inkluderas, eftersom parterna inte vill att deras producenter ska behöva möta en ökad importkonkurrens.

Att döma av hur EU har agerat tidigare kommer de nya avtalen förmodligen att innehålla få eller inga tullsänkningar för socker, mejeriprodukter och kött. Detta är produkter för vilka EU har en omfattande marknadsreglering och EU-priset ofta ligger långt över de nivåer som gäller på världsmarknaderna.

Villkoren för jordbruksprodukter spelar roll också för livsmedelsindustrin. Om tullarna förbli höga på råvaror som socker och mejeriprodukter så blir EU:s livsmedelsföretag inte av med den kostnadsnackdel som höga råvarupriser innebär. Samtidigt kommer avtalen att leda till att EU sänker tullarna på förädlade livsmedel, vilket bjuder in till ökad konkurrens på den marknaden.

Samtidigt kommer avtalen förmodligen att innehålla regler mot exportskatter och andra åtgärder som länder kan ta till för att minska exporten av råvaror. En sådan regel kan hjälpa EU:s livsmedelsindustri att få säkrare tillgång till råvaror under pristoppar av det slag vi såg under 2008.

5.2 Sammanfattande slutsats för varugrupperna

EU:s livsmedelsindustri har goda förutsättningar att klara den ökade konkurrens som kan bli följden av att EU sänker tullarna i de nya avtalen. Vilka produkter som konsumenterna föredrar beror inte bara på priset, utan till stor del på kvalitetsfrågor och mer känslomässiga faktorer relaterade till geografiskt ursprung, historia och tradition. Sådana aspekter kan signaleras bland annat via framgångsrika varumärken som konsumenterna associerar med exempelvis en viss kvalitet. Värdet av det bör inte underskattas.

Vi ser därför inte någon stor risk för att de nya avtalen skulle leda till att många EU-producenter av högförädlade livsmedel blir utkonkurrerade. Snarare kan avtalen leda till ett ökat utbud för konsumenterna så att de får större möjligheter att välja produkter efter egna preferenser. Det finns dock ett antal livsmedelsindustriprodukter som EU idag skyddar med höga tullar (exempelvis animalieprodukter och juicer) och det är sannolikt att importkonkurrensen för dessa produkter kan öka markant när eller om tullarna sänks.

På längre sikt kan det inte uteslutas att företag väljer att lägga sina fabriker i länder eller regioner med stora marknader, då detta bland annat medför lägre transport- och arbetskraftskostnader samt god tillgång på billiga råvaror. Om de nya bilaterala avtalen i förlängningen bidrar till en ökad utflyttning av företag skulle det sannolikt få en negativ inverkan på såväl livsmedelsindustrin som sysselsättningen i både Sverige och EU och gå i motsatt riktning mot avtalens syfte, som ju är att öka Europas konkurrenskraft och sysselsättning.

5.2.1 Bröd, bakverk och sockerkonfektyr

Produktkategorin omfattar **sockerkonfektyr, choklad, söta kex samt övriga kex och bakverk**. EU tillämpar tullar kring 20 procent på området och många av partnerländerna har därutöver GSP-preferenser som innebär något lägre tullar. Om EU avskaffade sina tullar skulle det förmodligen leda till en ökad import av produkterna ifråga och eventuellt en ökad etablering av produktion utrikes. Utvecklingen skulle dock knappast vara explosionsartad. Detta tillsammans med den stora potential för inombranschhandel⁶⁶ som finns gör att farhågorna för att EU:s industri på området kan komma att konkurreras ut på hemmamarknaden inte bör överdrivas.

EU är nettoexportör av flertalet av de studerade produkterna, vilket är särskilt markant för söta kex och choklad. Vid export till de studerade länderna möter EU-företagen tullar på ungefär samma nivå som de som EU tar ut, och ibland något lägre. Indiens tullar är konsekvent de högsta, ungefär 30 procent. Det betyder att nya möjligheter

⁶⁶ Med inombranschhandel menas att den mesta handeln sker mellan länder som exporterar och importerar liknande varor och som har ungefär samma teknologi och faktorproportioner.

skulle öppnas för EU-export om dessa tullar togs bort. Förenklad tulladministration skulle stärka effekten ytterligare. Exportökningarna skulle dock förmodligen stanna på en tämligen begränsad nivå med tanke på de relativt modesta tullnivåer som oftast redan råder.

EU tar ut mycket höga tullar på nästan alla insatsvaror av vikt för bröd, bakverk och sockerkonfektyr. Det faktum att flertalet av dessa varor är exkluderade från det generella preferenssystemet (GSP) indikerar att EU inte tror att den inhemska produktionen av dem klarar internationell konkurrens. Det är därför mindre troligt att EU kommer att acceptera någon större sänkning av tullarna på dessa produkter (socker och mejeriprodukter).

5.2.2 Alkoholhaltiga drycker

De alkoholhaltiga drycker som vi studerat är **öl, vin, whisky och vodka**. EU är för vissa av dessa produkter en betydande och för vodka en ledande exportör på den globala marknaden. EU:s export av dessa produkter överstiger oftast kraftigt vad vi importerar. Det finns dock också en betydande import, framför allt av vodka från Ryssland och Ukraina, vin från Argentina och whisky från Kanada. Vi bedömer inte att det finns någon större risk att de nya avtalen skulle leda till att EU-industrin konkurreras ut, eftersom EU:s tullar redan är mycket låga (tullfrihet för öl, whisky och vodka samt ca tre procent tull på vin).

Alkoholhaltiga drycker är dessutom en produktkategori där många fler faktorer än låga tullar och konsumentpriser avgör de handlade volymernas storlek. Exempel på sådana faktorer är kvalitet, tradition och tillgång till kända varumärken. Detta medför dock inte att den liberalisering som kan följa av tecknandet av nya bilaterala avtal saknar betydelse på området. Tvärtom ligger tullnivån för flera av de studerade länderna osedvanligt högt och en liberalisering kan därför relativt sett få stora konsekvenser.

Indien tillämpar mycket höga tullnivåer (100-150 procent) för varugruppen. Vi tror därför att det finns stor potential för ökad export dit, bland annat med tanke på den indiska marknadens storlek och tillväxtpotential samt det faktum att viss export redan förekommer dit trots de höga tullarna⁶⁷. Även Thailand tar ut höga tullar på alkoholhaltiga drycker (60 procent), och även i de fall där tullarna är relativt låga idag kan sänkta tullar ge ganska stora effekter om de marknader som sänkningarna sker på är av betydande storlek. Oavsett om handelsavtalen ingås eller ej lär även det ökande välståndet i många av partnerländerna och den kulturella och preferensmässiga utveckling som följer i globaliseringens spår bidra till ökad konsumtion av alkoholhaltiga drycker från EU av hög kvalitet och med lång tradition i produktionen.

Att öka EU:s export av alkoholhaltiga drycker till relativt fattiga u-länder kan ses som kontroversiellt ur en etisk ståndpunkt. I studien görs emellertid en handelsbedömning och någon etisk värdering har inte gjorts.

⁶⁷ Vissa länder som exempelvis Saudiarabien tillämpar importförbud för alkoholhaltiga drycker av etiska eller religiösa skäl. I delstaterna Gujarat (ca 60 miljoner invånare), Mizoram (ca 1 miljon invånare) och Manipur (ca 2 miljoner invånare) i Indien råder också officiellt alkoholförbud, men den totala indiska marknaden är betydligt större och uppgår till över en miljard konsumenter.

De viktigaste insatsvarorna på området är spannmål, druvsaft⁶⁸ och socker. Detta är produkter som EU inte gärna ger tullförmåner för, och det är inte särskilt troligt att de nya avtalen kommer att ändra på den inställningen. Å andra sidan ligger inte alltid EU:s spannmålspriser över världsmarknadens nivå, så problemet ska inte överdrivas. Det är dock troligt att EU väljer att prioritera primärproduktionen framför förädlingsindustrin. För vissa nischprodukter där tradition och autenticitet är viktiga karakteristika kan dock användandet av inhemska insatsvaror vara att föredra även om de är dyrare. Ett exempel är Absolut Vodka där det faktum att den tillverkas av svensk spannmål (i det här fallet vete) är en viktig ingrediens i marknadsföringen.

5.2.3 Bearbetade animalieprodukter

De bearbetade animalieprodukter som vi studerat är **frost styckat gris- och kycklingkött**. EU brukar betrakta dessa produkter som mycket känsliga för importkonkurrens, och det är därför inte särskilt troligt att avtalen kommer att leda till att tullarna tas bort helt. Vi har trots det valt att analysera vad som skulle kunna vinnas om mer omfattande liberaliseringar genomförs. EU:s tullar ligger i utgångsläget på runt 50 procent för frost kycklingkött och på 30 procent för frost griskött.

Handeln med animalieprodukter påverkas mycket av hygien- och smittskyddsregler. EU och Sverige har bra status i det avseendet och borde därför ha goda förutsättningar att exportera till alla marknader. Att få ett nytt land att acceptera animalieprodukter från olika EU-länder kan dock vara en mycket lång och invecklad process. Om tullarna sänks kan det vara frestande för många länder att bromsa importen med hjälp av olika tekniska hinder istället. Om tullarna sänks är det troligt att befintlig export ökar snarare än att nya marknader öppnas, i alla fall på kort sikt.

EU-företag kan inte heller räkna med att avtalen snabbt kommer att leda till nya importmöjligheter. Även om EU skulle sänka sina tullar så måste allt kött komma både från godkända länder och från godkända anläggningar. Många av de länder som EU nu håller på att sluta avtal med har inte den statusen.

Produktkategorin beredda animalieprodukter är inte lika diversifierad som de övriga kategorierna vi diskuterar här. Visserligen finns det skillnader i uppfödningmetoder och styckningsdelar, men variationen är inte alls lika stor som för exempelvis vin och sockerkonfektyrer. Det betyder att förutsättningarna för inombranschhandel är mindre. En ökad import till EU-marknaden i kölvattnet av sänkta EU-tullar skulle således kunna slå ganska hårt mot EU:s livsmedelsindustri på området. Dock väntas den globala efterfrågan på beredda animalieprodukter att öka i takt med att allt större befolkningsgrupper i u-länderna får råd att konsumera dem. Detta förutsätter emellertid att kostnadslägena i de olika exportländerna inte skiljer sig åt alltför mycket.

EU är en stor nettoexportör av frost griskött, men nettoimportör av frost kycklingkött. Detta gäller även i handeln med de länder som studerats närmare här. Den i särklass största exportören av frost kycklingkött till EU är Brasilien, men även import från exempelvis Thailand spås kunna öka i betydelse de närmaste åren. EU i sin tur

⁶⁸ Det är dock (enligt Rådets förordning (EG) nr 479/2008 artikel 27.3) inte tillåtet att importera druvsaft till EU från tredjeland för vinframställning eller för att tillsätta vin.

exporterar fryst kycklingkött till framför allt Ryssland, Malaysia och Ukraina. På grisköttområdet är de största importländerna Ryssland och Sydkorea, men den ryska självförsörjningsgraden förväntas att öka. EU:s import av griskött från de undersökta länderna är mycket liten.

I fyra av de undersökta länderna, närmare bestämt Indien, Ryssland, Sydkorea och Thailand, ligger tullarna på griskött kring de 30 procent, dvs. samma nivå som råder i EU. För övriga länder ligger tullarna på lägre nivåer. OECD (2009) bedömer att Indiens importbehov kommer att öka de närmaste åren. Det är troligt att en liberalisering skulle kunna påverka EU:s export till dessa länder och kanske framförallt till Indien i positiv riktning. Brasilien och Kina kommer dock med tiden med stor sannolikhet att bli allt större konkurrenter till EU på den internationella arenan.

Även på kycklingområdet är EU:s tullnivå hög (ca 50 procent) i jämförelse med de nivåer som råder i de flesta studerade länder⁶⁹. Indiens mycket höga tull kan få det att se ut som att ett avtal skulle kunna öppna en ny och viktig marknad, men det finns åtminstone tre anledningar att tvivla på det. Den första är att det inte är säkert att fjäderfäkött kommer att omfattas av avtalet. Den andra är att Indien sedan några år tillbaka har förbjudit viss import av gris- och fjäderfäkött från bland annat EU, med hänvisning till risken för fågelinfluensa. För det tredje bedömer OECD (2009) att Indiens importbehov kommer att minska i framtiden. På den globala arenan förväntas framför allt Brasilien och Thailand öka exporten av fryst kycklingkött kraftigt framöver, vilket troligtvis kommer att påverka även EU:s kycklingköttindustri.

För kycklingkött gäller att många stora importländer som exempelvis Ryssland, Kina, Sydkorea, Kanada och Saudiarabien hämtar mycket små andelar av den totala importen från EU. Det är svårt att säga om en tullförmån skulle vara tillräcklig för att få dessa länder att delvis gå över till EU-producerat kött.

EU tar ut höga tullar på slaktkroppar av gris och fjäderfä som kan användas som insatsvaror i produktionen av till exempel djupfrysta pajer, pizzor och piroger. Det är inte sannolikt att de nya avtalen kommer att ändra särskilt mycket på tullnivåerna för dessa produkter. I den mån det redan förekommer import kan man tänka sig att avtalen kommer att innehålla tullfria kvoter baserade på befintlig handel. Om mer omfattande liberaliseringar skulle genomföras och smittskyddsbestämmelser inte sätta käppar i hjulen, är det dock möjligt att kostnaden för insatsvaror skulle kunna pressas till gagn för EU:s livsmedelsindustri. Styckade frysta djurdelar är inte en särskilt högförädlad produkt och det är osäkert om importen av hela eller halva djurkroppar som insatsvaror till EU:s förädlingsindustri på området kan förväntas öka i samband med en liberalisering. Höga transportkostnader kan istället tänkas göra det mer lönsamt att stycka djuren på plats i ursprungsländerna och först därefter exportera.

5.2.4 Övriga produkter

De förädlade jordbruksvaror som är placerade i kategorin ”övriga produkter” utgörs av **ost, frysta bär, juicer, livsmedelsberedningar samt läsk och smaksatt vatten**. Produkterna skiljer sig betydligt från varandra så vi kommenterar dem därför separat nedan. När det gäller GSP inkluderas frysta bär, juicer samt läsk och smaksatt vatten

⁶⁹ Undantaget Indien vars tull ligger på 100 procent.

helt i systemet medan livsmedelsberedningar bara delvis är med och ost helt utesluts. För framförallt ost tillämpas betydande WTO-importkvoter med olika grader av nedsatt tull.

EU:s tullnivå på **ost** är hög (knappt 50 procent) och en liberalisering skulle kunna öka importen till EU. Det är dock inte uppenbart att sådan import alltid konkurrerar direkt med försäljningen av namnskyddad ost från EU.

Länder som Indien och Sydkorea har höga tullar på ost, och om avtalen leder fram till stora tullsänkningar kan en faktor som håller tillbaka exporten dit försvinna. Ostmassa som insatsvara kan komma att i ökande utsträckning importeras från länder som Argentina, Brasilien och Ukraina, på grund av ökad produktion där samt till följd av lägre tullar till följd av bilaterala avtal. EU:s import utgör idag endast en liten andel av dessa länders totala export. Om det skulle bli lönsamt att importera råvara för vidareförädling finns det troligen utrymme för denna import att öka.

På **frysta bär** är EU:s tull måttlig (ca 20 procent) och kategorin betraktas inte heller som lika känslig, då den omfattas av GSP-systemet. Även de studerade länderna håller relativt låga tullar, med undantag för Indien, Kina och Sydkorea som har tullnivåer på 30 procent. EU borde kunna öka sin export till dessa länder om och när de nya avtalen trätt ikraft. Särskilt Kina och Kanada är stora importörer av frysta bär internationellt sett men hämtar bara mindre delar av sin import från EU, vilket indikerar potential till ökad handel. Kanada, Ryssland och Ukraina är betydande exportörer till EU och de klimat- och naturmässiga likheterna gör det troligt att exporten till stor del utgörs av samma sorts bär som Sverige i huvudsak handlar med. En liberalisering kan öka konkurrensen från dessa länder, men också innebära en säkrad tillförsel av billiga insatsvaror till svensk bärförädlingsindustri som redan har uppbyggda resurser på området. EU:s import av bär från Kanada, Ryssland och Ukraina är i ett internationellt perspektiv låg.

EU:s tull på **juicer** är tämligen hög (40 procent), men produktkategorin omfattas trots det av GSP-systemet. En liberalisering skulle kunna leda till ökad import, även om en del då sannolikt skulle avse juicer eller safter från produkter som inte produceras inom EU. Bland partnerländerna sticker de höga tullarna i Indien och Sydkorea ut. Sannolikt skulle EU i samband med en liberalisering kunna öka exporten dit. Kanada, Saudiarabien och Sydkorea är stora importörer på den internationella arenan vars import av juicer från EU inte i något fall utgör mer än 10 procent av den totala juiceimporten. Även när det gäller lite exotiska ”nischjuicer” eller ”nischsafter” som baseras på traditionellt svenska råvaror kan nya marknader öppnas upp. Importen av färska bär och frukter som insatsvaror kan begränsas av relativt låga enhetsvärden som kan göra transporter av dem olönsamma. Tullarna på dessa insatsvaror är redan idag låga, men exempelvis Kanada kan komma att exportera mer frukt och bär till EU till följd av en liberalisering. Detta skulle då kunna utnyttjas av svensk bärförädlingsindustri för att pressa ned råvarukostnaderna.

Produktkategorin **livsmedelsberedningar** är en mycket heterogen grupp, för vilken EU:s bundna tull ligger ganska lågt (15 procent) och det är inte troligt att en liberalisering skulle leda till en alltför kraftigt ökad import. Bland partnerländerna ligger tullarna mycket högt för Indien och Sydkorea, varför en liberalisering kan förväntas leda till omfattande ökning av exporten dit. Kanada är dessutom en stor importör globalt sett på området, men hämtar bara runt nio procent av importen från EU, vilket borde kunna förbättras. Produktkategorins mycket diversifierade karaktär gör att en stor

mångfald insatsvaror kan komma till användning vid produktionen. Rent generellt kan en ökad tillgång till billiga insatsvaror komma att bli möjlig vid en liberalisering.

EU tillämpar ganska låga tullar på **läsk och smaksatt vatten** (knappt 10 procent). Det är således inte troligt att importen av produktkategorin kommer att öka särskilt mycket i samband med att nya avtal ingås. Dessutom bedöms faktorer som varumärken vara av stor betydelse på området. Bland de utvalda länderna tillämpas högst tullar på läsk och smaksatt vatten av Indien (30 procent), men även de latinamerikanska länderna, Malaysia och Kina har i sammanhanget ganska höga tullar (20 procent). Det är sannolikt att exporten från EU till nämnda länder kan komma att öka i samband med att handeln liberaliseras, särskilt med tanke på de många starka varumärken som EU:s industri förfogar över på området.

Bilaga 1: EU:s befintliga handelsavtal

I bilagan redovisas vilka länder som EU har handelsavtal med, dock ges ingen historisk bakgrund till de olika avtalen, och för de större länderna redovisas vilka övergripande förmåner som ges vid import till EU. Respektive lands huvudsakliga exportmarknader, export- och importprodukter samt inom vilka sektorer den största produktionen sker redovisas också. Avsnittet baseras, om inte annat anges, på uppgifter från WTO (*Tariff Profiles 2008*) och FAO (*Statistical Country Profiles och Compendium of Food and Agriculture Indicators*). I bilagor till rapporten redovisas vilka förmåner som ges till EU under respektive sektor, ländernas tullstruktur samt WTO:s sammanställningar av frågor i SPS-kommittén.

EES-området

EES-avtalet trädde i kraft 1994 och tecknades mellan EG (nuvarande EU) och ett antal västeuropeiska stater inom ramen för EFTA. Det nuvarande EES-avtalet bygger på äldre bilaterala avtal och har tolkningsföreträde vid eventuella oklarheter. Flera av de ursprungliga EFTA-staterna gått med i EU vilket resulterat i ett avtal mellan nuvarande EU och Island, Liechtenstein och Norge.

Avtalet innebär frihandel för i första hand industriprodukter och icke-känsliga bearbetade jordbruksprodukter. För övriga jordbruksvaror (främst jordbruksvaror, men även vissa bearbetade produkter) finns speciella bilaterala överenskommelser i form av så kallade ”protokoll” eller ”artiklar” mellan EES-staterna och EU. Dessa överenskommelser är länderspecifika och därför varierar förmånerna mellan länderna. I de fall EES-avtalet kommer i konflikt med de länderspecifika överenskommelserna är det EES-avtalet som har tolkningsföreträde. Avtalet innefattar också att ett gemensamt regelverk tillämpas som kraftigt reducerar förekomsten av tekniska handelshinder.

Schweiz har inte skrivit under EES-avtalet och återfinns därför under avsnittet om övriga EFTA-länder.

EES-avtalet innebär också att Norge och Island tillämpar EU:s regelverk på flera områden, vilket gör att det sällan uppstår SPS-relaterade handelshinder.

Island

Det bilaterala avtalet mellan EU och Island trädde i kraft 1973, men Island är också inbegripet i EES-avtalet. EU utgör Islands överlägset största exportmarknad på jordbruksområdet följt av USA, Japan, Norge och Kanada. De största exportprodukterna är enligt FAO fiskmjöl, fiskolja och hästar, samtidigt som de största importprodukterna är beredda livsmedel, bakverk och vin. Under 2004 uppgick Islands totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 50 455 dollar och störst produktion skedde inom sektorerna mejeri, kött, och rotfrukter. Värt att nämna här är att Island är ett förhållandevis litet land befolkningsmässigt, med mycket blygsam om än effektiv jordbruksproduktion.

Island har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 109,3 procent, vilket får betraktas som mycket högt. Det finns dock en hel del luft i bindningarna i och med att den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 40,8 procent.

EU:s handelsavtal med Island (inklusive EES-avtalet) innefattar ett antal förmåner för jordbruksprodukter. Generellt avskaffas tullarna för bearbetade jordbruksprodukter som inte bedöms vara känsliga medan känsliga bearbetade jordbruksprodukter har något nedsatt tull.

Island har, jämfört med övriga EFTA-länder, fördelaktiga förmåner vad gäller bearbetade frukter och grönsaker, olivolja och spannmålsprodukter samt frihandel för vin, druvsaft och druvmust. Ett ökat tillträde till EU-marknaden erbjuds inom ramen för kvoter för sockerkonfektyr, choklad, vissa bakverk och korv. När det gäller produkter från primärproduktionen är villkoren mindre fördelaktiga. Island har dock givits tullfritt tillträde till EU-marknaden för vissa lökar, snittblommor, blad, kvistar, grönsaker, samt alla frukter, bär och nötter. Därutöver finns tullfria (länderspecifika) kvoter för fårkött, smör och surmjölksost. Avtalen innefattar inga förmåner inom sektorerna fjäderfä, gris, nöt, ägg eller socker.

Avtalet mellan unionen och Island innehåller vissa förmåner för export från EU till Island. Man erbjuder nolltull för bageriprodukter, choklad och konfektyr, frukt och grönsaker samt beredningar därav samt renkött. För nötkött, griskött, kycklingkött, ripa, ost, potatis, korv och beredda köttprodukter tillämpas nolltull inom kvot och för vissa animalieprodukter tillämpar Island preferenstillar.

Norge

Det bilaterala avtalet mellan EU och Norge trädde också i kraft 1973, och Norge är även delaktigt i EES-avtalet. EU utgör den i särklass största exportmarknaden för Norge på jordbruksområdet följt av USA, Ryssland, Australien och Kanada. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av ost, fiskmjöl och fiskolja, medan de största importprodukterna är vin, beredda livsmedel och fiskolja. Under 2004 uppgick Norges jordbruksproduktion per jordbrukare till 19 273 dollar och störst produktion skedde inom sektorerna mjölk, spannmål och rotfrukter.

Norge har en mycket betydande handel med Sverige och bortsett från EU är Norge den största handelsparten för svenska jordbruksvaror och livsmedel. Över hälften av Sveriges import från tredjeland kommer därifrån. Den största delen av importen från Norge (90 %) består av fisk och fiskprodukter och en stor del av det återexporteras till andra EU-länder. Även exporten till Norge är stor och har ökat de senaste åren och mellan 2007 och 2008 ökade exporten med 18 %. Våra huvudsakliga exportprodukter till Norge är kex- och bakverk, choklad, tuggtobak och snus, livsmedelsberedningar samt söta kex. I kex- och bakverk inkluderas beredda spannmålsprodukter som t ex frysta piroger och pizzor. De största importprodukterna från Norge är fisk, oljekakor, livsmedelsberedningar, oraffinerad sojabönsolja, choklad och smaksatt vatten.

Norges genomsnittliga bundna tull för jordbruksprodukter uppgår till 135,8 procent, vilket är en mycket hög siffra relativt sett. Det finns emellertid en del luft i bindningarna och den genomsnittliga tillämpade tullen uppgår till 57,8 procent, vilket är i paritet med den genomsnittliga bundna tullen för samtliga WTO-medlemmar.

EU:s handelsavtal med Norge (inklusive EES-avtalet) innefattar ett antal förmåner för jordbruksprodukter. Generellt avskaffas tullarna för bearbetade jordbruksprodukter som inte bedöms vara känsliga medan känsliga bearbetade jordbruksprodukter har något nedsatt tull.

EU erbjuder ett ökat marknadstillträde inom ramen för kvoter för margarin, korv, saltat rökt eller torkat kött och slaktbiprodukter, får- och getkött, färskost, annan ost, läsk, sprit, choklad, och denaturerad etanol. Även för Norge är förmånerna för produkter från primärproduktionen mindre fördelaktiga. Det finns även kvoter för vissa träd och buskar⁷⁰ liksom kvoter för vissa frukter, bär och grönsaker⁷¹. Inga förmåner ges alls för fjäderfä, gris, nöt, ägg, spannmål, socker, olivolja eller vin.

Avtalet innebär att EU:s export till Norge underlättas för en rad jordbruksprodukter. För produkter som anses som mindre känsliga kommer tullfrihet att gälla, medan tullkvoter öppnas för flera andra produkter. T ex omfattas fisk och fiskprodukter, vatten och lingonsylt av nolltull. Bageriprodukter har tullförmån genom att tullen differentieras till innehållet. Förmåner ges även genom tullfria kvoter för vissa levande växter och snittblommor, vissa grönsaker, frukter och bär, ost samt ett fåtal tullinjer under animalieprodukter, såsom köttbullar och korv. Det ges däremot inga tullåttnader för flertalet animalieprodukter, mejeriprodukter, spannmål och sockerkonfektyr.

Övriga EFTA-länder (Schweiz & Liechtenstein)

Som tidigare nämnts har Schweiz inte skrivit under EES-avtalet. Istället har de ett bilateralt avtal med EU. Trots att Liechtenstein är ett EES-land följer det sedan 1997 Schweiz bilaterala avtal med EU på jordbruksområdet. Anledningen är rimligtvis den tullunion som finns mellan Schweiz och Liechtenstein och att Liechtenstein är ett mycket litet land med stort beroende av Schweiz. Detta gör att avsnittet fokuserar på Schweiz.

Den i särklass största exportmarknaden för Schweiz på jordbruksområdet är EU följt av Israel, USA, Saudiarabien och Kanada. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av beredda livsmedel, choklad och ost, medan de största importprodukterna är vin, beredda livsmedel och ost. Under 2004 uppgick Schweiz jordbruksproduktion per jordbrukare till 8 972 dollar och störst produktion skedde inom sektorerna mjölk, sockergrödor och spannmål.

Schweiz är en stor handelspartner till EU och det finns både en betydande export och import därifrån. Importen till EU är dock något högre än vad exporten är och de största handelsparterna inom unionen är Tyskland, Italien och Frankrike⁷². De största produkterna som EU exporterar till Schweiz är buteljerat vin, livsmedelsberedningar samt kex- och bakverk och de största importprodukterna är livsmedelsberedningar, ost och choklad.

Sveriges största importprodukter från Schweiz är inom produktgrupperna kaffe, te och kakao samt diverse livsmedel, samma gäller för Sveriges export till Schweiz dock är kategorin spannmål och varor därav även bland de största.

⁷⁰ Tullfria kvoter finns för sticklingar, fruktträd, bärbuskar, rhododendron, köksväxter, frilandsväxter och järnek.

⁷¹ Tullfria kvoter finns för färska körsbär, färska plommon, färska jordgubbar, blomkål, broccoli och salladskål under förutsättning att importen sker inom förutbestämda tidsperioder. Tullfria kvoter (utan tidsbegränsning) finns för huvudsallad, trädgårdssallad, perenna växter och krukväxter.

⁷² Avser Schweiz totala handel.

Schweiz genomsnittliga bundna tull för jordbruksprodukter uppgår till 54,3 procent, vilket är en relativt genomsnittlig siffra vid en internationell jämförelse. Det finns inte särskilt mycket luft i bindningarna och den genomsnittliga tillämpade tullen uppgår till 43,5 procent.

Schweiz avtal med EU har huvudsakligt fokus på industriprodukter, men ett antal förmåner finns på jordbruksområdet.

Tullfrihet vid import till EU erbjuds för olika pulver/mjöl av frukter, grönsaker eller bär, bearbetad svamp, torkade grönsaker och ost. Ett förbättrat marknadstillträde inom kvoter erbjuds några animaliska produkter så som skinka, fläskkötlet, grishals, korv och torkat, benfritt nötkött samt vissa bearbetade frukter och grönsaker⁷³. När det gäller primära jordbruksprodukter erbjuds tullfritt tillträde för levande växter, svamp och snittblommor. Inom ramen för kvoter erbjuds även förmåner för flera frukter⁷⁴, bär⁷⁵ och grönsaker⁷⁶. Inga speciella förmåner ges för fjäderfä, får- och getkött, ägg, olivolja, socker, spannmål och vin.

Schweiz lämnar även förmåner till EU för export till Schweiz för vissa jordbruksprodukter som till exempel vid handel med ost tillämpas inga tullar och för en del andra mejeriprodukter tillämpar Schweiz vissa förmånsvillkor vid import från EU. Avtalet innebär också att EU inte ger exportbidrag för ost vid export till Schweiz och Liechtenstein. Schweiz tillämpar även tullfritt inom kvot eller förmånstullar för vissa träd och buskar, frukt och grönt samt olivolja.

Avtalet med Schweiz innehåller ett omfattande SPS-avsnitt, och det tycks sällan uppstå problem mellan parterna. Inga ärenden har anmälts till EU:s SPS-databas. Parterna har inte heller tagit upp några ärenden mot varandra i SPS-kommittén, men Schweiz har stött ett ärende mot EU om särskilt riskmaterial.

Övriga västeuropeiska stater samt autonoma regioner som kontrolleras av EU-medlemmar

Det finns ett antal småstater i västra Europa som helt omgärdas av EU-länder och som i olika grad är integrerade med EU-marknaden. Dessutom kvarstår spår från den koloniala eran i form av ett antal länder och territorier som efter kolonialepokens slut valt att fortsätta lyda under europeisk överhöghet. För att ge en mer komplett bild över EU:s befintliga avtal återges dessa länder kortfattat i detta avsnitt.

Andorra, Monaco, San Marino och Vatikanstaten

EU har speciella handelsförmåner för de små västeuropeiska staterna Andorra, Monaco, San Marino och Vatikanstaten. Monaco och San Mario har en tullunioner med EU som

⁷³ Kvoterna gäller bearbetad potatis och bearbetad körsbär.

⁷⁴ T.ex. äpplen, päron, kvittenfrukt och aprikoser.

⁷⁵ T.ex. körsbär, plommon, slånbar, jordgubbar, smultron, hallon, björnbär, mullbär och loganbär.

⁷⁶ T.ex. utsädespotatis, tomat, lök och purjolök, kål, trädgårds- och cikoriasallad, morötter och rovor, rotselleri och rädisor, gurka, bönor, auberginer, bladselleri, spenat, sallad, mangold och kardon, fänkål och zucchini.

omfattar jordbruksprodukter och som innebär att inga tullar tas ut. Vatikanstaten har öppna gränser gentemot Italien som är ett EU-land, vilket innebär tullfritt tillträde för Vatikanstaten gentemot EU. Andorras tullunion med EU omfattar inte jordbruksprodukter och därför ges Andorra inte något förmånligare tillträde till EU vad enbart WTO-medlemskap berättigar till.

Färöarna

Färöarna gick inte med i EU i samband med moderlandet Danmarks inträde 1973. Dock slöts ett särskilt frihandelsavtal mellan Färöarna och EU 1997, som tills sin uppbyggnad liknar de avtal som gäller mellan EU och de olika EFTA-staterna, med stora liberaliseringar på industriområdet, men även en del förmåner för jordbruksprodukter enligt speciella protokoll.

Overseas Countries and Territories

Det finns 21 stycken länder och territorier⁷⁷ (förutom Färöarna) som är länkade till EU-medlemsstaterna Danmark, Frankrike, Nederländerna samt Storbritannien och Nordirland i bemärkelsen att de åtnjuter visst självstyre inom ramen för respektive EU-medlems överhöghet men inte är medlemmar i EU, även om invånarna i princip betraktas som EU-medborgare. EU har ingått avtal (det ursprungliga avtalet vann laga kraft 1971) om ensidig tullfrihet för alla produkter från länderna och territorierna ifråga med undantag för Bermudaöarna, som dock åtnjuter förmåner i sin handel med EU genom sin status som GSP-land.

Chile

Avtalet med Chile trädde i kraft 2003, så det är förhållandevis nytt, men det verkar som om avtalet redan haft en positiv effekt på Chiles export. Under 2006 blev EU Chiles största exportmarknad före USA, Mexico och Japan som tidigare varit de tre största exportmarknaderna. Enligt FAO är Chiles största exportprodukter vin, druvor och fiskmjöl samtidigt som de huvudsakliga importprodukterna är benfritt nötkött, sojabönskor samt fetter. Under 2004 uppgick Chiles totala jordbruksproduktion per jordbrukare⁷⁸ till 2 814 dollar, och störst produktion skedde inom sektorerna frukt och grönt, spannmål, socker, mejeri samt kött.

Chile har homogen tullstruktur med en genomsnittlig bunden WTO-tull på 26 procent vilket är lågt jämfört med 62 procent som är den genomsnittliga bundna jordbrukstullen för alla WTO-medlemmar. Den bundna tullen skiljer sig dock från den tillämpade tullen på endast sex procent.

⁷⁷ Anguilla, Antarktis (Storbritannien och Frankrike gör vissa anspråk), Aruba, Bermudaöarna, Brittiska Jungfruöarna, Brittiska Territoriet i Indiska Oceanen, Caymanöarna, Falklandsöarna, Franska Polynesien, Franska Territorierna i Södra Indiska Oceanen, Grönland, Mayotte, Montserrat, Nederländska Antillerna, Nya Kaledonien, Pitcairnön, Saint Pierre och Miquelon, Sankta Helena, Sydgeorgien och Södra Sandwichöarna, Turks och Caicosöarna samt Wallis och Futunaöarna.

⁷⁸ Agricultural GDP/Ag. Population

EU:s handelsavtal med Chile innehåller en rad förmånsvillkor vid import till EU, och ofta avskaffas importtullarna direkt eller så fasas de ut under fyra, sju eller tio år⁷⁹, vilket innebär att de nästan helt har hunnit fasats ut. Olika tidsscheman kan gälla för när tullsänkningarna ska inledas. Noteras kan att inga förmåner ges för en handfull grönsaker, olivolja, socker, råttobak, ägg⁸⁰ och mejeriprodukter⁸¹ samt att ingångsprisystemet för druvmust samt frukt- och grönsaker inte påverkas av avtalet. För animalieprodukter innebär avtalet i regel att en tullfri kvot öppnas upp (som årligen ska utökas) för respektive köttslag, vilket gör att detta avtal skiljer sig mot avtalet med Mexiko och Sydafrika. För bearbetade produkter som har en kombinerad tull avskaffas värdetullen och den specifika tullen tillämpas. Har produkten endast en värdetull fasas denna i flertalet fall ut på några år.

Avtalet innehåller även förmåner för EU vid export till Chile och i regel har EU tullfritt tillträde till de flesta jordbruksprodukterna. Men för olivolja och vissa ostar innebär avtalet oftast ett förmånligare tillträde med nolltull inom ramen för kvoter samtidigt som vissa mejeriprodukter, oljor/fetter/vaxer och vissa sockerprodukter inte erhåller några förmåner alls.

Avtalet innehåller också ett omfattande avsnitt om SPS-frågor. EU har aldrig tagit upp några ärenden mot Chile i WTO:s SPS-kommitté. Chile har däremot tagit upp två frågor mot EU, båda om fiskmjöl, och tolv gånger stött andras inlägg om bland annat förpackningsvirke och främmande ämnen i livsmedel. EU:s databas över SPS-frågor innehåller två ärenden om Chile, ett om mjölkpulver och ett om nötsperma.

Sydafrika

Avtalet med Sydafrika började tillämpas under år 2000, och EU var under 2006 (med mycket god marginal) Sydafrikas största exportmarknad före Namibia, Swaziland, USA och Japan. De största exportprodukterna är, enligt FAO, vin, druvor och apelsiner samtidigt som de huvudsakliga importprodukterna är ris, vete och sojabönskakor. Under 2004 uppgick Sydafrikas totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 690 dollar, och störst produktion skedde inom sektorerna socker, spannmål, frukt- och grönsaker samt mejeri.

Även Sydafrika har betydande luft i sina tullbindningar, eftersom den genomsnittliga tillämpade tullen är 9,2 procent vilket kan jämföras med 40,8 som är den bundna nivån.

Avtalet med Sydafrika innehåller en rad förmåner för jordbruksprodukter och ofta avskaffas tullarna genom att sänkas steg för steg under ett visst antal år (0, 3, 8, 10)⁸² vilket innebär att utfasningen nästan är klar. Olika tidsscheman gäller dock för när tullsänkningarna ska inledas, för griskött inleddes tullsänkningen t.ex. 5 år efter att avtalet trätt i kraft. Inga förmåner ges alls för nötkött⁸³, ris, majs, sorghum, mjöl av ris eller majs, stärkelse, insulin eller vetegluten, samtidigt som ingångsprisystemet för

⁷⁹ För flera tullpositioner är det värdetullen som ska vara avvecklad under den givna tidsperioden.

⁸⁰ Förmåner ges för andra fågelägg.

⁸¹ En tullfrikvot finns dock för vissa ostar.

⁸² För flera tullpositioner är det värdetullen som ska vara avvecklad under den givna tidsperioden.

⁸³ Förutom en kvot för värmebehandlat berett nötkött.

druvmust samt frukt- och grönsaker inte påverkas av avtalet. För bearbetade varor behåller EU jordbrukskomponenten och för flera produkter behåller man även industrikomponenten. Avtalet innebär även att tullsatsen sänks jämfört med ordinarie tull för de produkter som endast tillämpar en slags tull.

Avtalet innehåller även förmåner för export från EU till Sydafrika och för de flesta jordbruksprodukter får EU tullfritt tillträde stegvis dock skall tullarna ha fasats ut till 2012. Produkter som yoghurt, rostat kaffe och smaksatt vatten har tullfritt tillträde. För vissa ostar har EU förmånligare tullar inom kvot medan för känsligare produkter så som vissa varuslag inom mejeriprodukter, animalieprodukter, socker och sockerkonfektyr, choklad och malt har man inga tullförmåner.

Avtalet innehåller inte någon SPS-del. EU har tagit upp ett ärende mot Sydafrika i SPS-kommittén (importförbud på nötkött), och Sydafrika har tagit upp ett mot EU (mul- och klövsjuka) och stött ett annat om skyddade zoner för växter. Inga ärenden har anmälts till EU:s SPS-databas.

Mexiko

Avtalet med Mexiko började tillämpas under år 2000, och EU var under 2006 Mexikos tredje största exportmarknad efter USA och Kanada. Japan har tidigare varit en av de tre största exportmarknaderna, men återfinns under 2006 på fjärdeplats. De största exportprodukterna är, enligt FAO, öl, korn, tomater och destillerat alkohol, samtidigt som de huvudsakliga importprodukterna är sojaböner, majs och befritt nötkött. Under 2004 uppgick Mexikos totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 1 106 US\$, och störst produktion skedde inom sektorerna socker, spannmål, frukt- och grönsaker samt mejeri.

Sydafrika har en genomsnittlig bunden WTO-tull på 44,1 procent, vilket kan jämföras med den genomsnittliga tillämpade tullen som uppgår till 22,1 procent.

Handelsavtalet med Mexiko, liksom det med Sydafrika, trädde i kraft år 2000 och för flera produkter avskaffas importtullarna direkt eller så sänks de steg för steg under ett visst antal år (3, 4, 8, 10)⁸⁴ och även här är utfasningen nästan klar. På liknande sätt som i avtalen med Chile och Sydafrika kan olika tidsscheman gälla för när tullsänkningarna ska inledas, samtidigt som ingångsprisystemet för druvmust samt frukt- och grönsaker inte påverkas av avtalet. Inga förmåner ges i princip alls för mjölk och mejeriprodukter⁸⁵, nötkött⁸⁶, en handfull grönsaker, olivolja, socker⁸⁷, spannmål samt fjäderfä samtidigt som mycket få förmåner ges för griskött⁸⁸. Mexiko-avtalet skiljer sig lite från de med Chile och Sydafrika eftersom flera bearbetade varor inte omfattas av några förmåner alls, t.ex. choklad, pasta, flera olika bakverk, glass och olika

⁸⁴ För flera tullpositioner är det värdetullen som ska vara avvecklad under den givna tidsperioden.

⁸⁵ Förmåner ges dock för yoghurt och bredbara smörfettsprodukter.

⁸⁶ Tullen för värmebehandlat berett nötkött ska avskaffas på 10 år.

⁸⁷ En tullfri kvot på 275 000 ton melass finns dock.

⁸⁸ Tullen på slaktbiprodukter och vildsvinkött i olika former avskaffas på 10 år, och tullen på leverkorv på 3 år.

livsmedelsberedningar. Däremot tas den så kallade industrikomponenten⁸⁹ bort helt från flertalet av de bearbetade varor som får förmåner.

Handelsavtalet mellan Mexico och EU lämnar förmåner för EU vid export till Mexiko. När avtalet trädde i kraft år 2000 fick EU tullfritt tillträde stegvis till de flesta jordbruksprodukter dock skall tullarna fasas ut till 2010. Men för tuggummi och för vissa andra sockerkonfektyrprodukter tillämpas istället en förmånstull och en specifik tull.

Avtalet innehåller ett kort SPS-avsnitt. I SPS-kommittén har EU tagit upp ett ärende mot Mexiko, medan Mexiko inte tagit upp något ärende mot EU. Däremot har de stött fem ärenden, bland annat om främmande ämnen i livsmedel och om förpackningsvirke. Till EU:s databas finns åtta ärenden rapporterade, framför allt om gris- och fjäderfäkött.

Västra Balkan

Västra Balkan omfattar länderna Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kosovo, Kroatien, Makedonien, Montenegro och Serbien. Slovenien tillhör samma region men är sedan 2004 medlem i EU medan de andra länderna står utanför unionen.

I November 2000 inleddes en stabiliserings- och associeringsprocess mellan EU och länderna på västra Balkan och beroende på hur långtgående reformerna varit har länderna närmat sig EU i olika stor utsträckning. Albanien, Kroatien och Makedonien har slutit och undertecknat stabiliserings- och associeringsavtal och är kandidater till medlemskap i EU. För Bosnien-Hercegovina och Montenegro har interimsavtal börjat implementeras, medan Serbiens interimsavtal ännu inte ratificerats av EU men har ändå börjat tillämpas unilateralt av Serbien i februari 2009.

EU har erbjudit länderna på västra Balkan inkl. Serbien mycket långtgående handelsförmåner till EU-marknaden för i princip all varuhandel (inklusive bearbetade varor), med undantag för ett fåtal känsliga produkter inom nötköttssektorn, socker och vin, där kvoter tillämpas. Noteras bör att för vissa sektorer (exempelvis frukt och grönsaker) innebär handelsförmånen endast att värdetullen avskaffas och att den specifika tullen kvarstår.

Avtalen mellan EU och länderna på västra Balkan lämnar även vissa förmåner till EU vid export till länderna. Tullnivåerna ska antingen avskaffas helt, sänkas successivt eller avskaffas inom tullkvot. Tullnivån avskaffas helt för ett fåtal produkter inom sektorerna animalier, mejeri, grönsaker, lökar/sticklingar/växter, frö och nötter, vax/oljor/fetter samt ett fåtal spannmålsprodukter. Produkter som gradvis kommer att få en sänkt tullnivå är ett flertal animalieprodukter, mejeriprodukter som t.ex. mjölk, grädde och smör, grönsaker, frukt och bär, beredningar, alkoholhaltiga drycker, sockerkonfektyr och choklad. Serbiens avtal är inte lika långtgående som de övriga ländernas avtal är.

⁸⁹ EU:s tullar på bearbetade varor består av antingen en industrikomponent eller en jordbrukskomponent eller en kombination av de två. *Industrikomponenten* uttrycks i procent av värdet (värdetull) medan *jordbrukskomponenten* är en kompensation för höga råvarukostnader inom EU och anges antingen i euro/kg eller så beräknas den via ett matrissystem (specifiktull). Matrissystemet används i de fall råvaruåtgången varierar kraftigt t.ex. sockerkonfektyr, choklad, beredningar av spannmål, bakverk och bröd samt diverse beredningar. Det är innehållet av mjölkfett, mjölkprotein, stärkelse/glukos samt sackaros/invertsocker/isoglukos som avgör tullens storlek.

Detta innebär att de inte lämnar förmåner eller tullsänkningar på lika många produkter som de övriga länderna.

Moldavien

EU har sedan 2008 ett ensidigt handelsavtal med Moldavien som ger landet förmånligt tillträde till EU-marknaden. Förstudier pågår om möjligheterna till ett framtida djupt och ingående, ömsesidigt frihandelsavtal mellan EU och Moldavien där Moldaviens beredskap att förhandla samt förmåga till att hålla sig inom ramen för framförhandlade åtaganden och hantera effekterna av långtgående liberalisering bedöms. Beroende på bedömningens utfall kan det dröja olika länge innan verkliga förhandlingar inleds.

Ryssland är Moldaviens största exportmarknad på jordbruksområdet följt av EU, Vitryssland, Ukraina och Kazakstan. De största exportprodukterna utgörs enligt FAO av vin, solrosolja och hudar, samtidigt som de största importprodukterna är hudar och cigaretter. Under 2004 uppgick Moldaviens totala jordbruksproduktion per jordbrukare till 395 US\$ och störst produktion skedde inom sektorerna spannmål, frukt och grönt samt sockergrödor.

Moldavien har en genomsnittlig bunden WTO-tull för jordbruksprodukter på 13,5 procent, vilket får betraktas som lågt, och det finns inte speciellt mycket luft i tullarna då den genomsnittliga tillämpade tullen ligger på 11,7 procent.

Till dess att ett nytt avtal förhandlats fram har EU beslutat att ensidigt avskaffa alla tullar mot Moldavien med två viktiga undantag. Det första är att den specifika tullen avskaffats för en del frukter och grönsaker⁹⁰ samtidigt som värdetullen kvarstår. För det andra införs tullfria kvoter för animalieprodukter⁹¹, mejeriprodukter, ägg (utan skal samt äggulor), viss spannmål⁹², vitt socker, vin (ej mousserande) samt korv och beredda livsmedel baserat på berett eller konserverat kött.

Medelhavsländerna

EU har sedan länge tillämpat olika former av handelspreferenser och handelsavtal gentemot länderna runt Medelhavet, dvs. Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestinska Myndigheten, Syrien, Tunisien och Turkiet. Avtalen har byggts på i flera omgångar och i dagsläget ges långtgående förmåner⁹³ på frukt- och grönsaksområdet som dock vanligtvis endast gäller under vissa bestämda tidsperioder. För ett antal produkter tillämpas även ett system med kvotbegränsningar som träder i kraft när importen blir för stor. Förmånerna skiljer sig åt mellan länderna och som exempel kan nämnas Libanon⁹⁴ som ofta erbjuds tullfritt tillträde till EU-marknaden på

⁹⁰ Vindruvor, äpplen, päron, aprikoser, körsbär, persikor, nektariner, plommon, tomat, vitlök, gurkor, squash och kronärtskockor.

⁹¹ Det finns kvoter för gris-, nöt-, får- och getkött liksom fjäderfäkött, samt ätbart köttmjöl av dessa.

⁹² Vete, korn och majs.

⁹³ Importförmånerna är många och består både av tullfritt tillträde inom kvot, nedsatt tull utom kvot, tullfritt tillträde inom kvot och i vissa fall kvoter med nedsatt tull.

⁹⁴ Libanon erbjuds tullfritt tillträde för socker (ej från sockerrör och sockerbetor samt kemisk ren sackaros), samtliga köttslag, olivolja och ägg

områden där förmånerna är begränsade för andra länder samtidigt som Syrien i regel erhåller mindre förmåner än andra länder.

Samtliga avtal är inriktade på förmåner för frukt och grönsaker och nästan inga förmåner ges alls för socker och mejeriprodukter⁹⁵, medan andra sektorer såsom spannmål och animalieprodukter erhåller begränsade förmåner. Flera avtal innehåller förmåner för vin och dessa förmåner kan utgöras av antingen avskaffade värdetullar eller tullfria kvoter.

Avtalet gäller även vid export från EU till Medelhavsländerna men det innefattar i denna riktning mer än frukt- och grönsaker. De flesta länder tillämpar tullsänkning eller nolltull inom kvot för ett fåtal produkter inom kategorierna animalieprodukter, mejeriprodukter, grönsaker – och frukt, spannmål, nötter, vax/fetter/oljor, växter, snittblommor, blad och kvistar. Även i denna riktning är avtalet mer långtgående för t ex Libanon än vad det är för Syrien och Turkiet.

Slutligen när det gäller bearbetade jordbruksprodukter har EU avskaffat den så kallade industrikomponenten medan jordbrukskomponenten kvarstår⁹⁶.

GSP-länderna

EU har sedan 1971 (precis som många andra i-länder) ett generellt preferenssystem som ger u-länder ökat tillträde till EU-marknaden. Antalet produkter och länder som omfattats har varierat över åren och den senaste regimen infördes så sent som 2009. 176 stater räknas idag som GSP-länder. För Burma och Vitryssland är dock GSP-preferenserna temporärt indragna av politiska skäl.

GSP-systemet ger tullsänkningar för många, men långt ifrån alla, jordbruksprodukter. Inom ramen för systemet delas jordbruksprodukterna in i känsliga respektive icke-känsliga produkter. För den senare kategorin tas ingen tull ut, medan värdetullen för känsliga produkter sänks med 3,5 procentenheter och de specifika tullarna med 30 procent. Om importen av en produkt är belagd med både värdetull och specifik dito ligger den sistnämnda kvar oförändrad. Noteras bör att för de allra känsligaste produkterna ges inga förmåner alls och produkterna är därför inte med i GSP-systemet. Många av de bearbetade varorna omfattas av GSP och klassas ofta som känsliga. Flertalet av dessa produkter har en kombinerad värde- och specifik tull och avtalet innebär att man tar bort värdetullen. Tabell 28 visar exempel på produkter som är känsliga, icke-känsliga och de som helt ligger utanför systemet.

⁹⁵ Enstaka kvoter ges dock till Libanon, Turkiet (ost), Israel (vassel) och Jordanien (ost).

⁹⁶ EU:s tullar på bearbetade varor består av antingen en industrikomponent eller en jordbrukskomponent eller en kombination av de två. *Industrikomponenten* uttrycks i procent av värdet (värdetull) medan *jordbrukskomponenten* är en kompensation för höga råvarukostnader inom EU och anges antingen i euro/kg eller så beräknas den via ett matrissystem (specifiktull). Matrissystemet används i de fall råvaruåtgången varierar kraftigt t.ex. sockerkonfektyr, choklad, beredningar av spannmål, bakverk och bröd samt diverse beredningar. Det är innehållet av mjölkfett, mjölkprotein, stärkelse/glukos samt sackaros/invertsocker/isoglukos som avgör tullens storlek.

Tabell 28 GSP-systemet – exempel på produkter som är känsliga, icke-känsliga och exkluderade från systemet

Produktgrupp	Känslig	Omfattas ej
Flertalet frukt, bär, nötter, grönsaker, blommor och plantor ¹	X	
Apelsiner, citroner, de flesta typer av äpplen samt färska tomater och gurka under vissa tidsperioder		X
Ägg (bara av andra fåglar än höns)	X	
I stort sett samtliga köttprodukter ²		X
Spannmål ³		X
Olivolja, vin och socker		X
Viss druvmust	X	
Mejeriprodukter ⁴		X

¹ Undantag är vissa slags nötter, grapefrukt, torkad eller konserverad papaya, skal av citrus och av melon, jordärtskockor, färsk sötpotatis och kvistar från vissa barrträd

² Undantag är fryst lever från olika fågelslag, slaktbiprodukter och vissa beredda produkter av får- och getkött, leverkorv och beredningar av samt slaktbiprodukter av nötkött.

³ Quinoa, inulin, potatismjöl, torkade baljväxtsfrön och återstoder efter malning av spannmål eller baljväxter omfattas av systemet (känslig produkt)

⁴ Vissa bearbetade mejeriprodukter omfattas av GSP; alla andra betraktas som för känsliga för att omfattas av GSP.

GSP-förmånerna kan se olika ut för olika länder. Om det genomsnittliga värdet av importen av en produktkategori som täcks av GSP-preferenserna till EU från ett visst GSP-land överskrider 15 procent (eller i vissa fall 12,5 procent) av det totala värdet av importen av samma produktkategori till EU från alla GSP-länder under tre på varandra följande år, gäller GSP-preferenserna inte för import av den produktkategorin från landet ifråga. Detta förhindrar import under GSP-preferenser av vissa produkter från Brasilien, Indien, Indonesien, Kina, Malaysia, Thailand och Vietnam. Ett antal GSP-länder har dessutom, genom att skriva på vissa internationella konventioner om mänskliga rättigheter och dylikt, förtjänat rätten att behandlas som s.k. GSP+-länder. Dessa får något bättre marknadstillträde än övriga GSP-länder.

Utöver GSP-systemet kan u-länder erhålla ytterligare förmåner om det aktuella landet är ett sk. AVS- eller MUL-land.

De Minst Utvecklade Länderna (MUL)

Vilka länder som utgör de *minst utvecklade länderna* (MUL) bestäms av FN:s ekonomiska och sociala råd, som vart tredje år gör en bedömning av varje enskilt land baserat på ett antal kriterier.

EU införde 2001, inom ramen för initiativet ”Everything But Arms”, långtgående handelsförmåner för dessa länder för att stödja dem i utvecklingsarbetet. Som namnet antyder ger initiativet tullfritt tillträde till EU-marknaden för i stort sett allt utom vapen. På jordbruksområdet fanns undantag för ris, bananer och socker, som innebar att förmånerna fasades in under en övergångsperiod. Tullfrihet utanför kvot erhöles 2008 för bananer och kommer att erhållas under hösten 2009 för ris (september) och socker (oktober). På sockerområdet ska dock fram till och med september 2012 sockerimportörerna betala minst 90 procent av referenspriset vid sockerimport.

För AVS-länder som ingått interimsavtal eller fullständiga EPA och samtidigt är MUL ska de bestämmelser som är mer förmånliga i MUL-bestämmelserna jämfört med EPA- eller interimsavtalen fortsätta att gälla.⁹⁷

AVS-länderna

Många av EU-länderna är tidigare kolonialmakter med speciella relationer till sina före detta kolonier i Afrika, Västindien och Stillaohavsregionen, vilka går under benämningen AVS-länder. Fram till 2007 gav EU dessa 79 länder bättre tullförmåner än bara GSP, något som egentligen är otillåten diskriminering enligt GATT-avtalet. EU hade länge ett formellt undantag, men när det löpte ut så måste arrangemanget ersättas med ömsesidiga avtal om de ska vara kvar.

För att göra dessa handelsarrangemang WTO-förenliga pågår sedan 2002 regionala förhandlingar med sex olika regioner (men sju konstellationer). De regionala förhandlingarna har kommit olika långt och EU erbjuder länder som ingått fullständiga EPA-avtal eller interimsavtal (övergångsavtal som täcker in handelsdelen i de fullständiga avtalen men inte allt annat) tullfrihet på alla jordbruksvaror – undantaget ris för vilka tullfritt tillträde erbjuds inom kvot fram till 2010⁹⁸ och därefter tullfrihet utan begränsningar.

EPA-avtalen kommer förmodligen att innehålla ett SPS-avsnitt med ganska begränsat innehåll.

De AVS-länder som inte vill ingå ett ömsesidigt avtal med EU faller tillbaka på GSP-reglerna. För de minst utvecklade länderna innebär det att de i alla fall har tullfritt tillträde till EU-marknaden, men för övriga innebär det att en del tullförmåner försvinner. Sydafrika hör också till AVS-länderna, men eftersom landet är en betydligt starkare ekonomi än övriga länder i gruppen så omfattas de inte av tullfriheten i EPA. Istället gäller det bilaterala avtalet.

97 Rådets förordning (EG) Nr 1528/2007, artikel 3.3 .<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:348:0001:0154:SV:PDF>

98 Fram till den första oktober 2009 var socker undantaget och tullfritt tillträde erbjöds endast inom kvot.

Bilaga 2: Resultat från andra studier

Avståndet mellan två handelspartners inkluderas i det absoluta flertalet analyser (se exempelvis Brun *et al*, 2005; Disdier *et al*, 2008, Oguledo och MacPhee, 1994 samt Ševela, 2002) och förväntas påverka handelsflödena negativt i och med att ökade avstånd oftast för med sig ökade fysiska transportkostnader, men även andra problem som ökad leveranstid, kulturella förbistringar, problem med teknisk support och ökade risker för missförstånd eller legala problem på grund av begränsad kännedom om det lokala institutionella regelverket (Frankel, 1997, sid. 44-46). Försök har gjort att mäta avstånd mellan länders huvudstäder eller ekonomiska centra fågelvägen för att ta hänsyn till faktiska fraktrutter, huruvida transporten sker över land eller hav, vilka oljepriser som råder och hur väl utbyggd infrastrukturen är bland annat (Brun *et al*, 2005 och Frankel, 1997, sid. 68-69). Dock har i den absoluta lejonparten av fallen avstånd bedömts vara en tillräckligt god förklaringsvariabel utan vidare modifikation.

Vissa studier har indikerat att avståndet inte har fullt lika stor betydelse för handel med jordbruksvaror som för handel med industriprodukter (Frankel, 1997, sid. 73; Grant och Lambert, 2005) trots att jordbruksvaror ofta är av bulkkaraktär och därmed relativt otympliga att transportera. Vissa jordbruksprodukter som t.ex. vete kan dock fraktas via tankfartyg, vilket torde sänka kostnaderna något (Frankel, 1997, sid. 70). Av större betydelse är förmodligen att den kulturella igenkännbarheten för jordbruksprodukter är betydligt större än för industriprodukter i och med att de ofta är mycket likartade oavsett vilket land de kommer ifrån (Frankel, 1997, sid. 73). För vissa jordbruksprodukter är dessutom transporttiden av mindre betydelse, vilket minskar avståndets negativa påverkan ytterligare.

Betydelsen av avståndet mellan två länder för storleken av handeln mellan dem kan emellertid förväntas bero också på avståndet till övriga potentiella handelspartners. Ett isolerat land i Stilla Havet kan exempelvis tänkas ha en betydande handel med Australien även om det absoluta avståndet dit är relativt stort, just på grund av att det inte finns särskilt många andra potentiella handelspartners på närmare håll. På grund av detta har mått på länders ”avlägsenhet” tagits fram och använts i ett antal olika studier (se exempelvis Brun *et al*, 2005 och Dascal *et al*, 2002). Ju mer avlägset ett land är från alla övriga länder, ju större torde handeln mellan landet ifråga och en viss handelspartner på ett givet avstånd bli.

Avståndets betydelse för handeln mellan två länder påverkas också av förekomsten av en gemensam landgräns mellan länderna ifråga. Detta möjliggör exempelvis billig transport fram och tillbaka över gränsen av halvfabrikat och komponenter i olika typer av industriell produktion, också inom livsmedelsindustrin (Frankel, 1997, sid. 70-71). På samma gång är det troligt att kulturella förbistringar ställer till mindre förtret mellan angränsande länder då kännedomen av de förhållanden som råder i respektive land i många fall kan förväntas vara högre mellan angränsande länder, p.g.a. turism, immigration/emmigration, mediabevakning med mera. Således förväntas förekomsten av en landgräns mellan två partnerländer föranleda större handel mellan dem.

Om gemensam landgräns saknas mellan två handelspartners måste transport ske landvägen genom andra länder, via hav eller via lufttransport. Lufttransporter står för en betydande del av de totala transportererna inom världshandeln i värdetermer (Frankel,

1997, sid. 69), men är bara konkurrenskraftig om de produkter som transporteras har ett tillräckligt högt enhetspris och transportkostnadernas storlek därmed har föga betydelse för det slutgiltiga priset ut mot konsument. För mer bulkiga produkter, som exempelvis de flesta jordbruksråvaror, måste andra former av transporter tillämpas. Långa transporter över land genom angränsande länder, i vilka det inte sällan i stora delar av världen råder politisk instabilitet och omfattande korrupktion, kan vara mycket kostsamma och det är därför fördelaktigt att ha *tillgång till egen kust* och därmed möjlighet till sjötransport. Detta beaktas i många av de undersökta studierna på så sätt att förekomsten av kustrensma förväntas öka handeln (se exempelvis Frankel, 1997, sid. 71 och Grant och Lambert, 2005).

Som diskuterats ovan råder det på många håll i världen stora problem med korrupktion, politisk instabilitet, brister i lagstiftningen och dylikt som sätter försvårar handel och utveckling. Detta kan sammanfattas med att den *institutionella kvaliteten* är bristande i berörda länder. I vissa av de studier som vi gått igenom tas detta i beaktande och det tycks förhålla sig så att ökad institutionell kvalitet ökar handeln (se exempelvis de Groot *et al*, 2003).

Förekomsten av ett *gemensamt språk*, ofta definierat som att en tillräckligt stor andel av handelspartnernas befolkning talar samma språk, har också visat sig påverka handeln mellan länder positivt (se exempelvis Disdier *et al* och 2008 och Frankel, 1997, sid. 74-75). Detta är kanske inte så förvånande i och med att det underlättar kommunikation och förståelse mellan exportör och importör och minskar riskerna till komplikationer i handeln.

Två nationer som ligger nära varandra kulturellt har troligtvis mer likartade konsumtionsmönster än två nationer som är kulturellt mycket olika. Dessutom råder förmodligen större förståelse kring hur handel bedrivs i ett kulturellt likartat land än i ett mer olikt dito. Kulturella likheter är svåra att fånga i ett sammanhängande mått, men kan antas vara nära förknippade med användandet av ett gemensamt språk. Också graden av gemensam historia kan ha stor betydelse för hur omfattande likheterna blir. Av den anledningen inkluderas ofta en variabel för *historisk gemenskap* i analyser baserade på gravitationsmodellen och det har i flera studier visat sig att en delad kolonial historia påverkar handeln i positiv riktning (se exempelvis Disdier, 2008 och de Groot *et al*, 2003).

En annan mycket vanligt förekommande förklaringsvariabel är *BNP* (eller BNI) i både exporterande och importerande land. Tanken är att hög BNP i exportlandet indikerar större produktion och därmed större tillgång till produkter för export (Dascal *et al*, 2002). Dessutom ökar sannolikheten att ett land kan dra nytta av skalfördelar ju högre BNP är (Adam och Tweneboah, 2008). För importören indikerar hög BNP förekomsten av en stor marknad och därmed hög kapacitet till och efterfrågan på import. Således kan ökad BNP hos såväl importör som exportör förväntas leda till ökad handel mellan länderna ifråga, vilket också visat sig vara fallet (se exempelvis Brun *et al*, 2005; Dascal *et al.*, 2002; Frankel, 1997, sid. 61 samt Oguledo och MacPhee, 1994;). Det har dock i vissa studier framkommit att BNP har mindre betydelse för handeln med jordbruksprodukter än för handeln med industrivaror (se exempelvis Grant och Lambert, 2005), vilket kan förklaras av att jordbruksprodukter ofta ses som nödvändigheter snarare än lyxvaror och att deras konsumtion därmed inte i lika stor utsträckning påverkas av nationalinkomsten.

Befolkningsstorleken kan signalera stor resurstillgång, hög självförsörjningsgrad och därmed minskat beroende av internationell handel (Oguledo och MacPhee, 1994). I de flesta studier har denna effekt varit övervägande och befolkningsstorleken har visat sig ha en negativ inverkan på handelns storlek (se exempelvis Brun *et al*, 2005; Oguledo och MacPhee, 1994). Å andra sidan kan en stor befolkning signalera tillgång till en stor inhemsk marknad som gynnar arbetsdelning och skapar möjligheter till handel med en stor mångfald olika produkter. Att en sådan effekt är möjlig har visat sig i vissa studier där befolkningsstorleken istället påverkat handeln i positiv riktning (se exempelvis Bohman och Nilsson, 2007).

I vissa studier används även *landareal* som förklaringsvariabel. Mycket land kan antas gå hand i hand med relativt god tillgång till naturresurser och minskat behov av handel för att täcka inhemsk efterfrågan. Landareal har också i vissa studier visat sig ha negativ effekt på handelns storlek (se exempelvis Frankel, 1997, sid. 57).

BNP per capita kan ha betydelse för att förklara handelsmönster inom olika segment på varumarknaden. Om en exportör har hög BNP (eller BNI) per capita kan det indikera att ett relativt högt löneläge råder i landet ifråga (Bohman och Nilsson, 2007). Export av arbetsintensiva produkter torde således allt annat lika missgynnas. BNP per capita i importlandet å andra sidan torde påverka importen i positiv riktning i och med att fler resurser finns för inköp av importerade produkter. Nationalekonomisk teori (Engels lag) säger oss dock att när inkomsten hos befolkningen ökar så tenderar andelen av den som går till livsmedelsinköp att minska. När inkomsten är mycket hög från början och ökar ytterligare kan den andel av ökningen som går till livsmedelsinköp till slut bli försumbar. Således är det inte helt uppenbart vilken effekt BNP per capita har på handeln med jordbruksprodukter. En tänkbar förklaring till att BNP per capita tycks ha en egen effekt på handeln oberoende av total BNP är att länder med låg BNP per capita tenderar att dra in stora delar av statskassan från tullintäkter (Frankel, 1997, sid. 58). Detta i sin tur beror på att andra finansieringsalternativ, som exempelvis beskattning, är svåra att praktiskt tillämpa på grund av bland annat dåligt utbyggd infrastruktur. Om BNP per capita ökar minskar betydelsen av tullar för statskassan och tullsänkningar kan vidtagas. Således leder ökad BNP per capita till sänkta tullar och ökad handel.

Om istället *tullarna* i sig själva direkt tas i beaktande i analysen torde effekten av BNP per capita minska avsevärt enligt denna teori (Frankel, 1997, sid. 58-59). Faktum är att i vissa studier används tullnivån som förklaringsvariabel och den tycks föga förvånande påverka handeln negativt (se exempelvis Disdier *et al*, 2008 och Oguledo och MacPhee, 1994). Värt att nämna att BNP per capita visat sig ha mindre förklaringsförmåga för handel med jordbruksprodukter än för övrig handel (se exempelvis Bohman och Nilsson, 2007 samt Grant och Lambert, 2005), möjligen på grund av att jordbruksprodukter ofta anses vara nödvändiga att inhandla oavsett inkomstläge och därmed inte är lika inkomstkänsliga som mer lyxbetonade industrivaror.

Det finns olika typer av mått som inkluderar förekomst av tullkvoter, antidumpningstullar o.s.v. som kan användas för att avgöra den totala effekten av tullarna (se Disdier *et al*, 2008). Även förekomst och omfattning av handelsbarriärer i form av *SPS- eller TBT-hinder* kan förväntas påverka handeln, vilket tagits i beaktande i vissa studier (se exempelvis Disdier *et al*, 2008 samt Nardella och Boccaletti, 2004). Det har då visat sig att handelsbarriärerna ifråga i flertalet fall påverkar handeln negativt. För vissa subsektorer och under vissa förhållanden kan effekten emellertid faktiskt vara positiv då förekomsten av SPS- och TBT-åtgärder kan signalera till

konsumenterna att den import som trots allt kommer igenom är säker och därmed öka tilliten till den (Disdier *et al*, 2008).

Som vi tidigare var inne på när det gäller BNP så är det troligt att en hög produktion (BNP) medför en hög tillgång på produkter för export. Mot bakgrund av det torde direkta mått på produktionen inom olika subsektorer också kunna fungera som förklaringsvariabel till varför handeln ser ut som den gör inom dessa sektorer och vilken potential det kan finnas till framtida ökning. Högkvalitativa produktionsuppgifter för specifika produkter på tullnummernivå kan vara svåra att komma över, men på en mer aggregerad nivå utan kopplingar till tullnummer finns data på åtminstone insatsvarusidan som kan vara användbara.

Även konsumtionsuppgifter finns tillgängliga på mer aggregerad nivå utan koppling till specifika tullnummer. Storleken på ett lands inhemska konsumtion av en viss produkt ger oss en fingervisning om de smakriktningar som är dominerande i landet och hur mycket av landets produktion av varan ifråga som kan komma att finnas tillgänglig för export. Dessutom ger de indikationer på exportpotentialen till landet ifråga.

Produktionsstorleken kan också bero på hur stora producentstöd och konsumentstöd som betalas ut (Dascal *et al*, 2002) och till viss del även på hur tillämpningen av exportbidrag ser ut. De två senare faktorerna påverkar även sannolikt import- respektive exportmängden direkt givet en viss produktion samtidigt som konsumentstöd torde påverka konsumtionen. Således är det rimligt att även ta sådana faktorer i beaktande vid en analys av handelsflöden.

Bilaga 3: Ländergrupperingar

AVS-länder Angola, Antigua och Barbuda, Belize, Cape Verde, Bahamas, Barbados, Benin, Botswana, Burkina Faso, Burundi, Centralafrikanska Republiken, Cooköarna, Demokratiska Republiken Kongo, Djibouti, Dominica, Dominikanska Republiken, Elfenbenskusten, Eritrea, Etiopien, Fiji, Gabon, Gambia, Ghana, Grenada, Guinea, Guinea-Bissau, Ekvatorialguinea, Guyana, Haiti, Kamerun, Jamaica, Kenya, Kiribati, Komorerna, Kongo, Kuba, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Mali, Marshallöarna, Mauretanien, Mauritius, Mikronesiens Federerade Stater, Moçambique, Namibia, Nauru, Niger, Nigeria, Niue, Palau, Papua New Guinea, Rwanda, Saint Kitts and Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna, Salomonöarna, Samoa, São Tomé och Príncipe, Senegal, Seychellerna, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Surinam, Swaziland, Sydafrika, Tanzania, Tchad, Togo, Tonga, Trinidad and Tobago Tuvalu, Uganda, Vanuatu, Zambia, Zimbabwe och Östtimor

CARIFORUM	Fullfjädrat EPA har ingåtts med Antigua och Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Dominikanska Republiken, Grenada, Guyana, Jamaica, Saint Kitts och Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent och Grenadinerna, Surinam samt Trinidad och Tobago. Haiti är medlem av CARIFORUM men har inte signerat avtalet än.
Centralafrika	Förhandlingar pågår med Centralafrikanska Republiken, Demokratiska Republiken Kongo, Ekvatorialguinea (observatörsstatus), Gabon, Kamerun, Kongo, São Tomé och Príncipe och Tchad om fullfjädrat EPA-avtal.
EES-länder	Norge, Island och Liechtenstein
EFTA-länder	EES-länderna plus Schweiz
ESA (Östra och Södra Afrika),	Förhandlingar pågår med Djibouti, Eritrea, Etiopien, Komorerna, Madagaskar, Malawi, Mauritius, Seychellerna, Sudan, Zambia och Zimbabwe om fullfjädrat EPA-avtal
GSP +	Armenien, Azerbajdzjan, Bolivia, Colombia, Costa Rica, Ecuador, El Salvador, Georgien, Guatemala, Honduras, Mongoliet, Nicaragua, Paraguay, Peru, Sri Lanka och Venezuela.
GSP-länder	176 länder erhåller förmåner inom EU:s generella preferens system. Afghanistan, Algeriet, Amerikanska Jungfruöarna, Amerikanska Samoa, Angola, Anguilla, Antarktis, Antigua och Barbuda, Argentina, Armenien, Aruba, Azerbajdzjan, Bahamas, Bahrain,

Bangladesh, Barbados, Belize, Benin, Bermuda, Bhutan, Burundi, Bolivia, Botswana, Bouvetön, Brasilien, Brittiska Jungfruöarna, Brittiska Territorierna i Indiska Oceanen, Brunei, Burkina Faso, Burma, Cape Verde, Caymanöarna, Centralafrikanska Republiken, Colombia, Cooköarna, Costa Rica, Demokratiska Republiken Kongo, Djibouti, Dominica, Dominikanska Republiken, Egypten, Ekvatorialguinea, Elfenbenskusten, El Salvador, Eritrea, Etiopien, Ecuador, Falklandsöarna, Fiji, Filippinerna, Franska Polynesien, Franska Territorierna i Södra Indiska Oceanen, Förenade Arabemiraten, Förenta staternas mindre öar i Oceanien och Västindien, Gabon, Gambia, Georgien, Ghana, Gibraltar, Grenada, Grönland, Guam, Guatemala, Guinea, Guinea-Bissau, Guyana, Haiti, Heard- och McDonaldsöarna, Honduras, Indien, Indonesien, Irak Iran, Jamaica, Jemen, Jordanien , Julön, Kambodja, Kamerun, Kazakstan, Kenya, Kina, Kirgisien, Kiribati, Kokosöarna, Komorerna, Kongo, Kuba, Kuwait, Laos, Lesotho, Libanon, Liberia, Libyen, Macao, Madagaskar, Malawi, Malaysia, Maldiverna, Mali, Marocko, Marshallöarna, Mauretania, Mauritius, Mayotte, Mexiko, Mikronesiens Federerade Stater, Mongoliet, Montserrat, Moçambique, Namibia, Nauru, Nederländska Antillerna, Nepal, Nicaragua, Niger, Nigeria, Niue, Nordmarianerna, Norfolkön, Nya Kaledonien, Oman, Pakistan, Palau, Panama, Papua Nya Guinea, Paraguay, Peru, Pitcairnön, Qatar, Rwanda, Ryssland, Saint Kitts och Nevis, Saint Vincent och Grenadinerna, Saint Lucia, Salomonöarna, Samoa, Sankta Helena, São Tomé och Príncipe, Saudiarabien, Senegal, Seychellerna, Sierra Leone, Somalia, Surinam, Sri Lanka, Saint Pierre och Miquelon, Sudan, Swaziland, Sydafrika, Sydgeorgien och Sydsandwichöarna, Syrien, Tadzjikistan, Tanzania, Tchad, Thailand, Togo, Tokelau, Tonga, Trinidad och Tobago, Tunisien, Turks och Caicosöarna, Tuvalu, Uganda, Ukraina, Turkmenistan, Uruguay, Uzbekistan, Wallis- och Futunaöarna, Vanuatu, Venezuela, Vietnam, Vitryssland, Zambia, Zimbabwe och Östtimor.

Medelhavsländerna Algeriet, Egypten, Israel, Jordanien, Libanon, Marocko, Palestinska Myndigheten, Syrien, Tunisien och Turkiet

Minst Utvecklade Länder – MUL FN:s ekonomiska och sociala råd avgör vilka länder som är ett så kallat minst utvecklat land.

Afghanistan, Angola, Bangladesh, Benin, Bhutan, Burkina Faso, Burma, Burundi, Cape Verde, Centralafrikanska republiken, Chad, Demokratiska Republiken Kongo, Djibouti, Ekvatorialguinea, Eritrea, Etiopien, Gambia, Guinea, Guinea-Bissau, Haiti, Jemen, Kambodja, Kiribati, Komorerna, Laos, Lesotho, Liberia, Madagaskar, Malawi, Maldiverna, Mali, Mauretania, Moçambique, Nepal, Niger, Rwanda, Samoa, São Tomé och Príncipe, Senegal, Sierra Leone, Salomonöarna, Somalia, Sudan, Östtimor, Tanzania, Togo, Tuvalu, Uganda,

	Vanuatu och Zambia.
Overseas Countries and Territories (OCTs)	Anguilla, Antarktis, Aruba, Brittiska Jungfruöarna, Brittiska Territoriet i Indiska Oceanen, Caymanöarna, Falklandsöarna, Franska Polynesien, Franska Territorierna i Södra Indiska Oceanen, Grönland, Mayotte, Montserrat, Nederländska Antillerna, Nya Kaledonien, Pitcairnöarna, Saint Pierre och Miquelon, Sankta Helena, Sydgeorgien och Södra Sandwichöarna samt Turks- och Caicosöarna
Stillahavsområdet	Cooköarna, Fiji, Kiribati, Marshallöarna, Mikronesiens Federerade Stater, Nauru, Niue, Palau, Papua Nya Guinea, Salomonöarna, Samoa, Tonga, Tuvalu och Vanuatu. Östtimor har observatörsstatus i förhandlingarna
Södra Afrika	Förhandlingar pågår med Angola, Botswana, Lesotho, Moçambique, Namibia, Swaziland och Sydafrika om fullfjädrat EPA-avtal
Västafrika	Förhandlingar pågår med Benin, Burkina Faso, Cape Verde, Elfenbenskusten, Gambia, Ghana, Guinea Bissau, Liberia, Mali, Mauretanien., Niger, Nigeria, Senegal, Sierra Leone och Togo om fullfjädrat EPA-avtal.
Västra Balkan	Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kosovo, Kroatien, Makedonien, Montenegro och Serbien. Slovenien tillhör samma region, men är sedan 2004 EU-medlem.
Östafrika	Förhandlingar pågår med Burundi, Kenya, Uganda, Rwanda och Tanzania om fullfjädrat EPA-avtal

Bilaga 4: Statistikbilaga – nyckeltal

Källa FAO (Country profiles (2006) alt. Compendium of food and agriculture indicators (2006)) - kolumn 1-5
WTO (Country pages - World tariff profiles 2008 (2008)) - kolumn 6-8.

Noter: (Årtal) anger det år som uppgifterna avser för kolumnerna 1-5

Tillämpad medeltull avser 2007, men kan i undantagsfall gälla år 2006 vilket markeras med *.

Handelsviktad medeltull avser år 2006, men kan i undantagsfall gälla år 2005 vilket markeras med **.

I fyra fall är den tillämpade medeltullen högre än den bundna motsvarigheten. För Makedonien, Ukraina och Vietnam som blev WTO-medlemmar relativt sent kan detta förklaras av att den slutgiltiga bundna tullen ej börjat gälla ännu de år för vilka tillämpade medeltullar anges. För Kanada är det oklart vad som kan vara orsaken bakom de högre tillämpade tullarna, men det kan vara relaterat till att tullarna tillämpas på mer detaljerad nivå än de bundits.

Land	1	2	3	4	5	6	7	8
	Befolkning tusental	BNP/capita US\$	BNP jordbr / jordbruksbef. US\$	Jordbruks import milj US\$	Jordbruks export milj US\$	Medeltull (bunden) %	Medeltull (tillämpad) %	Medeltull handelsviktad %
Albanien (2004)	3 194	1 467	795	4 050	55	9,4	7,8	7,3**
Algeriet (2004)	32 339	1 984	825	4 050	573	NA	23,3	11,6
Argentina (2004)	38 871	7 387	4 189	886	15 839	32,6	10,2	10
Armenien (2004)	3 052	974	1 641	272	79	14,7	6,9*	8,1
Bahrain (2004)	739	-	-	546	43	38,9	7,4	16,5
Bermuda (2004)	82	-	-	97	1	NA	15,3	-
Bolivia (2004)	8 973	1 038	312	231	616	40	9,8	10
Bosnien-Hercegovina (2004)	4 186	1 269	4 833	993	113	NA	12,6	17,8
Brasilien (2004)	180 654	3 636	1 589	3 598	27 215	35,5	10,3	12,2
Brunei (2004)	366	-	-	193	1	30,7	7,9	7,1
Burma (2004)	50 101	-	-	421	379	102,2	8,7	-
Chile (2004)	15 996	5 434	2 814	1 655	4 268	26	6	6
Colombia (2004)	44 914	2 086	1 109	1 869	3 390	91,9	16,6	18,7
Costa Rica (2004)	4 250	4 333	1 867	691	2 014	42,5	12,2	9,6
Ecuador (2004)	13 192	1 438	582	735	1 958	25,6	14,6	15,2
Egypten (2004)	73 390	1 558	710	3 014	1 314	96,1	66,4	-
El Salvador (2004)	6 614	2 138	674	884	427	42,2	12,1	17,8
Filipinerna (2004)	81 408	1 100	466	3 132	2 051	34,6	9,6	12,9
Franska Polynisien (2004)	248	-	-	286	25	NA	-	-
Förenade Arabemriaten (2004)	3 051	22 832	38 254	4 825	1 404	25,4	7	17,8**
Georgien (2004)	5 074	799	717	403	184	13,9	8,8	12,5
Grönland (2004)	57	-	-	129	27	NA	-	-
Guatemala (2004)	12 661	1 672	804	962	1 417	51,3	9,9	10,5
Honduras (2004)	7 099	958	451	650	824	32,3	10,5	12,2
Indien (2004)	1 081 229	538	201	5 108	7 058	114,2	34,4	11,5
Indonesien (2004)	222 611	886	325	5 181	9 401	47	8,6	7,2**
Irak (1989-1991)	17 357	-	-	1 733	63	NA	-	-
Iran (2004)	69 788	1 738	983	3 055	1 427	NA	28,9	33,4
Island (2004)	292	32 226	50 455	292	51	109,3	40,8	21,5
Israel (2004)	6 560	18 395	22 527	2 425	1 430	73,3	17,1*	13,9
Jordanien (2004)	5 614	1 849	347	1 379	563	23,8	18,6	13,7
Kambodja (2004)	14 482	309	148	162	55	28,1	18,1	-
Kanada (2004)	31 744	24 835	24 428	15 194	20 574	14,5	17,9	10,8
Kina (2004)	1 320 892	1 441	241	41 688	20 827	15,8	15,8	16
Kroatien (2004)	4 416	4 958	4 784	1 403	659	11,8	11,2	15,9
Kuwait (2004)	2 595	-	-	1 093	16	100	4	-
Laos (2004)	5 787	372	235	120	20	NA	19,5	-
Libanon (2004)	3 708	5 353	11 095	1 346	252	NA	19,4	-
Libyen (2004)	5 659	7 503	12 270	1 148	12	NA	0*	-

Land	1	2	3	4	5	6	7	8
	Befolkning tusental	BNP/capita US\$	BNP jordbr / jordbruksbef. US\$	Jordbruks import milj US\$	Jordbruks export milj US\$	Medeltull (bunden) %	Medeltull (tillämpad) %	Medeltull handelsviktad %
Makedonien (2004)	2 066	1 769	1 540	404	260	13,4	13,9	16,7
Malaysia (2004)	24876	4277	2359	5842	10 917	76	11,7	15
Marocko (2004)	31 064	1 282	725	2 058	964	54,5	42,9	27,6
Mexiko (2004)	104 931	5 903	1 106	13 439	9 879	44,1	22,1	39,8
Moldavien (2004)	4 263	394	395	283	592	13,5	11,7*	13,9
Monaco (2004)	35	-	-	-	-	NA	-	-
Montenegro (2004)	-	-	-	-	-	NA	11,3	-
Nederländska Antillerna (2004)	223	-	-	176	13	-	-	-
Nicaragua (2004)	5597	779	783	301	512	43,5	11,1	11,7
Norge (2004)	4 552	39 457	19 273	3 051	611	135,8	57,8	31,6
Nya Kaledonien (2004)	233	-	-	209	3	NA	-	-
Oman (2004)	2 935	-	-	1169	402	28	10,6	8,9
Palestinska Myndigheten (2004)	3 685	-	-	528	54	NA	-	-
Panama (2004)	3 177	4 168	1 418	642	320	27,7	13,3	12,9
Paraguay (2004)	6 018	1 358	834	275	1 350	33,2	10	13,5
Peru (2004)	27 567	2 205	708	1 359	1 137	30,8	13,6	10,5
Qatar (2004)	619	-	-	448	21	25,7	6,3	6,1
Ryssland (2004)	142 397	2 309	1 222	12 363	2 197	NA	14,6	24,2
San Marino (2004)	28	-	-	-	-	NA	-	-
Saudiarabien (2004)	24 919	8 625	5 469	6 203	372	20	7,6	10,9
Schweiz (2004)	7 164	35 231	8 972	6 725	3 269	54,3	43,5	17,3
Serbien och Kosovo (2004)	10 519	986	973	868	688	NA	13,8	14,9
Singapore (2004)	-	-	-	-	-	36,5	0,1	1,1
Sydafrika (2004)	45 214	3 334	690	2 650	3 421	40,8	9,2	9,6
Sydkorea (2004)	47 951	12 793	6 973	10 616	2 135	59,3	49	91,6
Syrien (2004)	18 223	1 122	1 000	1 193	983	NA	-	-
Thailand (2004)	63 465	2 359	413	3 830	11 926	40,2	22*	14,1
Tunisien (2004)	9 937	2 332	1 209	1 181	974	116,3	65,1*	35,6**
Turkiet (2004)	72 320	3 171	1 329	4 659	5 958	60,1	46,7	28,4
Ukraina (2004)	48 151	915	807	1 691	3 415	10,9	23*	25,5
Uruguay (2004)	3 439	5 759	4 122	322	1 624	33,9	10	12,2
Venezuela (2004)	26 170	4 567	2 582	2 206	210	55,7	16,4	22,7
Vietnam (2004)	82 481	499	159	1 968	3 312	18,5	24,2	14,5**

Bilaga 5: Statistikbilaga – länder och produkter

Tabellerna i bilagan innefattar uppgifter om de studerade länders BNP (år 2004) samt om avståndet från Bryssel till respektive lands huvudstad via fågelvägen (*Google Maps Distance Calculator, 2009*).

Därefter presenteras de 13 studerade ländernas respektive EU:s (och Sveriges) totala import och export av jordbruksprodukter enligt definition i WTO:s jordbruksavtal. För utvalda länder anges hur stor andel som avser handel med EU respektive Sverige. För Sverige och EU anges istället andelarna av handeln som är EU-intern respektive sker med alla de 42 länder som nya bilaterala avtal förhandlas med.

Statistiken presenteras sedan på mer detaljerad nivå där den totala importen och exporten av var och en av de utvalda livsmedelsindustriprodukterna och insatsvarorna redovisas för varje land jämte andelarna som går till EU, Sverige respektive de 42 länderna. När det gäller tullnivåer redovisas både den slutgiltigt bundna och den tillämpade tullen.

I vissa fall visar sig de angivna tillämpade tullarna vara högre än deras bundna motsvarigheter. Vi vet inte varför det ser ut så, men det finns ett antal möjliga förklaringar. Det kan bero på att de tillämpade tullarna avser ett år vid vilket de slutgiltiga bundna tullnivåerna ännu inte trätt i kraft. Det kan också ha att göra med att den ”särskilda skyddsklausulen”, vilken tillåter att en högre tull tas ut för vissa produkter förutsatt att vissa villkor är uppfyllda. En annan felkälla kan vara att tullarna i själva verket tillämpas och binds på en mer detaljerad nivå än de nivåer som anges i tabellerna. När genomsnitt räknas ut för att ta fram tullar på mindre detaljerad fyrsiffrig respektive sexsiffrig tullnummernivå kan såväl avrundningsskiljaktigheter som mer systematiska skiljaktigheter tänkas kunna uppkomma. Slutligen kan omvandlingen av exempelvis specifika tullar eller alternativa tullar till jämförbara värdetullsekvivalenter i procentform leda till avvikelser.

En viss import av nöt-, gris- och kycklingkött till EU inträffade år 2006 från länder varifrån import av dylika produktkategorier egentligen är förbjuden. Vi har ingen förklaring till vad detta kan bero på, men det rör dig om synnerligen begränsade volymer.

EU

Källa: Comtrade, WTO, Eurostat, <http://www.oanda.com/convert/fxhistory>

Not: Med 42 länder avses alla de länder som EU förhandlade nya avtal med våren 2009

BNP	13 092 mdk US\$
-----	-----------------

	2006	andel	
		EU	42 länder
Total jordbruksexport, 1000 US\$	336 078 051	75%	8%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	337 219 585	73%	13%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU %	42 länder %		EU %	42 länder %	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	3 724 014	26-50	11-25	1 407 401	>76	0-5	30,4 (0)	30,4 (0)
0207 14	kycklingkött, fryst	1 484 254	>76	6-10	1 650 948	>76	11-25	48,2(6,4)	48,2(6,4)
0406 90	ost	10 136 536	>76	6-10	8 406 944	>76	0-5	47,8(7,7)	i.u.(7,7)
0811 90	frysta bär	543 179	>76	6-10	846 176	51-75	26-50	20,8(12,7)	20,8(12,7)
1704 90	sockerkonfektyr	2 982 118	>76	6-10	2 542 322	>76	0-5	18,9(13,4)	18,9(13,4)
1806 90	choklad	4 748 337	>76	6-10	3 659 956	>76	0-5	20,8	20,8
1905 30	söta kex	4 256 060	>76	6-10	3 406 073	>76	0-5	21,4	i.u.
1905 90	kex & bakverk	6 366 396	>76	6-10	5 574 482	>76	0-5	25	25
2009 80	juicer	733 948	>76	6-10	735 346	51-75	11-25	37,9(18,5)	37,9(18,5)
2106 90	livsmedelsberedningar	9 212 897	51-75	11-25	7 468 450	>76	0-5	14,7(12,8)	i.u. (12,8)
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	4 291 196	51-75	0-5	2 489 465	>76	0-5	9,6	9,5
2203 00	öl	5 909 078	51-75	0-5	3 227 190	>76	0-5	0	0
2204 21	vin	11 303 542	51-75	6-10	8 631 346	>76	0-5	3,3	3,3
2208 30	whiskey	5 282 002	26-50	26-50	2 608 384	>76	0-5	0	0
2208 60	vodka	1 578 440	11-25	6-10	484 430	>76	6-10	0	0

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	42 länder		EU	42 länder	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	8 510 515	>76	0-5	9 020 641	>76	11-25	93,9	93,9
0203	griskött, färskt eller kylt	13 101 573	>76	6-10	10 283 690	>76	0-5	38,2(0)	30,1(0)
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	5 662 926	>76	0-5	5 147 757	>76	6-10	28(4,9)	25,9(4,9)
0402	pulver, mjölk & grädde	4 585 830	51-75	11-25	2 964 534	>76	0-5	77,3	77,4
0404	vassle	1 773 293	>76	11-25	1 221 215	>76	0-5	87	87
0405	smör	2 850 916	>76	6-10	3 021 970	>76	0-5	104,4	104,5
0406	ost & ostmassa	14 961 680	>76	6-10	12 229 724	>76	0-5	54,4(7,7)	56,1(7,7)
0408	ägg utan skal	388 531	>76	0-5	369 055	>76	0-5	46,7(0)	46,8 (0)
0810	frukt & bär, färska	2 241 549	>76	6-10	2 722 304	51-75	0-5	7,8(11,2)	12,8(8,2)
1001	vete & blandsäd av vete & råg	5 624 826	51-75	0-5	5 046 252	51-75	11-25	67,3(12,8)	67,3(12,8)
1003	korn	1 598 294	>76	11-25	1 280 769	>76	0-5	54,7	54,8
1107	malt	1 327 765	26-50	26-50	498 418	>76	0-5	39,6	39,6
1701	rårörsocker	5 418 958	51-75	11-25	4 610 475	51-75	0-5	188,5	188,6
1801	kakaoböner	323 853	>76	0-5	2 395 674	0-5	0-5	0	0

Tillämpade tullar är från år 2008.

Inom parentes anges genomsnittlig värdetull och utanför parentes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

i.u. = Vi har inte haft möjlighet att räkna om den specifika tullen till jämförbara värdetullsekvivalenter (AVE).

Sverige

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

Not: Med 42 länder avses alla de länder som EU förhandlade nya avtal med våren 2009

BNP	346 mdk US\$
Avstånd	70 mil

	2006	andel	
		EU	42 länder
Total jordbruksexport, 1000 US\$	3 900 469	57%	7%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	8 086 989	80%	8%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006	andel		2006	andel		tullnivå	
		Export, 1000 US\$	EU	42 länder	Import, 1000 US\$	EU	42 länder	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	27 358	26-50	11-25	72 226	>76	0-5	30,4 (0)	30,4 (0)
0207 14	kycklingkött, fryst	10 729	>76	0-5	117 395	51-75	0-5	48,2(6,4)	48,2(6,4)
0406 90	ost	71 396	>76	0-5	207 670	>76	i.h.	47,8(7,7)	i.u.(7,7)
0811 90	frysta bär	38 191	51-75	26-50	36 242	51-75	6-10	20,8(12,7)	20,8(12,7)
1704 90	sockerkonfektyr	53 891	>76	0-5	155 004	>76	0-5	18,9(13,4)	18,9(13,4)
1806 90	choklad	141 151	26-50	0-5	131 622	>76	0-5	20,8	20,8
1905 30	söta kex	67 467	51-75	0-5	51 556	>76	0-5	21,4	i.u.
1905 90	kex & bakverk	193 864	51-75	0-5	169 413	>76	0-5	25	25
2009 80	juicer	2 779	>76	0-5	9 588	>76	0-5	37,9(18,5)	37,9(18,5)
2106 90	livsmedelsberedningar	278 133	26-50	5-10	294 405	51-75	26-50	14,7(12,8)	i.u.(12,8)
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	13 787	26-50	0-5	64 462	>76	0-5	9,6	9,5
2203 00	öl	21 210	26-50	0-5	78 577	>76	0-5	0	0
2204 21	vin	13 097	26-50	0-5	285 805	51-75	6-10	3,3	3,3
2208 30	whiskey	8 653	26-50	0-5	55 357	>76	51-75	0	0
2208 60	vodka	594 897	11-25	6-10	9 345	>76	0-5	0	0

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006	andel		2006	andel		tullnivå	
		Export, 1000 US\$	EU	42 länder	Import, 1000 US\$	EU	42 länder	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	2 581	0-5	i.h.	199 442	0-5	0-5	93,9	93,9
0203	griskött, färskt eller kylt	63 094	0-5	0-5	273 894	0-5	0-5	38,2(0)	30,1(0)
0207	fjäderfäskött, färskt, kylt & fryst	27 054	0-5	0-5	143 018	0-5	0-5	28(4,9)	25,9(4,9)
0402	pulver, mjölk & grädde	97 898	0-5	0-5	37 493	0-5	0-5	77,3	77,4
0404	vassle	13 648	0-5	0-5	12 704	0-5	i.h.	87	87
0405	smör	81 731	0-5	0-5	28 631	0-5	0-5	104,4	104,5
0406	ost & ostmassa	84 268	0-5	0-5	311 767	0-5	i.h.	54,4(7,7)	56,1(7,7)
0408	ägg utan skal	2 585	0-5	0-5	13 065	0-5	i.h.	46,7(0)	46,8 (0)
0810	frukt & bär, färska	9 202	0-5	i.h.	59 075	0-5	0-5	7,8(11,2)	12,8(8,2)
1001	vete & blandsäd av vete & råg	88 537	0-5	0-5	15 800	0-5	0-5	67,3(12,8)	67,3(12,8)
1003	korn	43 362	0-5	0-5	11 120	0-5	i.h.	54,7	54,8
1107	malt	41 853	0-5	0-5	4 051	0-5	i.h.	39,6	39,6
1701	rårörsocker	76 147	0-5	0-5	37 435	0-5	0-5	188,5	188,6
1801	kakaoböner	1	0-5	i.h.	13	0-5	0-5	0	0

Tillämpade tullar är från år 2008.

Inom parantes anges genomsnittlig värdetull och utanför parantes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

i.u. = Vi har inte haft möjlighet att räkna om den specifika tullen till jämförbara värdetullsekvivalenter (AVE).

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Argentina

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	153 mdk US\$
Avstånd	1 200 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	19 856 189	32%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	1 045 198	12%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	i.h.	i.h.	i.h.	35 550	0-5	i.h.	35	10
0207 14	kycklingkött, fryst	68 381	26-50	0-5	3 653	i.h.	i.h.	26,6	10
0406 90	ost	121 322	0-5	i.h.	1 470	26-50	i.h.	35	16
0811 90	frysta bär	4 078	0-5	i.h.	651	26-50	i.h.	35	10
1704 90	sockerkonfektyr	79 838	0-5	0-5	8 989	6-10	i.h.	35	20
1806 90	choklad	87 412	0-5	0-5	8 680	11-25	0-5	25	20
1905 30	söta kex	24 086	0-5	i.h.	5 251	11-25	i.h.	35	18
1905 90	kex & bakverk	28 409	0-5	i.h.	3 934	0-5	i.h.	35	18
2009 80	juicer	21 050	0-5	i.h.	374	26-50	i.h.	35	14
2106 90	livsmedelsberedningar	45 190	0-5	i.h.	52 183	11-25	0-5	22	15,8
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	2 309	0-5	i.h.	3 039	11-25	i.h.	35	20
2203 00	öl	11 405	6-10	i.h.	2 565	11-25	i.h.	35	20
2204 21	vin	318 744	26-50	0-5	887	51-75	i.h.	35	20
2208 30	whiskey	1 754	i.h.	i.h.	12 081	>76	0-5	35	15,3
2208 60	vodka	737	11-25	0-5	873	51-75	26-50	35	20

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	566 108	>76	0-5	4 500	0-5	i.h.	35	10,7
0203	griskött, färskt eller kylt	i.h.	i.h.	i.h.	37 157	0-5	i.h.	35	10
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	111 822	11-25	0-5	4 659	i.h.	i.h.	27,3	10
0402	pulver, mjölk & grädde	524 940	i.h.	i.h.	1 755	0-5	i.h.	35	15,2
0404	vassle	38 565	i.h.	i.h.	1 381	26-50	i.h.	35	14
0405	smör	28 394	i.h.	i.h.	58	>76	i.h.	35	16
0406	ost & ostmassa	162 881	0-5	i.h.	6 859	11-25	i.h.	35	16
0408	ägg utan skal	8 323	51-75	i.h.	21	i.h.	i.h.	35	10
0810	frukt & bär, färska	46 700	26-50	i.h.	3 639	26-50	i.h.	35	10
1001	vete & blandsäd av vete & råg	1 472 081	0-5	i.h.	26	26-50	i.h.	35	5
1003	korn	55 974	i.h.	i.h.	21	>76	i.h.	35	7,5
1107	malt	80 339	i.h.	i.h.	1 675	0-5	i.h.	35	14
1701	färrosocker	242 369	0-5	i.h.	54	26-50	i.h.	35	20
1801	kakaoböner	i.h.	i.h.	i.h.	435	i.h.	i.h.	35	10

Tillämpade tullar är från år 2004.

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Brasilien

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	604 mdk US\$
Avstånd	900 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	36 567 429	33%	1%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	4 031 294	19%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	772 330	0-5	i.h.	256	>76	i.h.	55	10
0207 14	kycklingkött, fryst	1 983 251	11-25	0-5	575	26-50	i.h.	35	10
0406 90	ost	6 039	i.h.	i.h.	15 518	26-50	i.h.	49,4	16
0811 90	frysta bär	8 492	26-50	0-5	1 173	6-10	i.h.	55	10
1704 90	sockerkonfektyr	129 551	0-5	0-5	11 180	6-10	i.h.	35	20
1806 90	choklad	91 093	0-5	0-5	17 438	26-50	0-5	33	20
1905 30	söta kex	51 674	0-5	i.h.	8 074	26-50	0-5	35	18
1905 90	kex & bakverk	9 569	6-10	i.h.	2 846	>76	0-5	35	18
2009 80	juicer	55 266	26-50	0-5	3 943	6-10	i.h.	27,5	14
2106 90	livsmedelsberedningar	167 797	0-5	0-5	87 827	11-25	0-5	32,7	15,8
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	7 141	0-5	i.h.	40	>76	i.h.	35	20
2203 00	öl	29 483	6-10	0-5	3 744	51-75	i.h.	35	20
2204 21	vin	2 168	26-50	0-5	118 037	26-50	i.h.	55	20
2208 30	whiskey	4 066	26-50	i.h.	68 522	>76	i.h.	35	17,3
2208 60	vodka	1 060	0-5	0-5	4 430	>76	51-75	35	20

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	666 559	>76	0-5	50 091	0-5	i.h.	55	10,7
0203	griskött, färskt eller kylt	990 118	0-5	i.h.	332	>76	i.h.	55	10
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	3 038 988	11-25	0-5	622	26-50	i.h.	35	10
0402	pulver, mjölk & grädde	107 560	0-5	i.h.	88 132	0-5	i.h.	51,9	15,2
0404	vassle	30	i.h.	i.h.	35 513	26-50	i.h.	35	14
0405	smör	2 834	0-5	i.h.	2 676	11-25	i.h.	55	16
0406	ost & ostmassa	20 936	0-5	i.h.	21 647	26-50	i.h.	49,9	16
0408	ägg utan skal	5 236	6-10	i.h.	33	i.h.	i.h.	35	10
0810	frukt & bär, färska	2 901	>76	i.h.	7 285	26-50	i.h.	35	10
1001	vete & blandsäd av vete & råg	64 388	51-75	i.h.	988 649	i.h.	i.h.	55	5
1003	korn	i.h.	i.h.	i.h.	30 945	i.h.	i.h.	55	7,5
1107	malt	3494	i.h.	i.h.	218 312	26-50	i.h.	22	11,5
1701	rårörsocker	6167015	0-5	0-5	83	26-50	i.h.	35	16
1801	kakaoböner	830	>76	i.h.	90 317	i.h.	i.h.	35	10

Tillämpade tullar är från år 2008.

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Colombia

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	96,8 mdk US\$
Avstånd	880 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	4 763 073	41%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	2 373 624	7%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006	andel		2006	andel		tullnivå	
		Export, 1000 US\$	EU	SE	Import, 1000 US\$	EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	83	6-10	i.h.	4 688	0-5	i.h.	108	20
0207 14	kycklingkött, fryst	i.h.	i.h.	i.h.	17	51-75	i.h.	209	20
0406 90	ost	11 004	i.h.	i.h.	645	26-50	i.h.	141	20
0811 90	frysta bär	901	51-75	i.h.	5	26-50	i.h.	70	15
1704 90	sockerkonfektyr	154 138	6-10	0-5	5 494	26-50	i.h.	90	20
1806 90	choklad	15 911	0-5	i.h.	6 712	11-25	i.h.	70	20
1905 30	söta kex	46 925	0-5	i.h.	14 324	6-10	i.h.	90	20
1905 90	kex & bakverk	17 231	0-5	i.h.	6 339	0-5	i.h.	90	20
2009 80	juicer	8 649	26-50	i.h.	719	0-5	i.h.	137	20
2106 90	livsmedelsberedningar	58 057	0-5	0-5	96 209	11-25	0-5	70	17,1
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	1 898	26-50	i.h.	1 344	>76	i.h.	70	20
2203 00	öl	4 119	0-5	i.h.	7 662	26-50	i.h.	70	20
2204 21	vin	4	i.h.	i.h.	22 289	11-25	i.h.	70	20
2208 30	whiskey	8	i.h.	i.h.	24 314	>76	i.h.	70	20
2208 60	vodka	4	i.h.	i.h.	1 320	>76	51-75	70	20

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006	andel		2006	andel		tullnivå	
		Export, 1000 US\$	EU	SE	Import, 1000 US\$	EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	71 953	i.h.	i.h.	255	0-5	i.h.	108	80
0203	griskött, färskt eller kylt	83	6-10	i.h.	5 512	0-5	i.h.	108	20
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	i.h.	i.h.	i.h.	2 033	0-5	i.h.	164,7	20
0402	pulver, mjölk & grädde	29601	i.h.	i.h.	1 238	0-5	i.h.	151	50
0404	vassle	2198	i.h.	i.h.	7 516	51-75	i.h.	136	20
0405	smör	1185	i.h.	i.h.	8	>76	i.h.	115	20
0406	ost & ostmassa	16859	i.h.	i.h.	1 260	11-25	i.h.	141	20
0408	ägg utan skal	i.h.	i.h.	i.h.	595	0-5	i.h.	90	20
0810	frukt & bär, färska	31902	>76	i.h.	2347	11-25	i.h.	70	15
1001	vete & blandsäd av vete & råg	i.h.	i.h.	i.h.	270693	i.h.	i.h.	124	11,3
1003	korn	i.h.	i.h.	i.h.	41469	11-25	0-5	144	11,7
1107	malt	1538	i.h.	i.h.	173	6-10	i.h.	129	15
1701	rårörsocker	361118	0-5	i.h.	55689	0-5	i.h.	117	20
1801	kakaoböner	4667	26-50	i.h.	14325	i.h.	i.h.	70	11,7

Tillämpade tullar är från år 2007.

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Guatemala

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	27,4 mdk US\$
Avstånd	910 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	1 675 347	20%	1%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	993 968	5%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	127	i.h.	i.h.	6 346	i.h.	i.h.	59	15
0207 14	kycklingkött, fryst	930	i.h.	i.h.	18 773	i.h.	i.h.	257	11,7
0406 90	ost	512	i.h.	i.h.	13 098	6-10	i.h.	103	15
0811 90	frysta bär	1 682	51-75	0-5	45	i.h.	i.h.	40	15
1704 90	sockerkonfektyr	12 977	0-5	i.h.	17 822	0-5	i.h.	40	15
1806 90	choklad	5 889	i.h.	i.h.	5 988	6-10	i.h.	40	15
1905 30	söta kex	10 588	0-5	i.h.	7 847	6-10	i.h.	40	15
1905 90	kex & bakverk	9 391	6-10	i.h.	6 087	0-5	i.h.	40	15
2009 80	juicer	8 935	0-5	i.h.	9 882	i.h.	i.h.	40	12
2106 90	livsmedelsberedningar	11 792	0-5	i.h.	34 937	11-25	i.h.	37,5	8,8
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	3 245	i.h.	i.h.	1 052	51-75	i.h.	40	15
2203 00	öl	8 580	0-5	i.h.	2 674	0-5	i.h.	40	40
2204 21	vin	356	i.h.	i.h.	4 557	>76	i.h.	35	35
2208 30	whiskey	1 302	i.h.	i.h.	7 144	>76	6-10	40	40
2208 60	vodka	611	0-5	i.h.	938	26-50	6-10	40	40

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	i.h.	i.h.	i.h.	1 135	i.h.	i.h.	63	15
0203	griskött, färskt eller kylt	4370	i.h.	i.h.	9 243	i.h.	i.h.	59	15
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	2024	i.h.	i.h.	25 068	i.h.	i.h.	257	13
0402	pulver, mjölk & grädde	559	i.h.	i.h.	45 989	6-10	i.h.	53,2	14,2
0404	vassle	357	i.h.	i.h.	7 719	0-5	i.h.	103	5
0405	smör	394	i.h.	i.h.	3 925	0-5	i.h.	103	13,3
0406	ost & ostmassa	1552	i.h.	i.h.	20 120	6-10	i.h.	103	13,5
0408	ägg utan skal	0	i.h.	i.h.	1 166	i.h.	i.h.	40	10
0810	frukt & bär, färska	3885	11-25	i.h.	515	6-10	i.h.	40	15
1001	vete & blandsäd av vete & råg	68	i.h.	i.h.	88 917	i.h.	i.h.	109	0
1003	korn	4	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	40	0
1107	malt	i.h.	i.h.	i.h.	3499	>76	>76	10	10
1701	färrosocker	298565	0-5	i.h.	164	0-5	i.h.	160	20
1801	kakaoböner	31	>76	i.h.	101	i.h.	i.h.	40	5

Tillämpade tullar är från år 2003.

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Indien

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	695 mdk US\$
Avstånd	640 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	11 448 731	16%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	6 838 249	6%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	96	i.h.	i.h.	53	11-25	i.h.	100	30
0207 14	kycklingkött, fryst	47	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	100	100
0406 90	ost	836	i.h.	i.h.	1 443	>76	i.h.	40	30
0811 90	frysta bär	2 416	>76	0-5	44	>76	i.h.	150	30
1704 90	sockerkonfektyr	22 160	0-5	i.h.	4 288	11-25	0-5	150	30
1806 90	choklad	6 179	0-5	i.h.	12 289	11-25	0-5	69,4	26,3
1905 30	söta kex	27 362	0-5	i.h.	3 740	51-75	i.h.	45	30
1905 90	kex & bakverk	44 363	6-10	0-5	3 635	0-5	i.h.	150	30
2009 80	juicer	5 339	51-75	0-5	3 933	0-5	i.h.	85	30
2106 90	livsmedelsberedningar	31 785	51-75	0-5	12 231	51-75	i.h.	105	54
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	854	11-25	0-5	1 002	>76	0-5	150	30
2203 00	öl	6 573	0-5	i.h.	1 626	26-50	i.h.	150	100
2204 21	vin	337	>76	0-5	1 306	>76	i.h.	150	100
2208 30	whiskey	25 549	0-5	i.h.	29 896	>76	i.h.	150	150
2208 60	vodka	348	0-5	i.h.	1 485	>76	51-75	150	150

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	15 046	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	100	30
0203	griskött, färskt eller kylt	1 887	i.h.	i.h.	127	26-50	i.h.	100	30
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	990	i.h.	i.h.	22	26-50	i.h.	92,5	40,8
0402	pulver, mjölk & grädde	75 818	0-5	i.h.	1 805	>76	i.h.	48	4,2
0404	vassle	4 264	i.h.	i.h.	4 310	>76	i.h.	95	30
0405	smör	10 367	0-5	i.h.	14 127	0-5	i.h.	43,3	40
0406	ost & ostmassa	2 349	i.h.	i.h.	2 915	51-75	i.h.	40	30
0408	ägg utan skal	33 758	26-50	i.h.	168	0-5	i.h.	150	30
0810	frukt & bär, färska	24 329	26-50	0-5	2 814	26-50	i.h.	100	25,7
1001	vete & blandsäd av vete & råg	7 798	0-5	0-5	1 290 519	06-10	i.h.	95	41,7
1003	korn	233	i.h.	i.h.	i.h.	>76	i.h.	100	0
1107	malt	519	i.h.	i.h.	989	51-75	i.h.	70	30
1701	rårörsocker	689 345	0-5	i.h.	769	>76	i.h.	150	60
1801	kakaoböner	1	i.h.	i.h.	11 543	i.h.	i.h.	100	30

Tillämpade tullar är från år 2006.

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Kanada

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	980 mdk US\$
Avstånd	570 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	24 987 520	7%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	19 599 935	13%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	759 951	0-5	i.h.	54 262	26-50	i.h.	0	0
0207 14	kycklingkött, fryst	81 574	i.h.	i.h.	62 301	0-5	i.h.	4,6	4,5
0406 90	ost	56 669	26-50	i.h.	141 429	51-75	0-5	i.u.	i.u.
0811 90	frysta bär	244 087	11-25	i.h.	59 576	0-5	i.h.	2,1	5,3
1704 90	sockerkonfektyr	354 256	0-5	0-5	226 253	11-25	0-5	7,8	6,5
1806 90	choklad	164 571	0-5	i.h.	326 092	11-25	0-5	5,9	5,5
1905 30	söta kex	411 623	0-5	i.h.	179 324	26-50	0-5	2,2	1,9
1905 90	kex & bakverk	595 091	0-5	0-5	475 698	6-10	0-5	4,7	4,3
2009 80	juicer	26 776	6-10	i.h.	51 807	6-10	0-5	2,9	3,2
2106 90	livsmedelsberedningar	657 175	0-5	0-5	796 255	6-10	0-5	6,3	6,7
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	141 476	0-5	i.h.	128 386	11-25	0-5	11,2	11
2203 00	öl	285 934	0-5	0-5	418 114	26-50	0-5	0	0
2204 21	vin	16 209	6-10	0-5	1 129 550	51-75	0-5	i.u.	i.u.
2208 30	whiskey	276 218	6-10	0-5	105 740	51-75	i.h.	0	0
2208 60	vodka	54 302	0-5	i.h.	110 984	26-50	11-25	i.u.	i.u.

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	1 018 664	0-5	i.h.	335 578	0-5	i.h.	13,3	13,3
0203	griskött, färskt eller kylt	1 810 079	0-5	i.h.	317 607	6-10	i.h.	0	0
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	139 075	0-5	i.h.	205 603	0-5	i.h.	4,5	i.u.
0402	pulver, mjölk & grädde	33 564	11-25	i.h.	51 810	0-5	i.h.	6,5	i.u.
0404	vassle	62 971	0-5	i.h.	59 758	0-5	i.h.	8,9	8,8
0405	smör	28 068	0-5	i.h.	32 733	0-5	i.h.	7,5	i.u.
0406	ost & ostmassa	62 238	26-50	i.h.	189 713	51-75	0-5	i.u.	i.u.
0408	ägg utan skal	12 974	6-10	i.h.	3 754	0-5	i.h.	8,6	i.u.
0810	frukt & bär, färska	106 935	0-5	i.h.	395 450	0-5	i.h.	0	0
1001	vete & blandsäd av vete & råg	3 221 458	11-25	i.h.	4 376	0-5	i.h.	62,8	62,8
1003	korn	236 986	0-5	i.h.	5 098	0-5	i.h.	58	57,8
1107	malt	180 168	i.h.	i.h.	21 403	11-25	i.h.	0	i.u.
1701	rårörsocker	51 957	0-5	i.h.	414 642	0-5	0-5	i.u.	i.u.
1801	kakaoböner	424	i.h.	i.h.	132 050	0-5	i.h.	0	0

Tillämpade tullar är från år 2008.

i.u. = Vi har inte haft möjlighet att räkna om den specifika tullen till jämförbara värdetullsekvivalenter (AVE).

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Kina

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	2 096 mdk US\$
Avstånd	800 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	22 065 879	17%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	28 790 776	6%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	362 300	0-5	i.h.	8 836	26-50	i.h.	12	12
0207 14	kycklingkött, fryst	61 373	0-5	i.h.	448 947	0-5	0-5	10	i.u.
0406 90	ost	9	0-5	i.h.	21 300	11-25	0-5	12	12
0811 90	frysta bär	58 092	51-75	0-5	37 242	>76	26-50	30	30
1704 90	sockerkonfektyr	242 730	26-50	0-5	24 234	11-25	0-5	10	10
1806 90	choklad	35 054	11-25	0-5	28 270	26-50	0-5	8	8
1905 30	söta kex	37 042	0-5	0-5	21 689	51-75	0-5	15	15
1905 90	kex & bakverk	186 353	11-25	0-5	28 008	11-25	0-5	20	20
2009 80	juicer	63 196	11-25	0-5	5 580	11-25	i.h.	20	18,3
2106 90	livsmedelsberedningar	414 848	0-5	0-5	181 660	26-50	0-5	17,6	19,6
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	39 339	0-5	0-5	9 284	0-5	0-5	20	20
2203 00	öl	84 710	11-25	0-5	27 268	26-50	0-5	0	0
2204 21	vin	9 738	11-25	0-5	76 781	51-75	0-5	14	14
2208 30	whiskey	899	>76	0-5	105 774	>76	0-5	10	10
2208 60	vodka	877	0-5	i.h.	10 246	51-75	0-5	10	10

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	31 561	0-5	i.h.	3 727	i.h.	i.h.	14,7	14,7
0203	griskött, färskt eller kylt	400 879	0-5	i.h.	21 303	11-25	i.h.	16	16
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	167 087	0-5	i.h.	462 346	0-5	0-5	18,5	i.u.
0402	pulver, mjölk & grädde	67 190	0-5	i.h.	291 467	0-5	i.h.	10	10
0404	vassle	468	0-5	i.h.	194 552	51-75	0-5	13	13
0405	smör	197	0-5	i.h.	27 131	11-25	i.h.	10	10
0406	ost & ostmassa	1 627	0-5	i.h.	38 218	11-25	0-5	12,6	12
0408	ägg utan skal	13 155	0-5	i.h.	61	>76	i.h.	20	20
0810	frukt & bär, färska	17 696	11-25	i.h.	181 271	0-5	i.h.	22,4	22,9
1001	vete & blandsäd av vete & råg	161 214	0-5	i.h.	107 753	0-5	i.h.	65	65
1003	korn	1 048	0-5	i.h.	406 090	0-5	i.h.	3	1,5
1107	malt	9 326	0-5	i.h.	4 875	26-50	i.h.	10	10
1701	rårörsocker	60 803	0-5	0-5	548 672	6-10	0-5	50	50
1801	kakaoböner	i.h.	i.h.	i.h.	62 484	i.h.	i.h.	8	8

Tillämpade tullar är från år 2006.

i.u. = Vi har inte haft möjlighet att räkna om den specifika tullen till jämförbara värdetullsekvivalenter (AVE).

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Malaysia

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	118 mdk US\$
Avstånd	1 000 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	9 914 165	14%	1%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	6 580 286	6%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006	andel		2006	andel		tullnivå	
		Export, 1000 US\$	EU	SE	Import, 1000 US\$	EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	42	i.h.	i.h.	2 479	>76	11-25	139	0
0207 14	kycklingkött, fryst	248	i.h.	i.h.	22 710	>76	0-5	63	0
0406 90	ost	157	i.h.	i.h.	14 971	6-10	0-5	10	5
0811 90	frysta bär	58	>76	i.h.	339	11-25	i.h.	i.u.	5
1704 90	sockerkonfektyr	18 998	0-5	i.h.	22 282	26-50	0-5	30	15
1806 90	choklad	19 474	0-5	i.h.	16 105	26-50	0-5	i.u.	15
1905 30	söta kex	80 599	0-5	i.h.	11 922	26-50	0-5	i.u.	6
1905 90	kex & bakverk	112 027	0-5	0-5	9 319	11-25	0-5	7,5	3
2009 80	juicer	9 674	11-25	i.h.	11 430	0-5	i.h.	16,3	4,5
2106 90	livsmedelsberedningar	130 544	0-5	0-5	190 192	26-50	0-5	11,1	12,1
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	61 130	0-5	i.h.	5 195	0-5	0-5	i.u.	20
2203 00	öl	71 220	0-5	i.h.	10 658	6-10	0-5	i.u.	i.u.
2204 21	vin	10 315	0-5	i.h.	25 474	26-50	i.h.	i.u.	i.u.
2208 30	whiskey	53 499	i.h.	i.h.	59 334	26-50	i.h.	i.u.	i.u.
2208 60	vodka	786	i.h.	i.h.	2 320	26-50	0-5	i.u.	i.u.

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006	andel		2006	andel		tullnivå	
		Export, 1000 US\$	EU	SE	Import, 1000 US\$	EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	20	i.h.	i.h.	5 076	i.h.	i.h.	15	0
0203	griskött, färskt eller kylt	1 033	i.h.	i.h.	4 796	26-50	11-25	139	0
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	1 117	i.h.	i.h.	24 514	>76	0-5	64,3	0
0402	pulver, mjölk & grädde	112 762	0-5	i.h.	334 709	0-5	0-5	7	1
0404	vassle	625	0-5	i.h.	38 603	51-75	i.h.	5	0
0405	smör	3 527	i.h.	i.h.	27 732	11-25	i.h.	4,8	1,8
0406	ost & ostmassa	360	i.h.	i.h.	26 107	6-10	0-5	9,5	5,5
0408	ägg utan skal	342	i.h.	i.h.	416	51-75	i.h.	0	2,8
0810	frukt & bär, färska	17 863	>76	i.h.	8 366	11-25	i.h.	7,4	9,2
1001	vete & blandsäd av vete & råg	647	i.h.	i.h.	279 221	0-5	i.h.	2,5	0
1003	korn	119	i.h.	i.h.	917	i.h.	i.h.	5	0
1107	malt	i.h.	i.h.	i.h.	10 834	51-75	i.h.	0	0
1701	rårörsocker	102 733	0-5	i.h.	393 790	0-5	i.h.	0,3	0
1801	kakaoböner	20 732	0-5	i.h.	671 187	0-5	i.h.	10	0

Tillämpade tullar är från år 2001.

i.u. = Vi har inte haft möjlighet att räkna om den specifika tullen till jämförbara värdetullsekvivalenter (AVE).

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Ryssland

Källa: Comtrade, WTO, Market Access Database, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	590 mdk US\$
Avstånd	230 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	4 402 385	18%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	19 486 062	42%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	249	26-50	i.h.	1 049 926	26-50	0-5	-	35*
0207 14	kycklingkött, fryst	242	11-25	i.h.	746 008	6-10	0-5	-	52,5*
0406 90	ost	2 425	0-5	i.h.	499 120	>76	0-5	-	i.u.
0811 90	frysta bär	51 632	>76	11-25	14 979	>76	i.h.	-	10
1704 90	sockerkonfektyr	36 366	6-10	0-5	123 869	51-75	0-5	-	19*
1806 90	choklad	91 026	11-25	0-5	215 616	26-50	0-5	-	i.u.
1905 30	söta kex	61 693	0-5	i.h.	74 450	>76	0-5	-	15*
1905 90	kex & bakverk	54 408	0-5	i.h.	54 430	>76	0-5	-	15*
2009 80	juicer	2 103	11-25	i.h.	29 043	>76	i.h.	-	14,2*
2106 90	livsmedelsberedningar	142 783	6-10	i.h.	335 712	>76	0-5	-	i.u.
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	25 782	6-10	i.h.	31 714	>76	0-5	-	15*
2203 00	öl	110 941	6-10	0-5	125 296	26-50	i.h.	-	i.u.
2204 21	vin	14 722	0-5	i.h.	314 783	51-75	0-5	-	20
2208 30	whiskey	82	>76	i.h.	108 784	>76	0-5	-	i.u.
2208 60	vodka	76 892	26-50	0-5	99 467	11-25	0-5	-	i.u.

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	57	>76	i.h.	65 268	>76	i.h.	-	22*
0203	griskött, färskt eller kylt	261	26-50	i.h.	1 397 328	26-50	0-5	-	43,7*
0207	fjäderfäskött, färskt, kylt & fryst	528	6-10	i.h.	921 804	11-25	0-5	-	52,4*
0402	pulver, mjölk & grädde	48 197	0-5	i.h.	16 732	26-50	i.h.	-	19,5*
0404	vassle	489	i.h.	i.h.	30 890	>76	0-5	-	15
0405	smör	4 208	0-5	i.h.	197 380	51-75	0-5	-	15*
0406	ost & ostmassa	33 440	0-5	i.h.	593 983	>76	0-5	-	i.u.
0408	ägg utan skal	287	0-5	i.h.	7 419	>76	0-5	-	15
0810	frukt & bär, färska	12 104	51-75	26-50	181 990	26-50	i.h.	-	10
1001	vete & blandsäd av vete & råg	1 368 456	6-10	i.h.	156 444	0-5	i.h.	-	5
1003	korn	158 077	11-25	i.h.	27 629	>76	6-10	-	5
1107	malt	15 507	0-5	i.h.	41 729	>76	6-10	-	10*
1701	rårörsocker	72 256	0-5	i.h.	1 118 696	0-5	0-5	-	i.u.
1801	kakaoböner	i.h.	i.h.	i.h.	123 635	0-5	i.h.	-	0

Tillämpade tullar är från år 2009.

Eftersom Ryssland inte är WTO-medlem saknas bundna tullar.

i.u. = Vi har inte haft möjlighet att räkna om den specifika tullen till jämförbara värdetullsekvivalenter (AVE).

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

* = Alternativ tull tillämpas, exempelvis 0,2 US\$ per kg men inte mer än 15 procent. Då har vi använt oss av 15 procent.

Saudiarabien

Källa: Comtrade, WTO, Market Access Database, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	250 mdk US\$
Avstånd	460 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	1 499 232	1%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	9 319 338	19%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	Förbjuden	Förbjuden
0207 14	kycklingkött, fryst	15 642	i.h.	i.h.	54 266	0-5	i.h.	-	5
0406 90	ost	103 907	i.h.	i.h.	116 745	11-25	i.h.	6	5
0811 90	frysta bär	341	0-5	i.h.	4 846	0-5	i.h.	10	5
1704 90	sockerkonfektyr	15 555	0-5	0-5	45 520	11-25	i.h.	8,6	7,3
1806 90	choklad	10 143	0-5	i.h.	9 993	>76	0-5	8	8
1905 30	söta kex	14 728	0-5	0-5	108 930	51-75	i.h.	8	7,5
1905 90	kex & bakverk	61 311	0-5	0-5	73 930	11-25	i.h.	7,5	6,9
2009 80	juicer	47 834	0-5	i.h.	48 014	6-10	i.h.	10,3	5
2106 90	livsmedelsberedningar	6 742	0-5	0-5	404 222	51-75	0-5	6	4,6
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	52 349	0-5	i.h.	2 870	>76	0-5	6,7	5,5
2203 00	öl	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	Förbjuden	Förbjuden
2204 21	vin	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	Förbjuden	Förbjuden
2208 30	whiskey	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	Förbjuden	Förbjuden
2208 60	vodka	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	Förbjuden	Förbjuden

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	1 058	i.h.	i.h.	33 354	0-5	i.h.	6,3	0
0203	griskött, färskt eller kylt	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	Förbjuden	Förbjuden
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	67 670	i.h.	i.h.	564 303	11-25	i.h.	18,1	5
0402	pulver, mjölk & grädd	106 845	i.h.	i.h.	502 147	26-50	0-5	11,5	5
0404	vassle	35 091	i.h.	i.h.	5 734	>76	i.h.	10	5
0405	smör	6 885	0-5	0-5	103 352	51-75	6-10	10,3	5
0406	ost & ostmassa	121 609	i.h.	i.h.	332 862	26-50	i.h.	6	5
0408	ägg utan skal	421	i.h.	i.h.	2 505	51-75	i.h.	20	5
0810	frukt & bär, färska	5 602	0-5	i.h.	26 226	11-25	i.h.	13,7	0
1001	vete & blandsäd av vete & råg	4	i.h.	i.h.	1 013	0-5	i.h.	25	0
1003	korn	343	i.h.	i.h.	1 214 273	11-25	i.h.	5	0
1107	malt	4	i.h.	i.h.	85	26-50	i.h.	15	5
1701	rårörsocker	134 085	0-5	i.h.	415 380	0-5	i.h.	11,6	0
1801	kakaoböner	16	i.h.	i.h.	22	i.h.	i.h.	8	5

Tillämpade tullar är från år 2009.

Saudiarabien tillämpar importförbud för vissa produkter.

Fryst kycklingkött (0207 14) saknar bunden tull.

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Sydkorea

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	680 mdk US\$
Avstånd	870 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	2 420 540	2%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	12 022 884	12%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	18 762	0-5	0-5	685 373	26-50	0-5	25	25
0207 14	kycklingkött, fryst	2 013	i.h.	i.h.	75 019	0-5	i.h.	21,6	21,6
0406 90	ost	152	i.h.	i.h.	36 600	26-50	i.h.	36	36
0811 90	frysta bär	629	i.h.	i.h.	22 114	0-5	i.h.	72	30
1704 90	sockerkonfektyr	53 294	0-5	i.h.	44 276	26-50	i.h.	19,7	8
1806 90	choklad	6 562	11-25	i.h.	31 129	26-50	0-5	34,7	14
1905 30	söta kex	189	>76	i.h.	4 687	>76	0-5	19,7	8
1905 90	kex & bakverk	91 958	0-5	i.h.	99 511	6-10	0-5	22,9	8
2009 80	juicer	7 463	0-5	i.h.	31 697	6-10	0-5	54	45
2106 90	livsmedelsberedningar	185 352	0-5	0-5	316 762	11-25	0-5	125	76,8
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	15 194	0-5	i.h.	15 108	6-10	i.h.	26,2	8
2203 00	öl	39 212	0-5	i.h.	20 506	26-50	i.h.	30	30
2204 21	vin	184	26-50	i.h.	80 150	51-75	0-5	30	15
2208 30	whiskey	4 768	0-5	i.h.	225 997	>76	0-5	30	20
2208 60	vodka	1 839	0-5	i.h.	1 340	>76	51-75	30	20

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	i.h.	i.h.	i.h.	198 802	i.h.	i.h.	40	40
0203	griskött, färskt eller kylt	18 934	0-5	0-5	741 358	26-50	0-5	23,8	23,8
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	4 372	i.h.	i.h.	79 177	0-5	i.h.	20,3	20,3
0402	pulver, mjölk & grädde	809	i.h.	i.h.	20 549	11-25	i.h.	141,2	141,2
0404	vassle	2 688	i.h.	i.h.	98 483	26-50	i.h.	42,8	42,8
0405	smör	48	i.h.	i.h.	8 346	11-25	i.h.	77,3	62
0406	ost & ostmassa	1 161	i.h.	i.h.	146 262	11-25	0-5	36	36
0408	ägg utan skal	16	i.h.	i.h.	4 939	11-25	i.h.	28,8	28,8
0810	frukt & bär, färska	8 056	0-5	i.h.	76 652	0-5	i.h.	46,9	45,4
1001	vete & blandsäd av vete & råg	1	i.h.	i.h.	656 060	0-5	i.h.	6,1	2,4
1003	korn	1	>76	i.h.	5 180	i.h.	i.h.	406,4	406,4
1107	malt	5	0-5	i.h.	36 952	0-5	i.h.	208,5	208,5
1701	rårörsocker	125 293	0-5	i.h.	546 583	0-5	i.h.	18	21,5
1801	kakaoböner	860	i.h.	i.h.	10 596	i.h.	i.h.	16,4	5

Tillämpade tullar är från år 2008.

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Thailand

Källa: Comtrade, WTO, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	162 mdk US\$
Avstånd	930 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	10 400 255	15%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	4 449 362	15%	0%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	694	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	30	30
0207 14	kycklingkött, fryst	15 629	11-25	i.h.	4	51-75	i.h.	35	40
0406 90	ost	736	11-25	i.h.	7 025	26-50	i.h.	i.u.	30*
0811 90	frysta bär	31 270	11-25	0-5	914	26-50	i.h.	i.u.	30*
1704 90	sockerkonfektyr	69 483	11-25	0-5	17 191	11-25	0-5	i.u.	i.u.
1806 90	choklad	2 495	11-25	i.h.	11 743	26-50	i.h.	i.u.	i.u.
1905 30	söta kex	16 562	0-5	0-5	29 589	11-25	0-5	i.u.	20
1905 90	kex & bakverk	24 576	51-75	0-5	12 866	6-10	i.h.	i.u.	i.u.
2009 80	juicer	84 726	0-5	0-5	6 891	11-25	i.h.	i.u.	30
2106 90	livsmedelsberedningar	440 311	6-10	0-5	155 990	26-50	0-5	20 (i.u.)	5
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	20 812	11-25	0-5	1 589	6-10	i.h.	i.u.	i.u.
2203 00	öl	53 988	11-25	0-5	17 554	11-25	0-5	i.u.	60*
2204 21	vin	3 074	11-25	i.h.	12 804	>76	0-5	i.u.	60*
2208 30	whiskey	20 403	0-5	0-5	123 559	51-75	0-5	i.u.	60*
2208 60	vodka	241	i.h.	i.h.	3 929	26-50	0-5	i.u.	60*

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	11	>76	i.h.	1 967	i.h.	i.h.	50	50
0203	griskött, färskt eller kylt	6 352	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	i.h.	33,3	33,3
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	20 433	26-50	i.h.	854	>76	i.h.	32,2	33,8
0402	pulver, mjölk & grädde	59 619	0-5	i.h.	219 992	11-25	0-5	41,5	18,9
0404	vassle	9 065	i.h.	i.h.	49 630	26-50	i.h.	27	17,5
0405	smör	331	i.h.	i.h.	28 090	6-10	i.h.	i.u.	i.u.
0406	ost & ostmassa	754	11-25	i.h.	14 794	11-25	i.h.	i.u.	i.u.
0408	ägg utan skal	5 243	0-5	i.h.	2 139	11-25	i.h.	27	27
0810	frukt & bär, färska	174 462	6-10	11-25	13 047	0-5	i.h.	i.u.	i.u.
1001	vete & blandsäd av vete & råg	6	i.h.	i.h.	217 099	i.h.	i.h.	27	i.u.
1003	korn	i.h.	0-5	i.h.	2 100	i.h.	i.h.	i.u.	i.u.
1107	malt	39	i.h.	i.h.	76 462	26-50	i.h.	27	i.u.
1701	rårörsocker	734 469	0-5	0-5	4 301	51-75	i.h.	94	i.u.
1801	kakaoböner	14	>76	i.h.	32 035	i.h.	i.h.	i.u.	i.u.

Tillämpade tullar är från år 2006.

Inom parantes anges genomsnittlig värdetull och utanför parantes genomsnittlig värdetullsekvivalent (AVE).

i.u. = Vi har inte haft möjlighet att räkna om den specifika tullen till jämförbara värdetullsekvivalenter (AVE).

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

* = Alternativ tull tillämpas, exempelvis 0,2 US\$ per kg men inte mer än 15 procent. Då har vi använt oss av 15 procent.

Ukraina

Källa: Comtrade, WTO, Market Access Database, FAO (Country profiles), Google map distance calculator

BNP	65 mdk US\$
Avstånd	180 mil

	2006	andel	
		EU	SE
Total jordbruksexport, 1000 US\$	4 780 705	26%	0%
Total jordbruksimport, 1000 US\$	2 781 180	42%	1%

Livsmedelsindustriprodukter

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0203 29	griskött, fryst	723	i.h.	i.h.	14 225	6-10	i.h.	10	10
0207 14	kycklingkött, fryst	i.h.	i.h.	i.h.	62 239	11-25	i.h.	10	10
0406 90	ost	139 879	0-5	i.h.	6 059	>76	i.h.	10	10
0811 90	frysta bär	69 903	>76	0-5	1 908	51-75	i.h.	10	10
1704 90	sockerkonfektyr	79 439	0-5	i.h.	9 916	>76	i.h.	10	10
1806 90	choklad	227 084	0-5	0-5	36 354	26-50	i.h.	10	10
1905 30	söta kex	71 282	0-5	i.h.	11 382	26-50	i.h.	10	10
1905 90	kex & bakverk	17 764	6-10	0-5	19 663	26-50	i.h.	10	10
2009 80	juicer	3 591	0-5	i.h.	6 533	26-50	i.h.	7,8	7
2106 90	livsmedelsberedningar	9 580	6-10	i.h.	159 277	26-50	i.h.	6,6	6,4
2202 10	läsk & smaksatt kolsyrat vatten	3 956	26-50	i.h.	18 467	51-75	0-5	5	5
2203 00	öl	81 649	0-5	i.h.	10 511	26-50	i.h.	i.u.	i.u.
2204 21	vin	19 708	0-5	i.h.	35 643	26-50	i.h.	i.u.	i.u.
2208 30	whiskey	527	6-10	i.h.	10 302	>76	i.h.	0	i.u.
2208 60	vodka	113 213	0-5	0-5	7 421	11-25	i.h.	0	i.u.

Insatsvaror

HS-nr	Benämning	2006 Export, 1000 US\$	andel		2006 Import, 1000 US \$	andel		tullnivå	
			EU	SE		EU	SE	bunden	tillämpad
0201	nötkött, färskt eller kylt	4 821	i.h.	i.h.	12	>76	i.h.	15	15
0203	griskött, färskt eller kylt	727	i.h.	i.h.	71 364	0-5	i.h.	11	11
0207	fjäderfäkött, färskt, kylt & fryst	65	i.h.	i.h.	64 825	11-25	i.h.	12,2	12,6
0402	pulver, mjölk & grädde	152 621	0-5	i.h.	776	>76	i.h.	10	10
0404	vassle	5 899	i.h.	i.h.	1 948	51-75	i.h.	10	10
0405	smör	23 312	i.h.	i.h.	127	>76	i.h.	10	10
0406	ost & ostmassa	144 240	0-5	i.h.	24 356	26-50	i.h.	10	10
0408	ägg utan skal	i.h.	i.h.	i.h.	953	50-75	i.h.	10	10
0810	frukt & bär, färska	5 163	51-75	0-5	12 411	>76	i.h.	13,9	15,8
1001	vete & blandsäd av vete & råg	595 813	11-25	i.h.	856	26-50	0-5	5,9	6
1003	korn	566 152	0-5	i.h.	3 584	11-25	i.h.	5	5
1107	malt	8 532	i.h.	i.h.	15 204	11-25	i.h.	10	10
1701	rårörsocker	8 831	0-5	i.h.	15 203	6-10	0-5	50	50
1801	kakaoböner	i.h.	i.h.	i.h.	35 905	0-5	i.h.	0	0

Tillämpade tullar är från år 2009.

i.u. = Vi har inte haft möjlighet att räkna om den specifika tullen till jämförbara värdetullsekvivalenter (AVE).

i.h.= Ingen handel sker med denna produktkategori.

Referenser

Internetkällor

Compendium of Food and Agriculture Indicators. 2006. FAO Statistics Division. Tillgänglig (online): <http://www.fao.org/ES/ess/compendium_2006/list.asp> (27 maj 2009).

Comtrade, United Nations Commodity Trade Statistics Database. 2009. United Nations Statistics Division. Tillgänglig (online): <<http://comtrade.un.org/db/>> (27 maj 2009).

EU:s Handelsavtal och Förmåner för Jordbruksprodukter. 2009. Jordbruksverket. Tillgänglig (online): <<http://www.sjv.se/amnesomraden/handelmarknad/internationellafragor/eushandelsavta1.4.7502f61001ea08a0c7fff58836.html>> (27 maj 2009).

FAO Country Profiles. 2006. FAO Statistics Division. Tillgänglig (online): <http://www.fao.org/statistics/yearbook/vol_1_2/site_en.asp?page=cp> (27 maj 2009).

Google Maps Distance Calculator. 2009. Daft Logic. Tillgänglig (online): <<http://www.daftlogic.com/projects-google-maps-distance-calculator.htm>> (15 juni 2009)

Overview of FTA and Other Trade Negotiations. 2009. DG Trade. Tillgänglig (online): <http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_118238.pdf> (30 september 2009).

World Tariff Profiles 2008. 2008. WTO. Tillgänglig (online): <http://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/tariff_profiles08_e.pdf> (27 maj 2009).

Böcker och tidskrifter

Adam, Anokye M & Tweneboah, George (2008), "The Changing Trade Pattern of Emerging Economies: Gravity Model of Ghana's Trade Flow", Working Paper

Andersson, Martin (2007), "Disentangling Trade Flows. Firms, Geography and Technology", JIBS Dissertation Series; nr 036

Bohman, Helena & Nilsson, Désirée (2007), "Income Inequality as a Determinant of Trade Flows", CESIS Electronic Working Paper Series; nr 73

Brun, Jean-François, Carrère, Céline, Guillaumont, Patrick & de Melo, Jaime (2005), "Has Distance Died? Evidence from a Panel Gravity Model", The World Bank Economic Review; vol 19, nr 1, 99-120

Dascal, Dana, Mattas, Konstadinos & Tzouvelekas, Vangelis (2002), "An Analysis of EU Wine Trade: A Gravity Model Approach", International Advances in Economic Research; vol 8, nr 2, 135-147

- Disdier, Anne-Célia, Fontagné, Lionel & Mimouni, Mondher (2008), "The Impact of Regulations on Agricultural Trade: Evidence from the SPS and TBT Agreements", *American Journal of Agricultural Economics*; vol 90, nr 2, 336-350
- Englund, Peter, Krusell, Per & Persson, Mats (2008), "2008 Års Ekonomipris till Paul Krugman: Internationell Handel och Ekonomisk Geografi", *Ekonomisk Debatt*; vol 36, nr 8, 5-15
- Europeiska Kommissionen Utrikeshandel (2006), *Global Europe – Competing in the World: A Contribution to the EU's Growth and Jobs Strategy*, Bryssel
- Flam, Harry (2005), "Utrikeshandelns Storlek, Sammansättning och Samhällsekonomiska Vinster", i Ekholm, Carolina (red): *Tillämpad internationell Ekonomi*, SNS Förlag, Stockholm, 11-38
- Frankel, Jeffrey A (1997), *Regional Trading Blocs in the World Economic System*, Institute for International Economics, Washington DC
- Grant, Jason H & Lambert, Dayton M (2005), "Regionalism in World Agricultural Trade: Lessons from Gravity Model Estimation", Working Paper Series from 2005 Annual Meeting of the American Agricultural Economics Association, July 24-27, Providence, RI; nr 19269
- de Groot, Henri L F, Linders, Gert-Jan, Rietveld, Piet & Subramanian, Uma (2003), "The Institutional Determinants of Bilateral Trade Patterns", Tinbergen Institute Working Paper; Nr. 03-044/3
- Jordbruksverket (2002), *Tullsänkningar – Tänkbara metoder i WTO-förhandlingarna*, rapport 2002:5, Jönköping
- Jordbruksverket (2004), *Livsmedelsexport – Förutsättningar och möjligheter*, rapport 2004:9, Jönköping
- Jordbruksverket (2007), *Global Marknadsöversikt för Jordbruksprodukter – Landstudier*, rapport 2007:13, Jönköping
- Jordbruksverket (2008a), *Förädlade livsmedel på den internationella arenan – studie över handeln med livsmedelsindustriprodukter 1995-2005*, rapport 2008:2, Jönköping
- Jordbruksverket (2008b), *Livsmedelsföretagen och exportmarknaden – Vilka faktorer påverkar företagens exportdeltagande ?*, rapport 2008:17, Jönköping
- Jordbruksverket (2009), *Sveriges Handel med Jordbruksvaror och Livsmedel 2008*, PM daterat 2009-03-12, Jönköping
- Kommerskollegium (2009), *Ekonomiska Partnerskapsavtal mellan EU och AVS-länderna: Hur kan de fungera som instrument för utveckling?*, rapport 2009:3, Stockholm
- Krueger, Anne O, (1999), "Are Preferential Trading Arrangements Trade-Liberalizing or Protectionist?", *Journal of Economic Perspectives*; vol 13, nr 4, 105-124

Livsmedelsekonomiska institutet (2000), Jordbruket och tullarna – en studie av tullstrukturer inför WTO:s millennierunda, rapport 2000:2, Lund

Nardella, Michele & Boccaletti, Stefano (2004), "The Impact of EU and US Agro-Food Non tariff Measures on Exports from Developing Countries", Working Paper Series from 2004 Annual Meeting of the American Agricultural Economics Association, August 1-4, Denver, CO, nr 20105

Nielsen, Jørgen U, Heinrich, Hans & Hansen, Jørgen D (1992), An Economic Analysis of the EC, McGraw-Hill Book Company, London

OECD, The OECD-FAO Agricultural Outlook, 2009-2018, TAD/CA/APM/WP(2009)9/FINAL

Oguledo, Victor I & MacPhee, Craig R (1994), "Gravity Models: A reformulation and an Application to Discriminatory Trade Arrangements", Applied Economics; vol 26, nr 2, 107-120

Rådets förordning "(EG) nr 479/2008 av den 29 april 2008 om den gemensamma organisationen av marknaden för vin, om ändring av förordningarna (EG) nr 1493/1999, (EG) nr 1782/2003, (EG) nr 1290/2005 och (EG) nr 3/2008 samt om upphävande av förordningarna (EEG) nr 2392/86 och (EG) nr 1493/1999", EGT L 148/1 6 juni 2008, (CELEX 32008R479)

Ševela, M. (2002), "Gravity-type Model of Czech Agricultural Export", Agricultural Economics; vol 48, nr 10, 463-466

Världsbanken (2005), Global Economic Prospect 2005: Trade, Regionalism, and Development, Washington DC

WTO (2009), Report to the TPRB from the director-general on the financial and economic crisis and trade-related developments, WT/TPR/OV/W/1

Jordbruksverket • 551 82 Jönköping • Tfn 036-15 50 00 (vx)
E-post: jordbruksverket@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se